

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Moč za spremembe - medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema

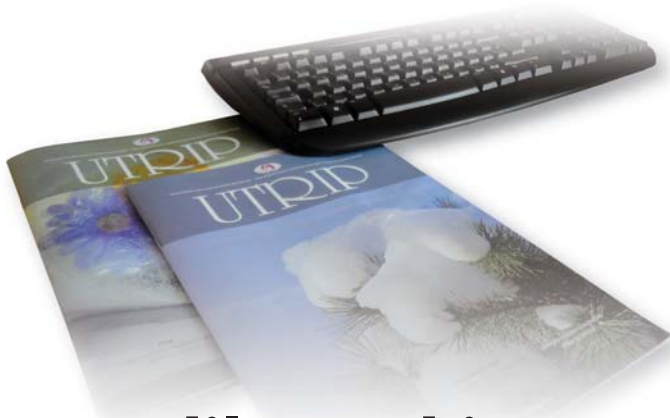
Vi sprašujete - mi odgovarjamo

Zdravstvena nega in oskrba hudo bolnega stanovanca v domu starejših občanov

ICN

Judith Shamian je postala nova predsednica Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN)

Navodila za objavo prispevkov, obvestil in izobraževanj v Utripu

Spoštovani avtorji prispevkov in oglaševalci!

Prosimo, da prispevke in obvestila, za katere želite, da jih objavimo v Utripu v naslednjem mesecu, pošljete na elektronski naslov uredništva Utripa utrip@zbornica-zveza.si najkasneje do 20. v tekočem mesecu.

Prispevki

Prispevki, ki bodo prispeli pozneje, bodo objavljeni v poznejšem terminu, oziroma sploh ne, če ne bodo več aktualni ali ne bodo pripravljani in oddani v skladu z navodili za objavo. Prispevke bomo lektorirali. Lektorirali ne bomo najav strokovnih izobraževanj in plačanih obvestil oziroma oglasov, razen če tega ne boste izrecno zahtevali. Dovoljujemo si, da predolge prispevke krajšamo. Prispevkov ne honoriramo. Obvezno napišite naslov prispevka, rubriko, v kateri želite, da je prispevek objavljen, ime in priimek avtorja besedila ter fotografij. Prispevki naj bodo napisani v programu Word, pisava Ariel (12) in presledek med vrsticami 1,5. Zaželeno je, da prispevki niso daljši kot 5000 znakov (oziroma 90 vrstic). Ime datoteke naj se začne z imenom rubrike (kamor prispevek sodi) in nadaljuje s skrajšanim naslovom. Prosimo, da pri poimenovanju datotek ne uporabljate šumnikov.

Če ste k prispevku priložili digitalno fotografijo ali dve, naj bo prispevek temu primerno krajši. Prispevkov, ki so bili že objavljeni v drugih medijih, ne bomo objavili. Za vse trditve v prispevkih so odgovorni avtorji sami, zato objavljamo le prispevke s podpisanim polnim imenom in priimkom. Prosimo, napišite nam tudi naslov in telefonsko številko, na katero vas lahko pokličemo, če bomo imeli vprašanja v zvezi z objavo prispevka oziroma oglasa.

Fotografije

Digitalne fotografije naj ne bodo del prispevkov v Wordu, ampak naj bodo oddane kot samostojne priponke – ne v Wordu (jpg idr.). Fotografije morajo biti kakovostne, ker jih sicer ne bomo mogli objaviti. Prosimo, da so fotografije opremljene s podnapisom (vsebuje naj kraj, čas dogodka in imena oseb, če jih ni več kot sedem) in imenom avtorja. Podnapis naj bo sestavni del prispevka v Wordu.

Odmevi

Odmevi na prispele članke oziroma prispevke za rubriko Prejeli smo so lahko dolgi največ 1500 znakov. Če so daljši in jih ne krajša avtor, jih krajša odgovorna urednica. Ne objavljamo odmevov z žaljivimi in neresničnimi vsebinami. Objavljamo samo odmeve članic in članov Zbornice – Zveze.

Izobraževanja

Napovedi izobraževanj objavimo v obrazcu, ki je na voljo na spletni strani. Na spletni strani Zbornice – Zveze pa objavimo celoten program izobraževanja.

Brezplačno objavimo samo izobraževanja, ki jih organizira ali soorganizira Zbornica – Zveza (strokovne sekcije, strokovna društva, Center za strokovni, karierni in osebnostni razvoj, delovne skupine Zbornice – Zveze...).

Vsa izobraževanja praviloma objavimo samo v obliki obrazca (izjema je kongres Zbornice – Zveze ali mednarodni kongresi), celoten program pa na spletni strani Zbornice – Zveze. Plačane oglase objavimo v obliki, kot jo zahteva plačnik. Izjemoma so možne kompenzacije – objava oglasa v zameno za kotizacije.

Napovedi interesnih dejavnosti strokovnih društev

objavimo v obrazcih, ki so na voljo na spletni strani Zbornice – Zveze, ali pa na običajen način, vendar je obseg omejen na 1/3 strani v Utripu.

Prosimo za čim manj kasnejših popravkov poslanih besedil in programov izobraževanj.

Mnenja o uredniški politiki Utripa, predloge za nove rubrike idr. sprejemamo po elektronski pošti utrip@zbornica-zveza.si.

strokovno informativni bilten
Zbornice zdravstvene in babiške
nege Slovenije – Zveza strokovnih
društev medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Slovenije.

letnik XXI

Številka 5, 2013

GLAVNA UREDNICA:

Darinka Klemenc

ODGOVORNA UREDNICA:

Biserka Marolt Meden

UREDNIŠKI ODBOR:

Irena Kešič, Tatjana Nendl, Ksenija Pirš,
Veronika Pretnar Kunstec in
Monika Ažman po položaju.

NAKLADA:

16.000 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana,
T. 01/544 5480, F. 01 544 5481

TRR ZDMSZTS pri NLB,

posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana,
številk: 02031-0016512314

OGLESI:

Zbornica zdravstvene in babiške nege
Slovenije – Zveza strokovnih društev
medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Slovenije.
T.01/544 5480, F. 01 544 5481
trzenje@zbornica-zveza.si

OBLIKOVANJE

BETON & VRBINC Co.
Ulica miru 6 c, 1000 LJUBLJANA

PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING, d.o.o.,
Opekarska cesta 38, Vrhnika,
T. 01/7557-850, e-mail: starling@starling.si

TISK:

Tiskarna POVŠE, Povšetova 36 a, Ljubljana,
T./F. 01/2301-542,
e-mail: tisk.povse@siol.net

SPLETNA STRAN ZBORNICE – ZVEZE:

www.zbornica-zveza.si Utrip (Online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBE V ZVEZI Z NASLOVI POŠILJAJTE NA:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izhaja 9-krat letno.

Datum natisa: 10. 6. 2013

Fotografija na naslovnici: Josip Meden

UVODNIK

- 4 Nagovor na slavnostni akademiji ob
mednarodnem dnevu medicinskih
sester in mednarodnem dnevu babic
10. 5. 2013, Brdo pri Kranju

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 6 Dogodki na Zbornici – Zvezi v maju
2013
- 8 9. kongres zdravstvene in babiške
nege

- 9 Rezultati evalvacijskega vprašalnika za
udeležence 9. kongresa zdravstvene in
- 9 Moč za spremembe - medicinske
sestre in babice smo v prvih vrstah
zdravstvenega sistema
- 10 Razpis za volitve članov izvršnega
odбора strokovne Sekcije medicinskih
sester in zdravstvenih tehnikov v
socialnih zavodih
- 10 Razpis za volitve Sekcije medicinskih
sester in zdravstvenih tehnikov v
endokrinologiji
- 11 Nagovor gospe Silve Vuge

VI SPRAŠUJETE, MI ODGOVARJAMO

- 12 Zdravstvena nega in oskrba hudo
bolnega stanovanca v domu starejših
občanov
- 13 Strokovni nazivi in znanstveni naslovi
ter uporaba kratic v zdravstveni in
babiški negi

ŽIVLJENJE MEDICINSKE SESTRE

- 14 Minute z Marjetko Košir

ICN

- 15 Judith Shamian je postala nova
predsednica Mednarodnega sveta
medicinskih sester (ICN)
- 16 Utrinki z zasedanja v Melbournu

EFN

- 16 98. srečanje generalne skupščine EFN,
11.–12. april 2013, Bruselj
- 16 Materinski dan in dan medicinskih
sester 2013

ETIKA

- 17 Razmišljanje študentke o etiki in
odnosu do pacientov, zlasti o pravici
do njihove zasebnosti

PREDSTAVLJAMO VAM

- 18 Karierni sejem, zakaj pa ne?

PRIDOBIVAMO NOVA ZNAJA

- 19 Kakovostna zdravstvena nega v
zobozdravstvu od otroka do
starostnika
- 21 Okužbe pri hematološkem bolniku
- 22 8. simpozij o ranah: Konzervativno in
kirurško zdravljenje okuženih mehkih
tkiv in kosti

IZ DRUŠTEV

- 23 Priznanja DMSBZT Celje
- 26 Izlet - Andaluzija, 14. 9. – 20. 9. 2013,
DMSBZT Celje
- 27 Podelitev priznanj in volilni občni zbor
SDMSBZT Koper
- 30 Ohranimo sledi, DMSBZT NM
- 31 Spoznavanje refleksnoconske masaže
stopal
- 32 Oglad Vrhniko in odkrivanje vrhniških
biserov 23. 4. 2013
- 33 Razstava likovne skupine DMSBZT
Ljubljana
- 34 Pohod DMSBZT LJ Trenta - Krn -
Batognica - Tolmin
- 35 Povzetek vsebin seminarja s področja
zdravstvene nege in oskrbe starostnika
DMSBZT LJ

ŽIVIMO ZDRAVO

- 36 Antioksidanti: garancija zdravja? Ali?

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 38 Mednarodna konferenca »Z znanjem
do razvoja in zdravja«
- 39 Slavnostna akademija ob 20-letnici
Fakultete za zdravstvene vede
- 40 Inavguracija dekanice Fakultete za
zdravstvene vede Univerze v Mariboru
izr. prof. dr. Majde Pajnkihar

IZOBRAŽEVANJA

44 - 45

NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA

44

Nagovor na slavnostni akademiji ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in mednarodnem dnevu babic 10. 5. 2013, Brdo pri Kranju

Spoštovani gospod minister Tomaž Gantar, kolegice in kolegi, dobitnice Zlatih znakov Zbornice – Zveze, prejemnica nagrade Angele Boškin za življenjsko delo, cenjeni gostje, v veselje in čast mi je, da vas lahko nagovorim na najboljši slovesnem dogodku, ki ga vsako leto praznujemo ob obeh mednarodnih dnevih. V soboto, 5. maja, smo praznovali mednarodni dan babic, to nedeljo, 12. maja, pa praznujemo mednarodni dan medicinskih sester. Praznujemo tudi danes, saj smo uspešno zaključili 9. kongres zdravstvene in babiške nege Slovenije z mednarodno udeležbo, ta večer pa bomo slovesno podelili naša najvišja priznanja. Vesela sem, da smo kljub težkim časom povezani in upravičeno ponosni na svoje delo.

Najprej vsem iskrene čestitke ob našem prazniku, ponesite jih tudi v vaša delovna okolja.

Danes želim izkoristiti priložnost prisotnosti ministra, predvsem pa možnost podeliti z vami, spoštovane kolegice in kolegi, nekaj zadev, ki se nas vseh zelo dotikajo. Odprtih vprašanj, ki jim ne vemo odgovora, pa bi ga želeli, da bi lažje opravljali svoje poslanstvo ali samo službo, če hočete, je veliko. Gre za položaj, za razvoj stroke, za naše mesto v družbi, za umeščenost v sistemu zdravstvenega varstva, za kakovost življenja medicinske sestre in babice nasploh. S tem je tesno povezana tudi kakovost in varnost našega dela, torej izid zdravstvene obravnave za paciente. Kdo smo medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki v naši državi, kje smo v sistemu, kam gremo, ali nas potiskajo drugi, močnejši od nas, kakšna so pričakovanja, vidik pacientov, sodelavcev, države, politike od naše profesije – in tudi nas samih.

Moto, ki smo ga izbrali za to priložnost, se glasi: »Moč za spremembe - medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema.«

Moč medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov je v znanju,

proaktivnem delovanju, povezovanju, spoštovanju in sodelovanju tako znotraj stroke same kot z drugimi strokovnjaki, ki skupaj sestavljamo zdravstveni sistem v državi.

Spremembe so del našega življenja, edina konstanta tako na profesionalnem kot zasebnem področju. Vsakodnevno veliko poslušamo (in govorimo) o ekonomski, politični krizi in tudi krizi vrednot. In potem o spremembah vrednot, kar bi še najbolj ustrezalo našim hotenjem po boljšem jutri, saj sta zdravstvena in babiška nega izrazito etični disciplini. Tako nas drugi del letošnjega mota **»Moč za spremembe«** nagovarja k uporabi svoje moči za spreminjanje – v našem primeru lastne stroke in s tem zdravstva nasploh v smeri bolj humane, še vedno visoko strokovne, kakovostne in varne zdravstvene obravnave. Gre za ohranjanje vsaj tega, kar imamo, ob izboljševanju dostojanstvena sobivanja tistih, ki strokovno skrb nudijo in tistih, ki jo potrebujejo. Spoštljiv odnos do sočloveka zagotovo ne stane, pomeni pa veliko, četudi je morda ob reševanju krize predvideno, upajmo, da ne preveliko, rezanje v že tako skromen zdravstveni kolač.

Ob tem smo ponosni na **izide anket o izkušnjah pacientov** v akutnih in psihiatričnih bolnišnicah med odraslimi pacienti v letu 2012 v Sloveniji, ki sta pokazali, da so pacienti najbolj zadovoljni prav z delom medicinskih sester. Tudi vseevropska raziskava Trusted brand 2013 je pokazala, da so medicinske sestre na drugem mestu najbolj zaupanja vrednih poklicnih skupin, takoj za gasilci. To zaupanje, ki smo ga s pacienti gradili dolga leta, je izjemno dragoceno.

Motu letošnjega leta smo poleg »moči za spremembe« dodali, da smo **medicinske sestre in babice v prvih vrstah zdravstvenega sistema**. Sporočilo je močno. Želimo si, da bi ga slišali tudi kreatorji politik, še posebej zdravstvene, čeprav zdravstvena politika išče rešitve v

drugi smeri. Tako si zdravniške organizacije pospešeno prizadevajo za koncentracijo dela in odgovornosti v medicini, kar nas oddaljuje od modela integrirane zdravstvene oskrbe, kakršna je pacientom zagotovljena v razvitem svetu. Na prepihu je celo naša vloga v referenčnih ambulantah, na katere smo ponosni in so jih pacienti lepo sprejeli, zdaj pa so za te ambulante predvideni mladi brezposelni zdravniki. Tako slišimo. Vse to načenja zaupanje ter medosebne in medpoklicne odnose v zdravstvu. Ali kot je včeraj povedala predsednica DMSBZT Pomurje Daniela Mōrec v odličnem intervjuju za »Vestnik: »V skrbi za sočloveka nas ne bo ustavil noben sistem. Priborili smo si nek status, a še vedno nismo v prvih vrstah zdravstvenega sistema«. Sama dodajam: Zavedati se moramo, da se kolo razvoja nikoli ne vrtil nazaj. Včasih moramo sicer stopiti korak nazaj, a že v naslednjem trenutku bomo naredili dva naprej - tega ni mogoče preprečiti. Razvoj je tudi v recesijskih časih neustavljiv.

Pozorno spremljamo ukrepe vlade in nestrinjanje mnogih, vključno z ministrom, z napovedanim zvišanjem DDV, kar bo zdravstvo še podražilo. Bojimo se priročnega ukrepa zmanjševanja števila medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in nižanja stopnje izobrazbe prisotnih ob bolniški postelji, v ambulantni, v domu starejših občanov, saj to predstavlja največjo nevarnost za zdravstveno obravnavo in varnost pacientov oz. stanovalcev v domu. Opozarjamo na nujnost ohranitve sedanjih kadrovskih normativov v zdravstveni in babiški negi, saj bi tisto, kar bi ta trenutek z zniževanjem standardov privarčevala zdravstvena blagajna, morale za ceno zdravja plačevati še generacije pacientov. Dodatna tveganja prinaša odločitev zdravstvene politike, da iz sistema regulacije izvzame zaposlene v zdravstveni negi s srednješolsko izobrazbo. Zbornica - Zveza si je

izjemno prizadevala, da bi licence ostale za vse - zaradi varnosti pacientov in strokovne varnosti zaposlenih. Vendar se je zdravstvena politika, žal, odločila drugače.

Zbornica – Zveza je že leto dni v pričakovanju **podaljšanja javnih pooblastil**. Upamo, da bo ministrstvo za zdravje to čim prej uredilo, saj med drugim stojijo strokovni nadzori, prav tako specializacije, za katere že leta ni politične volje. Toda pacienti bodo ob skorajšnjem prostem pretoku zahtevali tovrstno izobražene in usposobljene medicinske sestre, ali pa si bodo za zdravljenje izbrali državo, ki zagotavlja ustrežno število ustrezno izobraženih medicinskih sester.

Kot najštevilčnejša skupina zaposlenih v zdravstvenem sistemu pričakujemo tudi ministrovo povabilo k posredovanju pripomb k napovedanemu sprejetju Zakona o zdravstveni dejavnosti ter podporo ob vložitvi Zakona o zdravstveni negi, ki je že napisan. Pričakujemo in zahtevamo večjo moč pri kreiranju zdravstvene politike. Nedopustno je, da ostajamo ena redkih držav v EU, kjer stroki zdravstvene in babiške nege nimata lastnega zakona - imajo ga celo države bivše skupne države. In ki nima formalnega predstavnika stroke na resornem ministrstvu.

Zbornica Zveza si želi sodelovati pri oblikovanju zdravstvene politike in zakonodaje v državi.

Enako si bomo še naprej prizadevali za razvoj **izobraževanja in za ustrezne kadrovske normative**. V številnih raziskavah je dokazano, da obstaja statistično značilna povezava med številom ur, ki jih imajo medicinske sestre na oskrbni dan na pacienta in merjenimi indikatorji kakovosti, kot so umrljivost, okužbe, podaljšana ali ponovna hospitalizacija, padci, razjede zaradi pritiska in drugi kazalniki kakovosti, vse v veliko škodo pacienta. Smrtnost je bila za 6 odstotkov večja na oddelkih, kjer so zmanjšali število medicinskih sester. Odkrili so tudi močno povezavo med stopnjo izobrazbe in izidi obravnave pacienta. 10-odstotno povečanje stopnje izobrazbe medicinskih sester na univerzitetno raven je zmanjšalo smrtnost pacientov v bolnišnicah za 4 odstotke. Na kardioloških oddelkih

se je pokazala za skoraj 5 odstotkov nižja smrtnost pri pacientih, ki so jih obravnavale medicinske sestre z univerzitetno izobrazbo, opozarja izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, dekanja Visoke šole za zdravstveno nego Jesenice.

Spoštovani, želeli bi obvarovati zdravstveni sistem pred razgradnjo tistega, kar se je v več desetletjih izkazalo za dobro, in kjer smo ključno vlogo odigrali na področju zdravstvene in babiške nege (recimo sistem patronažne službe, preventiva na splošno). Odpirata se hrvaški in za njim srbski trg, šole na visokošolskem in srednješolskem nivoju izobražujejo veliko mladih, ki jim ne bo lahko najti zaposlitvene priložnosti. **Brezposelni medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki so naša realnost** že danes, prav tako ekonomske migracije. Ob tem pa v slovenskih bolnišnicah na osnovi kategorizacije konstanto primanjkuje med 20 in 30 odstotkov medicinskih sester, zlasti diplomiranih.

Ker nas je tako malo, nas v državi konstantno napačno preštevajo - kar vse skupaj – zdravstvene tehnike in diplomirane medicinske sestre. Vsake toliko časa pristojne obveščamo, se v dokumentih in statistikah doma in po svetu **navaja nepravilno število medicinskih sester v Sloveniji**. Ko nas zunaj države preštejejo prav, se izkaže, kot se je včeraj izkazalo na kongresu: Mervi Jokinen, predsednica EMA, nas je spet spomnila na to: po številu medicinskih sester smo v javljanju izvajalcev v dobri sredini, v resnici pa čisto na repu EU, za vsemi drugimi, precej manj razvitimi državami (npr. zadnjo Romunijo). Ob preštevanju kadra, šolanega po EU Dir 36/2005/ES, pride na 100.000 prebivalcev borih 200 medicinskih sester. Kar je več kot zaskrbljujoče. Ob tem ni nobenega poslušala, da bi po desetih letih ponovno naredili projekcijo potreb po kadrih. To nas resno skrbi.

Kaj lahko s svojo izobrazbo in usposobljenostjo ponudimo slovenskemu zdravstvu, saj smo dolžni sodelovati pri reševanju krize?

Veliko. Tako smo pripravljeni, ob urejeni zakonodaji, **na prenos in prevzem kompetenc, za katere smo oz. se lahko usposobimo**. Številne

razvite države so tako izkoristile velik potencial zdravstvene in babiške nege, sistemi so se optimizirali, pacienti so bili z delom medicinskih sester izjemno zadovoljni, ponekod celo najbolj. S tem bi pomagali preobremenjenim zdravnikom, skrajšali čakalne dobe, še posebej na primarnem nivoju. Pospeseno je potrebno delati na referenčnih ambulantah, lahko bi vodili samostojne posvetovalnice za kronične paciente ali jih, podobno kot v referenčnih ambulantah, na novo odkrivali in usmerjali k zdravnikom, ko bi bilo potrebno (npr. v ruralnih predelih, v domovih starostnikov); za nekatera področja (npr. anestezijo) smo že podali predlog za formalizacijo dela diplomiranih medicinskih sester, ki ga neformalno že izvajajo, a ni bilo volje po sodelovanju. Zagotovili bi še več koordinacije delovnih procesov; izvajanje storitev male travme, manjših kirurških posegov, oskrba enostavnih poškodb, izvajanje diagnostično terapevtskih posegov, umestitev babic na teren (porodi na domu, presejalni testi – PAP); več preventivnih storitev v patronažni dejavnosti, več neposrednega sodelovanja z družinskimi zdravnikom na terenu; samostojne posvetovalnice za vodenje pacientov s kroničnimi obolenji, predpisovanje ortopedskih pripomočkov, nekaterih zdravlil pri pacientih z urejenimi kroničnimi obolenji in seveda specializacijah ali dodatnih znanjih. Ponekod znanje že imamo, drugod za to bomo leto, največ dve leti, kar je kratkoročen vidik reševanja krize.

Naj bo dovolj, naj zaradi resnosti trenutka ne ostane grenak priokus, da smo kljub slovesnemu razpoloženju veliko govorili o težavah. A želeli smo izkoristiti tale čas, prisotnost ministra, vseh nas, ki moramo stopiti skupaj. Morda se porodi kakšna dodatna ideja pri iskanju rešitev in premagovanju ovir, morda se prebudi kakšna želja po sodelovanju. Tako, prosim, vzemite današnji nagovor. Hvala za posluš, za podporo in razumevanje, da smo Zbornica – Zveza mi vsi in da je naša situacija naše skupno delo in skupna odgovornost.

Praznujmo dostojanstveno, samozavestno in ponosno. ■

Dogodki na Zbornici – Zvezi v maju 2013

Maj je (poleg tega, da je mesec ljubezni in belih ivanjštic) tudi mesec medicinskih sester in babic. Najprej praznujejo babice - 5. maja in nato medicinske sestre - 12. maja; tako po vsem svetu praznuje na milijone naših kolegic in kolegov. Iskrene čestitke. Tudi pri nas smo tradicionalno obeležili najvažnejša naša dneva; najprej na Šmarni gori-babice, nato vsi skupaj: dva dneva z izobraževanjem, torej s kongresom, na koncu s slovesno akademijo. Dostojno so praznovali tudi po regijah, več v drugih poročilih. Tako smo se želeli pokloniti samim sebi, torej vsem medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim tehnikom za njihovo profesionalno skrb, še posebej najbolj zaslužnim, ki s(m)o jih izbrali med tisočimi dobrimi in najboljšimi, jih predlagali za najvišja priznanja Zbornice – Zveze. Zadovoljni smo tudi, da smo letos že četrtrič podelili nagrado Angele Boškin za življenjsko delo, ki jo je prejela gospa Silva Vuga. Kaj je bilo tisto, kar je posebej dalo slovesni pridih majskim dnevom? Uspeli kongres? Slavnostna akademija, ki ji je letos prisostvoval tudi minister Tomaž Gantar? Izbira Kongresnega centra Brdo, kjer smo se vsi dobro počutili (ob čisto prijaznih stroških), organizacija z lastnimi močmi in viri? Neugoden čas, ki nas je bolj zblížal? Hvala vsem, ki ste vdahnili dušo majskim dogodkom, četudi ste mnogi praznovali na delovnih mestih.

Težko bi ob tem malce bolj slovesnem vzdušju dodajali, kaj vse se je v maju dogajalo v naši državi; niti pobeg in predaja neke nekdanje direktorice Vegrada, fiskalno pravilo v ustavo ali ne, grozeča trojka iz Bruslja, zvišan DDV, znižanje plač... naj ne pokvarijo optimizma, ki ga vsi potrebujemo, da pričakamo prve lastovke zniževanja pritiska gospodarske krize, ki nas po malem potiska v malodušje, nekatere že tudi v veliko stisko. Naj se končajo že enkrat bančna zmeda, politična nesoglasja, ustrahovanja ljudi kar na počez... živimo v res lepi deželi, obdarovani z naravnimi lepotami, še posebej maja je narava čudovito lepa. Izkoristimo, kar imamo. Tudi ves maj

smo veliko delali, v službah, doma, študirali za izpite, obdelovali svoje vrtičke, ... Na Zbornici - Zvezi nam, verjemite, ni manjkalo dela: Hvala vsem, ki razumete, da je pestro tudi pri nas, da pomagate, nas spodbujate. Hvala vsem za vse to, zdržimo še malo, saj bo kmalu poletje...

5. maj

Mednarodni dan babic je Sekcija medicinskih sester in babic praznovala na poseben način, kot je že tradicija, na Šmarni gori. Majice z napisu 100% babica, imam dve babici in še druga sporočila so preplavila priljubljeni izletniški hrib nad Ljubljano. Tja gor sta se povzpeli tudi predsednica in izvršna direktorica Zbornice – Zveze.

7. maj

Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, ki ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in babic s svojimi slikarskim in čipkarskimi umetninami že tradicionalno zapolni razstavní prostor v UKC Ljubljana, je tako obeležilo naš praznik. Z umetnostjo se da marsikaj sporočiti, likovna skupina je postala prepoznavni del prostočasne dejavnosti ljubljanskega društva, enako pevski zbor Florence. Hvala za lepo doživetje, ki smo se ga poleg vodstva zdravstvene nege osrednje slovenske bolnišnice, številnih oboževalcev umetnosti in tudi pacientov udeležili tudi predstavniki Zbornice – Zveze.

8. maj

Na novinarski konferenci Zbornice – Zveze ob mednarodnem prazniku medicinskih sester sta poleg vodstva in domačih predstavnikov stroke sodelovali tudi Mervi Jokinen - predsednica Evropske babiške zveze, in Sonja Kalauz, poznavalka področja etike in managementa v zdravstveni negi iz Hrvaške, obe vabljeni plenarni predavateljici na 9. kongresu zdravstvene in babiške nege Slovenije, ki se je začel naslednji dan.

V organizaciji DMSBZT Ljubljana je v popoldanskih urah potekalo zanimivo srečanje s Sonjo Kalauz in kolegicami, ki se poglobljeno ukvarjajo s področjem poklicne etike. Udeležile so se ga tudi stara in nova

predsednica Častnega razsodišča Marina Velepčič in Darja Ovičaj ter predsednica Zbornice – Zveze. Vse prisotne so srečanje ocenile kot zanimivo in potrebno sodelovanje med sosednjimi državami, ki ga bomo nadaljevali.

9. in 10. maj

V Kongresnem centru na Brdu pri Kranju je potekal 9. kongres zdravstvene in babiške nege Slovenije z naslovom »Moč za spremembe – medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema« in svečana akademija s podelitvijo najvišjih priznanj Zbornice – Zveze Zlatih znakov in nagrade za življenjsko delo gospe Silvi Vuga. Več o največjem strokovnem dogodku naše organizacije berite v nadaljevanju, zaključki, pobude in predlogi udeležencev bodo objavljeni v naslednji številki Utripa.

10. in 11. maj

V prostorih Zbornice – Zveze je potekalo srečanje sveta Evropske babiške zveze - EMA – European Midwives Association, ki ga je gostila predsednica Sekcije medicinskih sester in babic in članica boarda EMA Anita Prelec, tudi članica Upravnega odbora Zbornice – Zveze. Predsednica EMA Mervi Jokinen je bila tudi vabljená plenarna predavateljica na kongresu in prisotna na novinarski konferenci.

11. maj

V Telekomovem klicnem centru v Ljubljani je zvečer potekala prostovoljna akcija, kjer je precej znanih Slovencev in drugih prostovoljcev pomagalo zbirati sredstva za nakup monitorja, naprave za spremljanje življenjskih funkcij otrok v anesteziji na magnetni resonanci, v dobrodelni akciji Glasbene mladine Slovenije in Ustanove za novo pediatrično kliniko v Ljubljani. V času koncerta smo prestrezali klice gledalcev, ki so na ta način želeli prispevati sredstva; dogodka sta se udeležili tudi predsednica in izvršna direktorica Zbornice – Zveze, ob ponovljeni oddaji v torek, 14. maja pa še druge kolegice s Pediatrične klinike. Skupaj je bilo zbranih preko 40.000 EUR.

13. maj

Na povabilo Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper smo se v Portorožu udeležili slovesnosti ob mednarodnem prazniku medicinskih sester in babic in prisostvovali svečani podelitvi – najvišjih priznanj regijskih strokovnih društev - Srebrnih znakov za leto 2013. Sledila sta volilni občni zbor in kulturna prireditev. Srečanja v regijah so vedno priložnost za neposredno komunikacijo s članstvom in priložnost za izmenjavo informacij, različnih mnenj, pobud in idej. Zahvala gre doseganji predsednici društva in članici UO Boji Pahor in uspešno želimo novi predsednici Doroteji Dobrinja.

14. maj

V pisarno Zbornice – Zveze smo prejeli odločbo ministra Gantarja, s katero je sprejel našo pobudo z obrazloženim interesom za podelitev javnih pooblastil za vodenje registra izvajalcev zdravstvene in babiške nege in izdajanje/podaljševanje/odvzemanje licenc. Minister je ugotovil, da obstaja javni interes ter da je izpolnjen pogoj racionalne rabe javnega premoženja za podelitev javnega pooblastila. Ministrstvo za zdravje bo v roku 45 dni od vročitve omenjene odločbe Zbornici – Zvezi, pričelo z začetkom postopka podelitve javnega pooblastila za področje zdravstvene in babiške nege.

15. maj

V prostorih Zbornice – Zveze so sestale članice Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje je ob mednarodnem dnevu babic in mednarodnem dnevu medicinskih sester organiziralo lepo slovesnost, na kateri so podelili štiri srebrne znake in za častno članico imenovali Olgo Nezman, zaslužno in vsestransko aktivno kolegico, ki je s svojo angažiranostjo delala tudi v nacionalnem združenju, v stanovskem sindikatu in tudi na nacionalnem nivoju v bivši državi. Med drugim je ustanovila in dvajset let skrbela za delovanje Vokalne skupine Cvet. Slovesnosti se je udeležila in navzoče nagovorila predsednica Zbornice – Zveze.

17. maj

Na strokovnem srečanju Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v anesteziologiji, intenzivni terapiji in transfuziologiji (17. In 18. maja) na Rogli sta predsednik sekcije Dejan Doberšek in predsednica Zbornice - Zveze Darinka Klemenc podelila priznanja zaslužnim članicam strokovne sekcije.

22. maj

V prostorih Zbornice – Zveze je potekala Nacionalna koordinacija – posvetovalno telo predsednice Zbornice – Zveze, z dnevnim redom: Kaj in kako naprej, zdravstvena in babiška nega in oskrba, Kadrovski normativi v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in razno.

23. maj

Seje RSKZN, ki je potekala v UKC Ljubljana, se je poleg štirih imenovanih predstavnikov Zbornice – Zveze (Irena Buček Hajdarevič, mag. Branko Bregar, Martina Horvat, Daniela Mörec) udeležila tudi predsednica Zbornice – Zveze kot stalno vabljenega na sejo.

24. maj

V Ankaranu je imela strokovno srečanje Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji. V imenu vodstva je udeleženke in udeležence pozdravil v marcu izvoljeni novi podpredsednik Zbornice – Zveze Jože Prestor.

V Narodnem domu v Celju je ob 20 letnici Vokalne skupine Cvet, ki deluje pod v okviru Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, v večernih urah potekal jubilejni koncert, imenovan »20 let, oplemenitenih s pesmijo«. V imenu Zbornice – Zveze je predsednica Darinka Klemenc izročila vokalni skupini posebno priznanje. ■

Stanka Popovič

Razmišljanje ob svetovnem dnevu medicinskih sester in babic

10. maja sem se udeležila slavnostne akademije ob svetovnem dnevu medicinskih sester in babic. Iskrene čestitke in zahvala vsem organizatorjem za vsestransko eleganten, a vendar skromen dogodek. Iskrene čestitke in hvala tudi vsem nagrajenkam in predlagateljem. Dogodka se je udeležil tudi gospod Tomaž Gantar, minister za zdravje, ki nam je med drugim predlagal, da ostanemo enotni. Vseskozi sem enakega mnenja, zato mi dovolite tole razmišljanje.

Ponosna sem, da sem članica Zbornice - Zveze, ki se trudi, da bi pod svojim okriljem vodila različne skupine, ki izvajamo zdravstveno

nego na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju in vse, ki nas izobražujejo.

Imela sem priložnost, da sem kot aktivna članica Zbornice – Zveze sledila njenemu razvoju od ustanovitve do danes. Ravno v zadnjih letih pred ekonomsko krizo je delovala enotno in usklajeno in dvignila nivo delovanja na zavidljivo raven.

Vem, da ni nikoli vse dobro za vse. Kdor se ne strinja z njenim delovanjem, lahko to uredi na konstruktiven način, s predlogi za izboljšavo. Nek modrec je napisal, da ni nič stalnega, razen sprememb. In če je temu tako, zakaj toliko sovražnosti med nami: zaradi želje

po zaslužku, zaradi položaja in naziva, zaradi želje biti pomemben, zaradi osebnega maščevanja, zaradi starih zamer, zaradi ljubosumnosti...? Zares ne potrebujemo sovražnika od zunaj, saj smo sami sebi zadosti velik nasprotnik in sovražnik, kar je bilo dokazano tudi z raziskavo.

Spremenimo filozofijo. Veselimo se uspeha drug drugega, ki je dosežen s trudom in na pošten način. Pohvalimo se za znanje, prizadevnost in srčnost, za širino in prijaznost, za urejen videz. Spoštujmo se in ostanimo združeni: medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki. ■

9. kongres zdravstvene in babiške nege

Rdeča nit 9. kongresa zdravstvene in babiške nege je bil moto: »Moč za spremembe – medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema«.

Vabljeni predavatelji so bili skrbno izbrani: dr. sc. Sonja Kaluz z Zdravstvene visoke šole v Zagrebu, strokovnjakinja s področja etike v zdravstveni negi, Mervi Jokinen, predsednica Evropske babiške zveze, ki je govorila o evropskih direktivah, ki usmerjajo delo babic; dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik iz Slovenskega muzeja za šolstvo, ki je proučeval razvoj šolanja medicinskih sester in babic na Slovenskem skozi zgodovino, ter mag. Andreja Kvas, viš. pred. na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani, ki je govorila o etičnih kompetencah vodij v zdravstveni negi. Skupni zaključki vabljenih predavateljev temeljijo na:

- spodbujanju izobraževanja, saj so bili v zgodovini že redovnice (redovniki) šolani, prav tako so bile ženske, ki so delale na terenu in v ustanovah s pacienti, posebej pripravljene s tečaji in praktičnim usposabljanjem za delo pri populaciji, potrebni zdravstvene in babiške nege;
- spoznanjih, da je vsaka situacija v zdravstveni in babiški negi edinstvena in neponovljiva, kar zahteva od medicinskih sester in babic iskanje specifičnih in preiščenih poti, ki so za pacienta edinstvene, njemu prilagodljive in omogočajo individualne možnosti krepitve zdravja, obvladovanje bolezni, rehabilitacijo po obolenju ali omogočanje mirne smrti;
- za razvoj sodobne zdravstvene in babiške nege so potrebni pozitivni pristopi in ukrepi, ki so podprti z izmenjavo najboljših primerov dobre prakse, podpiranja raziskovalne dejavnosti v zdravstveni in babiški negi in uporabi ustreznih metod ocenjevanju učinkovite zdravstvene in babiške nege;
- šolanje v zdravstveni in babiški negi je bilo ves čas skrbno in pomembno za strokovno delo kot tudi izrazito usmerjeno v etičnost in zavzetost za humani poklic. Ne obstaja le ena in edina etična teorija, en etični model ali en princip za vse situacije.

Nagrajenke z ministrom in predsednico Zbornice - Zveze

Udeleženci prireditve

Pacient je edinstven in takšno je reševanje njegovih problemov. Na etična ravnanja posameznika lahko vpliva tudi okolje, v katerem se posameznik nahaja in etično ravnanje vodij v zdravstvenih organizacijah. Vodstva v ustanovah so torej odgovorna za razvijanje kompetenc tudi na področju etike v organizaciji.

9. kongres zdravstvene in babiške nege je potekal dva dneva. V šestih sklopih smo poslušali 76 predavanj, ki so bila oblikovana na podlagi v zborniku objavljenih prispevkov, nastalih na osnovi kritičnega pregleda literature ali raziskovanja, izvedenega v kliničnem okolju. Tematsko smo prispevke razdelili v šest sklopov:

- kakovost in varnost zdravstvene obravnave
- sooblikovanje zdravstvene politike
- praksa za prakso
- izobraževanje in raziskovanje
- partnerstvo z uporabniki
- moralni in etični vidiki stroke v luči sodobnosti;

Podrobnosti iz prispevkov si lahko preberete v zborniku predavanj, ki je izšel v okviru kongresa in je v celoti na voljo na spletnih straneh Zbornice - Zveze. Zbornik recenziranih prispevkov je nastal na 500 straneh, pri oblikovanju je sodelovalo 15 sodelovateljev. Vsem lepa hvala za sodelovanje in njihov trud.

Zaključke kongresa bomo objavili v naslednjih številkah Utripa. ■

Rezultati evalvacijskega vprašalnika za udeležence 9. kongresa zdravstvene in babiške nege Slovenije 2013

Zbornica – Zveza je 9. in 10. maja 2013 na Brdu pri Kranju organizirala 9. kongres zdravstvene in babiške nege Slovenije z naslovom »Moč za spremembe – medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema«. Kongresa se je skupno udeležilo 227 slušateljev, od tega je bilo kar 92 predavateljev in avtorjev prispevkov ter mnogo drugih, ki so sodelovali pri sami organizaciji dogodka.

Na Zbornico – Zvezo se je od skupno 227 vprašalnikov vrnilo 83 izpolnjenih anket, le-te smo nato pregledali in si tako pridobili mnenja udeležencev, ki so se udeležili kongresa.

Anketiranci so bili zelo zadovoljni s krajem kongresa in sicer jih je več kot 90 odstotkov vprašanih zapisalo, da je bil Brdo pri Kranju zelo primeren kraj za odvijanje kongresa. Prav tako so bili v veliki večini vsi zelo zadovoljni tudi s kongresnim prostorom, kongres je potekal v Kongresnem centru Brdo pri Kranju. Zadovoljni so bili tudi s časom

kongresa, namreč kongres je potekal dva dni, in sicer v četrtek in petek. Teme srečanja so bile udeležencem primerne in vsečne, prav tako pa tudi organizacija celotnega dogodka (registracija, obveščnost, vabila). Nekaj pripomb je bilo le glede Zbornika predavanj z recenzijo, katerega je vsak udeleženec, zaradi obsežnosti člankov, prejel na zgoščenki in ne v tiskani obliki ter tako samega Zbornika ni bilo moč pogledati že na samem Kongresu.

Pri ocenjevanju plenarnih predavanj je velika večina anketiranih zapisala, da so vsebine

izpolnile njihova pričakovanja in so zato skoraj vsa predavanja ocenili z oceno zelo dobro oziroma odlično. Prav tako so z oceno prav dobro oziroma odlično ocenili posamezne sklope, prav tako pa tudi delo moderatorjev. Primeren se jim je zdel tudi čas oziroma trajanje predavanj. Nekatera predavanja so sicer potekala v istih časovnih terminih, zato je bila onemogočena udeležba na vseh. Če strnemo odgovore anketirancev, lahko zapišemo, da so bili s predavanji zelo zadovoljni, velik vtis nanje je pustila predvsem gospa Klara Ramovš s svojimi predavanji. ■

Ob mednarodnem dnevu medicinskih sester

Moč za spremembe - medicinske sestre in babice smo v prvih vrstah zdravstvenega sistema

Povzeto iz izjave za javnost

Ob Mednarodnem dnevu medicinskih sester, je Zbornica – Zveza, ki združuje medicinske sestre, babice in zdravstvene tehnike, 10. maja na Brdu pri Kranju na osrednji slovesnosti podelila najvišja priznanja. S tem se je zaključil dvodnevni kongres zdravstvene in babiške nege, na katerem se je zvrstilo kar 76 predavanj, usmerjenih v razvoj stroke in raziskovalne dejavnosti v zdravstveni in babiški negi.

Zlati znak Zbornice - Zveze so prejele medicinske sestre: Milena Gliha, Bernarda Hostnik, Dragica Jošar, dr. Ruža Pandel Mikuš, mag. Jožica Peterka Novak, dr. Jadranka Stričević, Draga Štromajer, Mateja Tomažin Šporar, Sonja Trafela in Vanja Vilar. Nagrado za življenjsko delo pa je prejela medicinska sestra Silva Vuga, ki je s svojim vseživljenjskim delom, energijo in voljo, z občutkom za stroko zdravstvene nege, njen razvoj, status in ugled, z nenehnim spodbujanjem posameznikov in skupin k napredku, z razvijanjem znanstveno raziskovalnega dela ter s skrbjo za pedagoško delo vzornica sedanjim in prihodnjim generacijam medicinskih sester. Nagrajenke in

udeležence sta na slovesnosti nagovorila Darinka Klemenc, predsednica Zbornice – Zveze in minister za zdravje Tomaž Gantar.

Minister za zdravje **Tomaž Gantar** je medicinskim sestram iskreno čestital ob prazniku in se jim zahvalil za njihovo požrtvovalno in strokovno delo, ki omogoča kakovostno zdravstveno oskrbo in varnost bolnikom. Zbornici - Zvezi je zagotovil, da je dobrodošla v prvih vrstah zdravstvene politike in zdravstvenega sistema, pri čemer pa so ključni povezanost, enotnost in pripravljenost na spremembe, ki so potrebne, da bi ohranili kakovosten, učinkovit, vzdržan in široko dostopen zdravstveni sistem.

Minister je poudaril, da sodobno zdravstvo terja timsko delo in profesionalno in spoštljivo sodelovanje vseh strokovnjakov v dobrobit pacienta. Dodal je, da se od vedno bolj izobraženih in visoko usposobljenih medicinskih sester pričakuje, da bodo opravljale vedno bolj zahtevna in odgovorna dela – dela pa je v zdravstvu dovolj za vse. Ob tem je poudaril, da mora biti prenos kompetenc postopen, delitev dela pa pravična. Minister je nagovoril tudi prejemnice najvišjih strokovnih priznanj in se jim zahvalil za njihovo strokovno delovanje v skrbi za bolnike ter za njihov prispevek zdravstvenemu sistemu in družbi. ■

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Razpis za volitve Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice - Zveze poteka mandat predsednice sekcije. Strokovna sekcija razpisuje volitve za naslednje štiriletno obdobje (2013-2017) za:

1. Predsednika/co (1 mesto)

Rok za prijavo kandidatov je: 20. 9. 2013

Vloge pošljite v zaprti kuverti na sedež volilno kandidacijske komisije na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana s pripisom: VOLITVE Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji - NE ODPIRAJ.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave do 20. 9. 2013 do 12.00 ure in izdelala kandidacijsko listo. Volitve bodo izvedene 18. 10. 2013 istočasno s strokovnim srečanjem.

RAZPISNI POGOJI:

1. Za predsednico/ka:

- a. član/ca Zbornice – Zveze najmanj 10 let,
- b. redno zaposlen/a in delujoč/a na ožjem področju diabetesa v Sloveniji najmanj 10 let.

Merila za izbor predsednice/ka sekcije:

- a. življenjepis s poudarkom na strokovnih aktivnostih,
- b. vizija delovanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji.

Kandidat/ka naj vloži:

- pisno kandidaturo, iz katere je razvidno, za katero funkcijo kandidira,
- življenjepis z navedbo izobrazbe, ter dosedanjih aktivnosti na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege,
- dokazilo delodajalca o redni zaposlitvi na ožjem strokovnem področju v Sloveniji najmanj 10 let,
- izjavo, da je članica Zbornice – Zveze.

*Predsednica strokovne sekcije
Mateja Tomažin Šporar, viš. med. ses.*

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Razpis za volitve članov izvršnega odbora strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice – Zveze, zaradi poteka mandata članov izvršnega odbora, Strokovna sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih razpisuje volitve za naslednje štiriletno obdobje (2013 - 2017) za člane/članice izvršnega odbora (8 mest).

Rok za prijavo kandidatov: 16. 9. 2013 do 12. ure

Vloge pošljite v zaprti kuverti na sedež volilno kandidacijske komisije na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana s pripisom: »VOLITVE Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih – NE ODPIRAJ«.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave in izdelala kandidacijsko listo. Volitve bodo izvedene 16.10.2013, istočasno s strokovnim srečanjem sekcije.

RAZPISNI POGOJI za člane izvršnega odbora sekcije:

- član/ica Zbornice – Zveze najmanj 5 let,
- redno zaposlen/a na področju socialnovarstvenih zavodov v Sloveniji najmanj 5 let,

- pri izbiri članov izvršnega odbora sekcije se upošteva regijski in strokovni princip (Gorenjska, Primorska severna, Primorska južna, Dolenjska in Bela krajina, Prekmurska, Celjsko-Savinjska, Posavska ter Ljubljanska regija),
- eno mesto se nameni predstavniku iz posebnih socialnovarstvenih zavodov.

Kandidat/ka naj vloži:

- pisno kandidaturo,
- življenjepis z navedbo izobrazbe ter dosedanjih aktivnosti na ožjem strokovnem področju zdravstvene nege,
- dokazilo delodajalca o redni zaposlitvi na ožjem strokovnem socialnovarstvenem področju v Sloveniji 5 let,
- izjavo, da je član/ica Zbornice – Zveze in koliko časa,
- kandidat/ka za člana/ico izvršnega odbora sekcije naj navede, iz katere regije v Sloveniji prihaja in jo želi zastopati.

Dotatne informacije so na voljo pri predsednici na e-pošti:
jelka.cernivec@gmail.com

*Predsednica sekcije
Jelka Černivec, dipl. m. s.*

Spoštovani gospod minister TOMAŽ GANTAR, spoštovana gospa predsednica ZBORNICE – ZVEZE DARINKA KLEMENC, spoštovani VISOKI ZBOR,

ob priložnosti kot je današnja, preprosto ne gre, da te ne bi spremljali zavest, kako bi mnogi izmed vas lahko bili današnji lavreati in zavest, kako nisi sam opravil obsežnega dela, temveč si ga opravil v sodelovanju s tolikimi posamezniki in timi. Zato ne more biti drugače, kakor da si samo nosilec priznanja v imenu mnogih, ki smo skupaj potovali skozi čas. Vsem njim, ki so in, ki ste potovali z menoj, se priklanam s hvaležnostjo. Imela sem dva čista bisera: moj kolektiv, v katerem sem preživela vso aktivno življenjsko dobo, in svojo razumevajočo družino. Enako velja moja zahvala vsem, ki ste o današnjem izboru odločali, spoznali njegovo upravičenost in dejanje uresničili. Pomeni mi ne samo izjemno počastitev, temveč tudi spodbudo.

Ko sem se odločala o sporočilnosti moje zahvale, je prevladala potreba, da podkrepim tista vaša spoznanja in opredelitve, ki jih tudi sama prepoznavam kot aktualne pomembnosti za **zdravstveno in babiško nego 21. stoletja**: enotnost, izobraževanje in regulacija – ker čas, ki ga živimo, potrebuje: dialog, timske odnose, spoštovanje avtonomnosti in ekonomske primernosti.

Pripadnost **zdravstveni in babiški (ZB) negi** vključuje vero v delo, ki ga opravljamo in v njegove cilje ter povezanost v ENOTNOSTI, kar predstavlja MOČ poslanstva ZBnege. Tako združeni v asociacijah ZB nege (v Razširjenem strokovnem kolegiju, ki združuje eksperte ZB nege, ZVEZI strokovnih društev in sekcij vseh strokovnih področij ter v ZBORNICI profesije) zmoremo vzdržati in urejati vsakršne razmere: dobre, slabe in uničujoče. Kje drugje, če ne v teh naših asociacijah tlakujemo pot razvoja naše profesije? Ta usmeritev naj bi zrasla v nas skupaj s porajanjem poklicne zavesti, ponosa, potrebe po pripadnosti in strpnosti reševanja zapletov z dialogom. K tej naravnosti naj bi prispevali vsi

delujoči v ZB negi, saj imajo odkloni od enotnosti značaj neproduktivnosti.

Izobraževanje za ZB nego še nima svojega vrha in akademizacije in vsem nam je razumljivo, da potrebujemo razen 1. in 2. bolonjske stopnje in specializacij tudi 3. bolonjsko stopnjo izobraževanja – torej doktorski študijski program iz lastne profesije – najbrž en sam za začetek, vseslovenski, ker bo racionalizacija z združevanjem programov vse bolj potrebna v zdravstvenem izobraževanju. Z realizacijo vseh študijskih stopenj izobraževanja bodo možne aдекватne razporeditve k nalogam VSEH STOPENJ IN VSEH ZVRSTI delovanja v ZDRAVSTVENI NEGI. Do tedaj smo v prehodnem obdobju, **ko se ob bolniški postelji srečujejo različne izobrazbe, a usposobljene za različne vidike pristopa k bolniku in stimulacija bi morala biti za vse spoštljivo pravična.** Diplomirana medicinska sestra je prvenstveno namenjena nalogam ob bolniku v bolniški sobi, ob pacientu v ambulanti in ob varovancu, družini in lokalni skupnosti na terenu. Čakamo pa tudi medpoklicne zdravstvene kurikulumne enakih vsebin (npr. metode timskega dela) za notni študij in usklajeno zdravstveno obravnavanje.

Delovanje ZB nege še nima ustrezno urejene regulacije. Žal, v nekaterih pogledih že zaostajamo za mnogimi iz mednarodnega prostora, ki so nekoč prihajali k nam po modele in vzorce zdravstvene nege. Zakoni, strategije, plani in smernice, predvsem pa pripravljena REFORMA zdravstva z IMPERATIVI, ki jih vsebujejo za zdravstveno delovanje, vselej v celoti zadevajo in veljajo tudi za ZB nego – kajti: EVOLUCIJA je zajela področja vseh zdravstvenih ved, med njimi tudi ZB nego, ta najboljše in nepogrešljivi korpus med podskisitem zdravstva, ki bo v 21. stoletju gotovo vključeval – recimo 20.000 pripadnikov. Ta se mora sinhrono odzivati v procesih

Tomaž Gantar in Silva Vuga

delovanja in istočasno še pospeševati tempo razvoja zaradi preteklih tradicionalnih zavor. Vsa področja zdravstvenega delovanja skupaj pa lahko le enakovredno uravnotežena dosegajo nujno učinkovitost zdravstva. Ekonomski vidik sistema, ki je vitalnega pomena, je v soodvisnosti s posodabljanjem zakonodajnega področja. Krovni Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki bo širokega in splošnega značaja, in spremljajoči zakoni samostojnih zdravstvenih področij, to so: zakon o zdravništvu, zakon o farmaciji in zakon o ZB negi SO – KAR POTREBUJEMO pri avtonomnem delovanju v 21. stoletju. In sedaj, ko smo na pragu ZDRAVSTVENE REFORME, je pravi trenutek za to uresničitev. Zamujeni trenutek bo zopet povzročil neupravičeno mnogoletno ZAVORO.

Naj zaključim z besedami medicinske sestre iz preteklosti gospe Dine Urbančič, ki jih je izrekla za bodočnost:

NOBENA IZOBRAZBA NI PREVISOKA ZA ZDRAVSTVENO NEGO!

*Hvala za pozornost,
ki ste mi jo izkazali.*

Silva Vuga

Zdravstvena nega in oskrba hudo bolnega stanovalca v domu starejših občanov

Vprašanje

V domu starejših občanov skrbimo za stanovalca, ki je popolnoma odvisen od oskrbe in zdravstvene nege zdravstvenega osebja, ima mišično distrofijo in je na 24 urni ventilaciji skozi endotrahealno kanilo. Menimo, da v socialno varstvenem zavodu stanovalcu ne moremo zagotoviti varne zdravstvene nege in oskrbe 24 ur na dan, saj je v nočnem času na več kot 200 stanovalcev doma zagotovljena prisotnost zgolj enega tehnika zdravstvene nege in dveh bolničarjev negovalcev, diplomirana medicinska sestra pa je prisotna zgolj v dopoldanskem času. Prosimo za strokovno mnenje Zbornice – Zveze.

Odgovor

Spoštovani, lepo se vam zahvaljujemo za vaše vprašanje. Pri pacientu, ki je odvisen od trajne umetne ventilacije, je potrebno v socialno varstvenih zavodih zagotoviti 24 urno prisotnost diplomirane medicinske sestre, saj ima le ta kompetence za izvajanje nekaterih aktivnosti (npr. menjava dihalne kanile), katerih srednje medicinske sestre ter tehniki zdravstvene nege ne bi smeli izvajati, saj zato nimajo ustreznih kompetenc. Iz vašega priloženega ambulantnega zapisnika je razvidno, da je zdravnica v navodilih zapisala, da je zaradi zdravstvenega stanja stanovalca, ki je odvisen od aparata za dihanje, pomembna prilagoditev parametrov, ki se preko dneva spreminjajo. Omenjene parametre pa bi po njenem mnenju moral prilagajati zdravstveni delavec, ki skrbi za pacienta. Na Zbornici – Zvezi bi želeli opozoriti, da spreminjanje parametrov ni v domeni tima zdravstvene nege, saj tehnik zdravstvene nege in diplomirana medicinska sestra nimata kompetenc za spreminjanje omenjenih parametrov. S spreminjanjem parametrov se spremeni ventilacija, zdravstveni delavec pa nima nadzora

nad acidobaznim ravnovesjem, kar lahko ob njegovem neravnovesju privede do poslabšanja bolnikovega zdravstvenega stanja, v izjemnih primerih pa celo do smrti.

V skladu s 55. členom *Zakona o zdravstveni dejavnosti* (Ur.l. RS, št. 9/1992 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju ZZDej) lahko zdravstveni delavec samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo. Za svoje delo prevzema etično, strokovno, kazensko in materialno odgovornost. V skladu s 45. členom ZZDej morajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljati zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi.

Ko zdravstveni delavec ravna v nasprotju s sprejeto zdravstveno doktrino in v nasprotju s strokovnimi pravili (npr. *Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi*) ter presega svoje kompetence, je lahko podana njegova kazenska odgovornost v skladu z določili *Kazenskega zakonika* (Ur.l. RS, št. 55/2008 s spremembami in

dopolnitvami), posledično pa tudi odškodninska odgovornost socialno varstvene organizacije v skladu z določili *Obligacijskega zakonika* (Ur.l. RS, št. 83/2001 s spremembami in dopolnitvami).

Glede na dejstvo, da dom starejših občanov nima zagotovljene stalne prisotnosti diplomirane medicinske sestre, glede na dejstvo, da mora en zdravstveni delavec (tehnik zdravstvene nege) v nočnem času skrbeti za več kot 200 stanovalcev ter glede na dejstvo, da nekaterih aktivnosti (npr. spreminjanje parametrov) dom starejših občanov sploh ne more zagotoviti, saj omenjeno aktivnost lahko izvaja zgolj zdravnik, na Zbornici – Zvezi podajamo strokovno mnenje, da vaš socialno varstveni zavod ne more zagotoviti ustrezne zdravstvene nege ter oskrbe za stanovalca z zgoraj omenjenimi zdravstvenimi težavami, saj so posamezne aktivnosti primorani izvajati zdravstveni delavci, ki niso ustrezno strokovno usposobljeni, saj presegajo svoje kompetence, posledično pa stanovalcu ni mogoče zagotoviti celovite, kakovostne in varne oskrbe in zdravstvene nege. ■

Spoštovane sodelavke in sodelavci, spoštovane bralke in bralci!

Utrip bo v letu 2013 izšel devetkrat.

Tri številke bodo dvojne: februar/marec, junij/julij in avgust/september.

To pomeni, da morate vse, kar bi želeli, da bo objavljeno v številki avgust/september oddati do 20. julija, da bo objavljeno v dvojni številki avgust/september, ki bo izšla na spletni strani Zbornice – Zveze 1. avgusta.

Utrip boste prejeli v poštne nabiralnike med 10. in 12. avgustom, ker bo tiskana verzija Utripa izšla 9. avgusta.

Uredništvo Utripa

Strokovni nazivi in znanstveni naslovi ter uporaba kratic v zdravstveni in babiški negi

Zanimivo se je sprehoditi po zapisih naših predhodnic. Iz posameznih zapisov vidimo, kako in kdaj so se uporabljale različne kratice pri posameznih nazivih. Kako jih zapisovati? Ali jih sklanjati ali ne? Ali z vezajem ali brez? Ali z malo črko ali z veliko? Ali je za njimi pika kot končno ločilo ali ne? V primerih, ko kratica predhodno ni obrazložena, gre bolj ali manj za sklepanje kot razumevanje samega pomena kratice. Na splošno bi lahko rekli, da so s kraticami sami križi in težave. Največja napaka, ki jo opažamo, je kratica »DMS«, ki ni nikjer opredeljena, se je pa »prišla« vsepovsod in nanjo posebej opozarjamo, torej **diplomirana medicinska sestra ima naziv dipl. m. s.**

Zakaj posameznik ne uporablja pravih kratic pri nazivu ob svojem imenu, je težko razložiti. Razlogov je več: da mu je to nepomembno, da ne ve prave kratice in je zato ne uporabi, ga je strah, da napiše napačno, ali pa je samopodoba posameznika slaba in se v vsej tej »zgodbi« slabo znajde. Vsi, ki smo končali izobraževanje, smo pridobili potrdilo, listino, spričevalo in tam je napisana tudi ustrežna kratica.

Prav tako uporabo kratic določa **Zakon o strokovnih in znanstvenih naslovih**, ZSN (Ur.l. RS, št. 47/1998 in naslednji) ter ZSN-1 (Ur.l. RS, št. 61/2006) predvsem z namenom, da je uporaba in navajanje **strokovnih nazivov enotna in v skladu z zakoni**.

Zakon o strokovnih in znanstvenih naslovih (Ur.l. RS, št. 47/1998) v 13. členu določa, da se seznam vseh strokovnih in znanstvenih naslovov ter njihovih okrajšav, ki jih po tem zakonu podeljujejo univerze in visokošolski zavodi, objavi v Uradnem listu Republike Slovenije ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. **Seznam strokovnih in znanstvenih naslovov ter njihovih okrajšav** (Ur.l. RS, št. 22/1999 in naslednji) določa strokovne naslove po dodiplomskih študijskih programih. Strokovni naslovi po dodiplomskih študijskih

programih **Univerze v Mariboru**, **Visoke zdravstvene šole**; višja medicinska sestra: **VMS**, višji zdravstveni tehnik: **VZT**. Univerza v **Ljubljani**, Visoka šola za zdravstvo; diplomirana babica: **dipl. bab.**

Seznam strokovnih in znanstvenih naslovov in njihovih okrajšav - 2. dopolnitev (Ur.l. RS, št. 57/1999) nadalje določa strokovne naslove po naslednjih dodiplomskih študijskih programih.

Univerza v Ljubljani, Visoka šola za zdravstvo, **Univerza v Mariboru**, Visoka zdravstvena šola; diplomirana medicinska sestra: **dipl. m. s.**, diplomirani zdravstvenik: **dipl. zn.**, študijski program za pridobitev specializacije (Maribor): **spec. Sklep o uskladitvi pridobljenih strokovnih in znanstvenih naslovov** (Ur.l. RS, št. 58/99) določa strokovne naslove po naslednjih dodiplomskih študijskih programih; **Univerza v Ljubljani**, Visoka šola za zdravstvo:

višja medicinska sestra: **viš. med. ses.**, višji medicinski tehnik: **viš. med. teh.**, višji zdravstveni tehnik: **viš. zdr. teh.**

Pomembno je vedeti, da v 17. členu ZSN **opredeljuje denarne kazni za nepravilno uporabo strokovnih in znanstvenih naslovov**.

Dogovorjene okrajšave za poklic po **zaključku srednje strokovne šole** so naslednje: srednja medicinska sestra: **SMS**, zdravstveni tehnik: **ZT** ter tehnik zdravstvene nege: **TZN**.

ZSN-1 v 14. členu opredeljuje naslednje okrajšave. V študijskih programih se poleg polnega strokovnega oziroma znanstvenega naslova določi tudi njegova okrajšava. Za strokovne naslove po študijskih programih prve stopnje, ki vsebujejo izraz: diplomirani (VS) oziroma diplomirana (VS), se

uporablja okrajšava **dipl.** (VS); diplomirani (UN) oziroma diplomirana (UN), se uporablja okrajšava **dipl.** (UN); profesor (UN) oziroma profesorica (UN), se uporablja okrajšava **prof.** (UN). Za strokovne naslove po študijskih programih druge stopnje, ki vsebujejo izraz: magister oziroma magistrica, se uporablja okrajšava **mag.**; magister akademski oziroma, magistrica akademska se uporablja okrajšava **mag. akad.**; magister profesor, oziroma magistrica profesorica, se uporablja okrajšava **mag. prof.**

Prva dopolnitev Seznama znanstvenih naslovov in njihovih okrajšav (Ur.l. RS, št. 17/2007) določa strokovne naslove po študijskih programih druge stopnje, **Univerza v Mariboru**, Visoka zdravstvena šola; magister zdravstvene nege, magistrica zdravstvene nege; **mag. zdr. nege**. **Druge dopolnitev Seznama strokovnih in znanstvenih naslovov in njihovih okrajšav** (Uradni list RS, št. 43/2010) določa strokovne naslove po študijskih programih druge stopnje, Univerza v **Ljubljani**, Visoka šola za zdravstvo, **Univerza na Primorskem**, Visoka šola za zdravstvo, **Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice**; magister zdravstvene nege, magistrica zdravstvene nege; **mag. zdr. neg.** . **Visoka šola za zdravstvo v Novem mestu**, magister vzgoje in menedžmenta v zdravstvu, magistrica vzgoje in menedžmenta v zdravstvu; **mag. vzg. in menedž. v zdr.**

Bodimo ponosni na svojo identiteto, na poklicno pot in izobrazbo, ki smo si jo pridobili, in poskrbimo za korektno uporabo nazivov in njihovih kratic. ■

Obvestilo

Če ne želite prejemati Utripa v papirni verziji, ker ga prebirate preko spleta, nam sporočite na e-naslov: clanarina@zbornica-zveza.si.

Hvala za razumevanje.

■ Zakaj ste se odločili za poklic medicinske sestre?

Že od malih nog sem se videla v zdravstvu. Na začetku so bili cilji visoki, biti zdravnica. Bili smo prva generacija usmerjenega izobraževanja, možnost študija na medicinski fakulteti je bila realnost. Vendar se je obrnilo tako, da sem postala in ostala zdravstvena tehničarka.

■ Katera je bila vaša prva zaposlitev?

Moja prva in še vedno aktualna zaposlitev je v domu upokoencev Dr. Franceta Bergelja na Jesenicah, kjer sem se zaposlila kot pripravnica.

■ Od koga ste na poklicni poti največ pridobili?

Na poklicni poti vedno največ pridobiš od starejših kolegic. Na začetku poti veš zelo malo, posebno naša generacija, ki je poslušala veliko teorije, splošno izobraževalnih vsebin in imela malo praktičnih strokovnih znanj. Veliko pa potem pridobivaš še z različnimi izobraževanji pa tudi od starostnikov samih, če jim le znaš prisluhniti.

■ Kakšen nasvet bi danes dali nekemu ob začetku poklicne poti?

Najprej jim polagam na srce, da je to delo, ki zahteva več kot celega človeka, sedem dni v tednu, podnevi in ponoči, nedelje in prazniki ... Torej ni počitka, redki so prosti vikendi, ko imaš čas za družino in rekreacijo. Tudi plače nam vztrajno nižajo, čeprav so že tako skromne, jih pa zaenkrat še redno prejemo, kar je danes že redkost. Naj se za poklic odločijo tisti, ki bodo po opravljeni izmeni imeli dober občutek, da so nekaj dobrega naredili za sočloveka, za sebe, za družbo v celoti.

Minute z Marjetko Košir

■ Kako ste zadovoljni z delom, ki ga opravljate?

Delo, ki ga opravljamo medicinske sestre v socialnih zavodih, je zelo naporeno tako fizično kot psihično. Populacija se stara, življenjska doba se viša, zato narašča število dementnih stanovalcev, ki znajo biti zelo naporeni, delo z njimi je specifično, nimamo dovolj primernih prostorov, poslužujemo se improvizacije, pomagamo eden drugemu ...

Kronično nam primanjkuje dobrega kadra, tudi zato ker so službe za mlade v bolnišnici in zdravstvenem domu bolj privlačne. Kadrovske norme so zastarele, tako da se nam še lep čas ne obeta izboljšanje. Stanovalci in njihovi svojci pa so iz leta v leto bolj zahtevni, kar jih povsem razumljivo, saj namestitvev v domu drago plačujejo. Prav nikogar od njih ne zanima, da delati čudežev s trenutnim številom zaposlenih res ne moremo.

■ Na kateri vaš dosežek ste najbolj ponosni?

Ponosna sem, da nisem postala po toliko letih istega dela v isti ustanovi otopela, da se me še dotakne stiska posameznika, da znam oskrbovance nasmejati, da smo z nekaterimi stanovalci, ki so pri nas že leta, postali pravi prijatelji, da mi povejo, da so me pogrešali, če sem dalj časa odsotna ...

Ponosna pa sem tudi na obe svoji hčerki in na to, da sem bila lahko pri porodu svojega vnuka.

■ Lahko razkrijete vaš recept za ustvarjalnost in pozitivno naravnost pri delu s pacienti?

No, pri nas imamo stanovalce, nekateri so pri nas že dvajset let. Vedno moraš gledati pozitivno na svet, četudi je to težko, posebej v današnjih časih. Pa veliko moraš delati na sebi, ker samo zdrava in zadovoljna medicinska sestra lahko kakovostno opravlja svoje delo.

■ Kako komentirate trenutne razmere v zdravstveni negi?

Trenutne razmere v zdravstveni negi so odraz stanja v naši državi. Primanjkuje kadra, medicinske sestre smo preobremenjene, kopičijo se ure,

ki jih ne moremo izkoristiti, ki niso plačane. Krajših bolniških staležev se ne nadomešča, tako prihaja do izgorlosti tistih, ki so trenutno zdravi in potem grede še oni v stalež ... To je začaran krog.

Veliko časa posvetimo dokumentaciji v zdravstveni negi in oskrbi. Morda bi z naprednejšimi možnostmi e-dokumentiranja več dragocenega časa posvetili našim stanovalcem.

■ Kaj bi v zdravstveni negi spremenili?

Moji sodelavci me poznajo kot zelo kritično sodelavko. Samo po sebi se ne bo spremenilo prav nič, če se ne bomo pričeli spreminjati mi sami. Na začetku moje poklicne poti so bile neke druge vrednote, prav te pogrešam.

■ Kaj bi sporočili svojim kolegicam in kolegom na področju zdravstvene in babiške nege v Sloveniji?

Kolegice in kolegi v zdravstveni negi moramo držati skupaj. Med seboj si moramo pomagati in sodelovati. Metanje polen pod noge, da bi ugajali, ustrezali, ne pelje daleč, tako in tako ima vsak izmed nas dovolj svojih težav in skrbi. Vsak izmed nas se mora zavedati, da odgovarja za svoja dejanja in naj stoji za svojim delom. Potrebno se je izobraževati, pripadati strokovnemu združenju in si prizadevati za pridobitev licence. Brez nje ne bo šlo, ne nazadnje smo del Evrope.

■ Kako po napornem delu obnoviti svoje notranje vire moči?

Svoje notranje vire moči že nekaj let, odkar sta hčerki odrasli, obnovljam s partnerjem v Nepalju. Obiskali smo grob Tomaža Humarja, bili pod najvišjo goro sveta ..., ta dežela je nekaj posebnega. Ljudje so tako skromni, preprosti, ljubeznivi. Šele tam se zaveš, kako malo nekateri potrebujejo za svojo srečo in kako smo mi v "bogatih, razvitih" državah v resnici revni, prazni ...

■ Kateri je vaš najljubši konec tedna?

Moj najljubši konec tedna je takrat, ko imam ob sebi svojo družino, da se pogovarjamo in nasmejimo drobnim vsakdanjim prijetljajem. ■

Judith Shamian je postala nova predsednica Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN)

Melbourne, Ženeva, 19. maj 2013 – Dr. Judith Shamian, izvrstna strokovnjakinja s področja zdravstvene nege v Kanadi in v svetovnem merilu, je bila izvoljena za 27. predsednico Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN). Glasovanje je potekalo v sklopu zasedanja Sveta nacionalnih predstavnikov (CNR), upravnega organa ICN, na 25. kongresu ICN v Melbournu v Avstraliji, ki se ga je udeležilo več kot 4 000 medicinskih sester iz 134 držav. Na njem so razpravljali o najnovejših znanjih in globalnih prednostnih nalogah na področju zdravja in zdravstvene nege.

Dosežki dr. Judith Shamian v zdravstveni negi segajo prav na vsa področja prakse: akademsko, upravno, politično in klinično. Znana je kot odkrita zagovornica vprašanj s področja zdravja in zdravstvene nege v Kanadi ter drugod po svetu. V okviru sodelovanja z vodilnimi znanstveniki SZO s področja zdravstvene nege je v Svetovno zdravstveno organizacijo prinesla izkušnje in znanje naše stroke. Bila je članica globalnega svetovalnega odbora za zdravstveno nego, ki je bil ustanovljen zato, da je svetoval generalnemu direktorju SZO, poleg tega pa je ustanovila in tudi vodila center za sodelovanje SZO.

V Kanadi je dr. Shamianova zasedala številne vodilne položaje, bila je predsednica kanadskega združenja medicinskih sester, izvršna direktorica organizacije Health Canada, predsednica združenja medicinskih sester Ontaria in podpredsednica oddelka za zdravstveno nego v prestižni bolnišnici Mount Sinai. Sprožila je številne pobude za izboljšanje kakovosti in dostopa do zdravstvenih storitev, pri čemer se je osredotočala na socialne dejavnike zdravja. Za svoje pobude je prejela več častnih odlikovanj in nagrad. Na akademskem področju se večinoma posveča modelom javne politike in prenosu znanja, s čimer je zelo pripomogla k prenosu raziskav v zdravstveni negi in prizadevanj na

področju zagovorništva v konkretne politične ukrepe.

»Medicinske sestre imajo ključ do številnih potencialnih rešitev in ICN ima pomembno vlogo v krepitvi položaja zdravstvene nege pri določanju političnih ciljev na nacionalni in mednarodni ravni«, je izjavila dr. Shamianova.

»Menim, da imajo vsi ljudje temeljno pravico dostopa do pogojev in sredstev, ki jih potrebujejo za svoje zdravje in dobro počutje. Zato bi moral biti glavni cilj vseh medicinskih sester, da karseda izboljšamo naš prispevek k doseganju optimalnega zdravja čim večjega števila ljudi.«

Upravni odbor ICN

Na zasedanju Sveta nacionalnih predstavnikov (CNR) so bili izvoljeni tudi novi člani Upravnega odbora ICN, in sicer: Bagooaduth Kalloa (Mauritius), Ioannis Leontiou (Ciper), Paul Pace (Malta), Elsa B. Friofinnsdottir (Islandija), Jurgen Osterbrink (Nemčija), Annette Kennedy (Irska), Pierre Theraulaz (Švica), Eva Reyes Gomez Mehika, Elba Olivera Choque (Bolivija), Marlen Calvo Solano (Kostarika), Sheuan Lee (Tajvan), Jintana Yunibhand (Tajska).

Člani Upravnega odbora, ki so bili ponovno izvoljeni še za en štiriletni mandat, pa so: Peter Požun (Slovenija), Marlene Smadu (Kanada) in Masako Kanai-Pak (Japonska).

Mednarodni svet medicinskih sester ICN širi globalno članstvo.

ICN ima dve novi članici: kitajsko in palestinsko združenje medicinskih sester in babic

Melbourne, Ženeva, 19. maj 2013. Mednarodni svet medicinskih sester ICN je v svojo zvezo nacionalnih združenj medicinskih sester sprejel dve novi članici. Kitajsko združenje medicinskih sester se je ICN-u uradno pridružilo aprila 2013, sprejem palestinskega združenja

medicinskih sester in babic pa so soglasno potrdili delegati CNR, zbrani na srečanju Sveta nacionalnih predstavnikov ICN dne 16. maja 2013.

»Veseli me, da lahko kot novi članici ICN družine pozdravim tudi kitajsko in palestinsko združenje medicinskih sester in babic«, je dejala dosedanja predsednica ICN, Rosemary Bryant. »ICN že več kot stoletje predstavlja glas medicinskih sester po vsem svetu, članici, ki sta se nam pridružili letos, pa bosta le še okrepili naš globalni domet in obogatili raznolikost našega članstva.«

ICN ima zdaj med svojimi člani že 135 nacionalnih združenj medicinskih sester, novi članici pa sta se udeležili tudi srečanja Sveta nacionalnih predstavnikov ICN (CNR), ki je v okviru 25. kongresa ICN potekalo maja letos v avstralskem Melbournu.

Predsednica kitajskega združenja medicinskih sester, Li Xiuhua, je na zasedanju Sveta dejala: »Naše združenje se je letos s ponosom pridružilo Družini ICN in vse člane vabim, da nas obiščejo na Kitajskem. Vsem skupaj želimo veliko uspeha na tem kongresu.«

»To je zelo čustven trenutek«, je dejal Sulaiman Turkman, predsednik palestinskega združenja medicinskih sester in babic. »Ponosni smo, da smo po dolgoletnih prizadevanjih končno dosegli svoj cilj in postali člani ICN. Rad bi se zahvalil predsednici in upravnemu odboru, Davidu Bentonu, izvršnemu direktorju ICN, ter vsem združenjem, ki so podprla naše članstvo. Ko se bomo vrnili domov, bomo naše medicinske sestre obvestili o tem pomembnem dogodku!«

Utrinki z zasedanja

Peter Požun

Na CNR - Kongresu nacionalnih predstavnikov so se zbrali predstavniki 98 držav, članic ICN, ter veliko opazovalcev.

Med pomembnejšimi odločitvami je bil sprejem Palestine in Kitajske v članstvo; posebej pri prvi smo bili malo napeti, kako bo šlo; opravljenih je bilo veliko diplomatskih aktivnosti in vsi smo bili presenečeni, ko se je prva k besedi prijavila predstavnica izraelskih medicinskih sester in je pozdravila odločitev vodstva (ker vodstvo predlaga CNR-ju) ter z vsem srcem pozvala k sprejemu palestinskih medicinskih sester. Bilo je videti res nekaj nenavadnega, ker predstavnica izraelskih medicinskih sester sedi (po abecedi) sredi arabskih držav.

Odločitev je bila sprejeta z aklamacijo.

Kot drugo smo sprejeli izjavo protesta zoper vodstvo WHO (zdravniki), ki že tretje leto vztrajno ne zapolni mesta medicinske sestre v HD WHO; izgovor so jim stroški, a kaj je plača ene medicinske sestre v primerjavi z denarjem, ki ga potrošijo za različne stvari ... Protestu so se s pismom podpore pridružili tudi ministri za zdravstvo številnih držav.

CNR je sprejel tudi pomembne odločitve o dopolnitvi članskega modela, tako da bo bolj inkluziven, torej se bo v ICN lahko kot polnopravni član včlanilo več nacionalnih združenj medicinskih sester iz posamezne države.

Sprejet je bil tudi strateški plan.

Na volitvah je bila izvoljena nova sedemindvajseta predsednica: **dr. Judith Shamian** iz Kanade ter novo vodstvo, v katerega sem bil ponovno izvoljen za štiri leta.

Sicer pa se je na kongresu ICN zbralo preko 4.000 udeležencev iz 105 držav. Tudi predstavniki iz Slovenije. Vse kolegice so imele aktivno udeležbo – posterje in predavanja. ■

98. srečanje generalne skupščine EFN, 11.–12. april 2013, Bruselj

Materinski dan in dan medicinskih sester 2013

V okviru priprav na dejavnosti lobiranja so člani EFN, prisotni na 98. srečanju generalne skupščine v Bruslju, razpravljali o svojih stališčih do ključnih političnih vprašanj, kot so:

- novosti v zvezi z revizijo Direktive o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij (Direktiva 2005/36/ES);
- stalen strokovni razvoj (CPD - Continuous Professional Development);
- Svet EU za spretnosti in znanja v zdravstveni negi in socialni oskrbi;
- novi Strateški in operacijski načrt lobiranja EFN za obdobje 2014–2020 (ki nadgrajuje uspehe, dosežene s strateškim in operacijskim načrtom lobiranja EFN za obdobje 2009–2013);
- sodelovanje EFN v projektih, kot so skupni ukrep za kakovost in varnost (projekt PaSQ), skupni ukrep za načrtovanje delovne sile in SmartCare;
- razpis Evropske komisije za projekte tematske mreže v okviru CIP (program za konkurenčnost in inovacije);
- proračun EFN.

Hkrati je bila to dobra priložnost za člane EFN, da si izmenjajo izkušnje in najnovejša dognanja v zvezi z vprašanji diplomiranih medicinskih sester, elektronskih receptov in storitev e-zdravja na nacionalni ravni.

Naslednja generalna skupščina EFN bo potekala 26. in 27. septembra 2013 v Makedoniji. ■

V EFN vsako leto s ponosom praznujemo ta pomembni datum. In to z dvojnimi razlogi! Praznujemo, da bi poudarili vsakodnevna prizadevanja medicinskih sester za zdravstveno nego pacientov in njihov prispevek k spremembam v zdravstvenem sistemu. In praznujemo, ker so medicinske sestre pomemben del družbe in imajo ključno vlogo pri omogočanju dostopa vseh državljanov do visoko kakovostne in varne oskrbe.

Enakopraven dostop do zdravstvene nege je osrednjega pomena v zdravstvenih sistemih po vsej Evropi, čeprav zahtevna struktura trenutnih ureditev od zdravstvenih delavcev zahteva, da se ves čas izobražujejo, uporabljajo nove tehnologije in spodbujajo paciente v procesu zdravstvene nege in zdravljenja. Medicinske sestre imajo poglobljeno vlogo pri izboljšanju zdravstvene pismenosti, ki sodi v okvir prizadevanj za krepitev vloge bolnikov in njihovo aktivno sodelovanje v procesu zdravstvene nege, kar pomembno vpliva na rezultate zdravljenja. To je tudi pravi način za boljše razumevanje javnosti ter krepitev zaupanja med vladami in državljani, s čimer se poveča upravičenost političnih ukrepov in njihovega izvajanja.

EFN na ta pomembni dan za medicinske sestre in zdravstveno nego poziva institucije in države članice EU, naj krepijo enotni trg z naložbami v izobraževanje, storitve e-zdravja, inovativnost celovite zdravstvene in socialne oskrbe, vključno s krepitevijo vloge pacientov in izmenjavo novih dognanj, da bi skupaj izboljšali klinične prakse, vodenje in upravljanje tam, kjer državljani dejansko živijo in delajo. ■

Razmišljanje študentke o etiki in odnosu do pacientov, zlasti o pravici do njihove zasebnosti

Zdravstvena nega je zagotovo ena izmed profesij, ki jo etika spremlja na vsakem koraku; nenehno je prisotno presojanje o dobrem, slabem, koristnem, škodljivem, poštenem, etičnem in moralnem. V zdravstveni negi je v ospredju zlasti medsebojni odnos med medicinsko sestro in pacientom, odnos, ki mora biti profesionalen, human. Ta odnos vsebuje predvsem veliko empatije in razumevanja do pacienta oz. do njegove situacije.

Kodeks etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije določa sklop norm, vrednot in stališč o vedenju in ravnanju medicinskih sester. Medicinska sestra mora pri svojem delu upoštevati vsa etična načela, ki so navedena v poklicnem kodeksu etike.

Zame osebno je najpomembnejše načelo zaupnosti in zasebnosti. Zaupne podatke pacientov, ki jih pridobimo, lahko seveda uporabljamo samo v delovnem okolju. Določene informacije lahko posredujemo svojcem, vendar le, če to pacient dovoli. Tega bi se vsaka medicinska sestra morala držati, saj ima vsakdo pravico do zasebnosti. Meni je ta še kako pomembna, zato nikakor ne bi mogla dopustiti, da bi se zaupne informacije pacientov znašle izven delovnega okolja.

Sama sem slišala že veliko zgodb o kršenju pravice pacienta do zasebnosti. Moje stališče je, da bi bilo v primeru namerne kršitve te pravice takšni medicinski sestri potrebno odvzeti pravico do opravljanja poklica. Z drugimi besedami, če lahko to tako označim, gre za »nepriemerno medicinsko sestro«.

Govorimo torej o pacientovi pravici do zasebnosti. Ker sem v zdravstveni negi prisotna že kar

nekaj let zaradi svojega šolanja, redno opažam, da je ta pravica pacientom večkrat odvzeta oz. kršena s strani izvajalcev zdravstvene nege. Npr. odkrivanje intimnih delov, opravljanje anogenitalne nege brez kakršnegakoli upoštevanja zasebnosti. Ko pomislim, da bi bila jaz v koži pacienta in bi z menoj tako ravnali, se zgrozim.

Konkretno bi opisala situacijo:

Čas kosila. V prvi postelji je ležala gospa, nepokretna, potrebovala je pomoč pri hranjenju. Sosednja postelja: gospa, pokretna, uporabljala je invalidski voziček. Prva gospa je jedla kosilo, medtem ko je druga potrebovala anogenitalno nego, ker je v tistem času razsajal virus diareje na oddelku. Gospa se je naslonila stoje na posteljo gospe, ki je v njej jedla svoje kosilo. In stoječi gospe je bila pri zaprtem oknu opravljena anogenitalna nega ... Potem pa se zamislimo ...

V tej situaciji bi bilo potrebno gospe razložiti, da jo bomo z vozičkom odpeljali do kopalnice in tam opravili anogenitalno nego, saj je čas kosila; tako bi bila njej zagotovljena intimnost, zagotovili pa bi tudi neko humano okolje za gospo, ki je jedla svoje kosilo. Če medicinska sestra ne premore toliko

empatije, da se lahko zživi v pacienta v določenih situacijah, potem po mojem mnenju enostavno ni sposobna opravljati tega poklica. Delamo z ljudmi! Vsak od nas ima določen pogled na etiko in dostojanstvo in ne opravljamo poklica zato, da bi ljudi popolnoma oropali človeškega dostojanstva, ampak zato, da jim pomagamo in z njimi vzpostavimo nek human odnos.

Sama premorem veliko empatije in sem mogoče še toliko bolj zgrožena, kot nekdo drug, ko sem priča takim situacijam, takemu ravnanju s pacienti. Poklic medicinske sestre ali zdravstvenega tehnika je zahteven poklic. Kot človek moraš imeti veliko kvalitativnih lastnosti, da lahko postaneš dobra medicinska sestra. Opravljanje tega poklica je daleč od tega, da je potrebno samo znanje izvajanja postopkov ali znanje iz knjig. Po mojem mišljenju sta v tem poklicu enakovredna odnos do pacienta (50 odstotkov) in znanje (50 odstotkov).

Medicinska sestra bi morala biti humana in občutljiva do sočloveka. Etično ravnanje ne bi smelo biti nekaj prisiljenega, saj le tako lahko vzpostavimo nek human in spoštljiv odnos s pacienti. ■

preprečuje in odpravlja BAKTERIJSKE VAGINOZE

- pri neobičajnem vaginalnem izcedku neprijetnega vonja ali nenavadnih simptomih v intimnem predelu (srbenje, pekoč občutek)
- po antibiotičnem zdravljenju vaginalnih vnetij
- pri večjih dejavnikih tveganja za porušeno vaginalno mikrofloro (zdravljenje z antibiotiki, pogosti spolni odnosi, menopauza, nosečnost, uporaba materničnih vložkov, prekomerna intimitna nega)

GYNO-LACT

vsebuje 3 naravne seve mlečnokislinskih bakterij

- ✦ MAJHNA VAGINALETA
- ✦ NE KAPLJA IN NE PUŠČA MADEŽEV NA PERILU
- ✦ UPORABA LE ENKRAT DNEVNO

Na voljo v lekarnah in specializiranih trgovinah brez recepta. www.vitalbalans.si

Karierni sejem, zakaj pa ne?

»Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.« A. de Saint - Exupery

Center slepih, slabovidnih in starejših (CSS) Škofja Loka je dobil vabilo za sodelovanje na Kariernem sejmu, ki je potekal 16. 5. 2013 na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani. Udeležili smo se ga trije sodelavci različnih profilov. CSS smo predstavili v obliki dveh plakatov, zloženek, izdelkov, ki so jih izdelali naši stanovalci, ter kratkega filma. Študentom in bodočim diplomantom smo predstavili različna delovna mesta ter specifično CSS-ja. Naša stojnica z reklamnim materialom in predstavitev doma je bila dobro obiskana, saj je študente zanimalo, kako naš dom deluje in katere storitve nudimo našim stanovalcem za uspešno, lepo bivanje v našem domu.

Karierni sejem, Zdravstvena fakulteta Ljubljana, 16.5.2013; od leve proti desni: Silva Košnjek, Biljana Djaković, Mila Sever, Danijel Bučič, Irena Šučur

Društvo Dom slepih je leta 1935 odkupilo 700 let star Stahlov grad in naslednje leto že sprejela prve stanovalce. Za stanovalce so skrbeli skrbstvene oblasti, dobrodelna društva in društvo Dom slepih. Zagotovljeni so bili prostor, celodnevna oskrba, zdravstvena nega in druge aktivnosti, kar pomeni začetek družbene skrbi za odrasle slepe osebe v Sloveniji; kasneje so bile ustanovljene samostojne invalidske delavnice za usposabljanje slepih in slabovidnih. CSS je postal edini zavod v Republiki Sloveniji, ki je poklicno usposabljal, zaposloval hkrati pa tudi omogočal domsko varstvo. Poimenoval se je v Center slepih in slabovidnih - CSS Škofja Loka. Leta 1979 je bil zgrajen nov objekt Dom oskrbovancev, ki je zagotavljal sprejem slepih, slabovidnih in starejšim osebam. CSS postane enovita organizacija, ki vključuje dom, srednjo šolo z internatom za mlade, invalidske delavnice, predvsem pa je bil usmerjen v rehabilitacijo, zaposlovanje in varstvo slepih oseb.

Leta 2004 se srednja šola zaradi premajhnega števila dijakov združi z ljubljansko šolo Zavod za slepo in

slabovidno mladino Ljubljana; invalidsko podjetje postane samostojno podjetje. Istega leta se dom **preimenuje v Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka (CSS).**

Pred leti smo CSS obnovili in nadgradili. Pridobili smo nove prostore ter **Burnikovo dvorano** ki je ustrezno opremljen večnamenski prostor, namenjen kulturno družabnim dogodkom in prilagojen prostor za duhovne obrede. Pohvaliti se moramo za **oddelkom – Mozaik**, ki je prilagojen stanovalcem z demenco. Oddelek je v pritličju s čudovitim parkom, ki je zavarovan tako, da se stanovalci lahko sprehajajo in gibljejo neomejeno. Pred CSS-jem se nahaja **športni park**, kjer so nameščene posebej prilagojene naprave za razgibavanje in telovadbo starejših in invalidnih oseb. Park pa je predvsem v pomladnih in poletnih mesecih mesto za snidenja s svojci, prijatelji in sostanovalci, kjer se prijetno pokramlja. V samem parku se nahaja tudi zelo redko videna sončna ura, ki omogoča ugotavljanje ure tudi slepih osebam.

Dodatne aktivnosti, namenjene, slepih, slabovidnim in starejšim, pomembne za njihovo vseživljenjsko učenje, so srečanja gorenjskih skupin za samopomoč, pikniki

(s svojci in stanovalci, kostanjev, krompirjev, peka palačink), izleti na turistične kmetije, v muzeje, medgeneracijska srečanja, koncerti, gledališke predstave, družabni dopoldnevi, interno praznovanje rojstnih dnevo. Osebe z motnjami vida doživljajo v ožjem in širšem okolju nemalo težav tako pri orientaciji kot pri vsakodnevnih opravilih. Z enostavnimi prilagoditvami lahko pomembno povečamo njihovo samostojnost. Za prilagoditev se največkrat uporabljajo: različna vrsta in jakost

svetlobe oz. razsvetljave, barvni kontrasti, različni pripomočki, elektronska lupa, bela palica, govoreče ure, tehtnice, termometri ..., oglasna deska, na kateri so pomembnejša obvestila in jedilniki, so napisani v Braillovi pisavi; dvigalo - nadstropja so označena v Braillovi pisavi; dvigalo je govoreče. Park - robniki so označeni z rumeno barvo; prehodi na cesto so označeni s kockami (reliefna struktura); kovinske obloge na robnikih....

V Sloveniji je trenutno 93 domov, CSS pa sodi med večje domove. Ima status posebnega socialno varstvenega zavoda, ker je **edini v Sloveniji prilagojen za bivanje slepih in slabovidnih oseb**. Tesno sodelujemo z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije in Medobčinskimi društvom slepih in slabovidnih iz Kranja. CSS ima kapaciteto 220 postelj, namenjenih slepih in slabovidnim ter starejšim.

V našem CSS-ju so zaposleni različni profili od diplomirane medicinske sestre, fizioterapevtka, delovni terapevtki, srednje medicinske sestre, negovalci, varuhinje, strežnice, hišnika, kuharice, dietetiki, perice, šivilja, računovodje, ekonomistka in administrativni kader. Vendar brez prostovoljcev in socialnih delavk ne bi bili popolni in delali v harmoniji in prijetnem timskega vzdušju. Ne smemo pozabiti glavnih dveh akterjev v domu; to sta; muček na Mozaiku - ki s svojo milino umiri še tako nemirnega stanovalca, in papagajček, ki je na stanovanjskem oddelku in s svojim petjem popestri dan našim stanovalcem.

Zahvaljujem se vsem sodelavcem, kajti s timskim delom so pripomogli, da smo s plakati in filmov predstavili naš dom, tak kot je - **srčen in viden vsem.** ■

Kakovostna zdravstvena nega v zobozdravstvu od otroka do starostnika

Dvanajstega in trinajstega aprila letos smo organizirali 21. strokovni seminar Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu z naslovom »Kakovostna zdravstvena nega v zobozdravstvu od otroka do starostnika«. Strokovni seminar je potekal v prelepem in prijaznem okolju Gorenjske v Bohinjski Bistrici v Bohinj Park Eko hotelu.

Po dvajsetih letih delovanja sekcije se je del kolegic, ki so v preteklih letih bile ustanoviteljice sekcije in so uspešno delovale na področju organizacije dela v izvršnem odboru sekcije, poslovilo od aktivnega delovanja.

Letos je tako prvič organiziran strokovni seminar v delno novi sestavi izvršnega odbora sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu za štiriletno mandatno obdobje: predsednica Marina Čok, ZD Izola; podpredsednica Damjana Grubar, ZD Krško; sekretarka Andreja Turk, ZD Novo mesto; in članice: Loti Hreščak, UKC Ljubljana, Stomatološka klinika; Dora Masten, ZD Nova Gorica; Vanja Kovačič, ZD Maribor; Maja Koudila, ZD Murska Sobota; Sonja Bernot, ZD Kamnik; Irena Šumer, ZD Velenje.

Uvodoma je predsednica sekcije Marina Čok pozdravila vse navzoče ter nam vsem skupaj zaželela uspešen in obenem prijeten delovni dan. Poudarila je, da če želimo pošteno gledati na medpoklicno sodelovanje, moramo priznati, da drug drugega potrebujemo. Veseli smo, da nam je kljub kriznemu času uspelo organizirati dvodnevni strokovni seminar, katerega nit je učinkovita in kakovostna kontinuirana zdravstvena nega v zobozdravstvu od otroka do starostnika. Potrebe po specifičnih znanjih, ki jih moramo osvojiti zdravstveni delavci, naraščajo, zato je izmenjava strokovnih izkušenj zelo pomembna.

Pričeli smo s strokovnim delom in prva predavateljica **gospa Tjaša Boškovič, zdravstvena tehničarka – zobna asistentka**, nam je predstavila predavanje z naslovom **Izvajanje zobne preventive v občinah Bled, Bohinj in Gorje ter vizija in možnosti za prihodnost**. Kot nam že sam naslov pove, je predavateljica predstavila začetke preventivnega

Izvršni odbor sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu (od leve proti desni Loti Hreščak, Dora Masten, Andreja Turk, Damjana Grubar, Maja Koudila, Vanja Kovačič, Sonja Bernot, Irena Šumer in Marina Čok)

delovanja v svoji regiji, samo delo in tudi težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Poudarila je, da je pomembno znati prisluhniti otrokovim potrebam, željam in sposobnostim, prav tako pa je za uspešnost preventivnega delovanja izredno pomembno sodelovanje tako staršev kot predšolskih in šolskih institucij.

Vizij, ciljev in želja imajo mnogo, je pa vprašanje, koliko in kaj je od tega izvedljivo. Menijo, da s prizadevnostjo, vztrajnostjo in osebno angažiranostjo ter poslušanjem nadrejenih na tem območju to ne bo problem. Njihov skupni cilj je doseči čim večje število otrok, mladine in odrasle populacije z zdravimi zobmi in obzobnimi tkivi, saj je to temelj za splošno zdravje. S tem bodo dosegli tudi veliko finančno razbremenitev za družbo in posameznika.

Gospa doc. dr. Rebeka Rudolf, višja znanstvena sodelavka, vodja razvoja in raziskovalne skupine v Zlatarni Celje, nam je v svojem predavanju **Bikompatibilnost in magnetne lastnosti dentalnih zlitin** predstavila bikompatibilnost kot interakcijo med stomatološkim materialom, vključujoč njegovo funkcijo, ki jo opravlja v povezavi z organizmom, v katerega se material

vgrajuje oziroma se uporablja za zdravljenje. Zaradi navedenega je osnovna zahteva pri uporabi materialov v stomatološki praksi dokazovanje njihovih negativnih vplivov na celice, tkiva ali celo organizem. V drugem delu predavanja se je predavateljica osredotočila na magnetne lastnosti, ki so povezane z magnetizmom kot fizikalnim pojavom, kako nekatere snovi delujejo z odbojno ali privlačno silo na druge snovi.

Po zasluženem odmoru nam je **gospod Jure Binter, dr. dent. med., specialist parodontolog** v zanimivem in izčrpnem predavanju z naslovom **Razpoznava in zdravljenje parodontalne bolezni** osvetlil problematiko parodontalnih obolenj. Parodontalna bolezen je globalni javnozdravstveni problem, ki prizadene večji del odrasle populacije po 35. do 40. letu starosti. Pojavnost gingivitisa je v 30 do 90 odstotkih pri otrocih in v 40 do 50 odstotkih pri odraslih. Obširna epidemiološka raziskava v Sloveniji je pokazala, da potrebuje higiensko fazo parodontalnega zdravljenja kar 98,7 odstotka Ljubljčanov, kirurško zdravljenje pa 47,1 odstotek le-teh. Predstavil nam je različne simptome parodontalnih obolenj, postopke in

Udeleženci strokovnega seminarja

načine zdravljenja ter vzdrževanje po zdravljenju.

Predavateljica gospa **Mateja Lunar, dipl. m. s.**, nam je predstavila pomembno temo za varno delo v zobozdravstvu. S svojim predavanjem **Preprečevanje bolnišničnih okužb v zobni ordinaciji** nas je ponovno ozavestila, kje so vzroki za nastanek in prenos bolnišničnih okužb in kakšni naj bodo ukrepi za njihovo preprečevanje. Poudarila je pomen higijene rok, razkuževanje in umivanja rok, pravilne uporabe medicinskih rokavic, tehnike nedotikanja, tehnike higijene rok in sredstva za higieno rok.

V petkovem popoldnevu smo po dobrem kosilu in kratkem počitku poslušali še štiri strokovne teme.

Predavatelj gospod **asist. Tadej Ostrc, dr. dent. med.**, nam je s predavanjem z naslovom **Okluzijske opornice** predstavil težavo, ki v določenem življenjskem obdobju lahko pesti skoraj vsakega izmed nas. To je stiskanje ali škrtanje z zobmi strokovno bruksizem. Predstavil nam je vrste bruksizma in posledice, ki nastanejo, če se bruksizem ne zdravi. Vidna obraba zob, počene oziroma izpadle zobne zalivke, poškodovani protetični nadomestki so težave, s katerimi se soočajo pacienti. Posebej pereči so pozni zapleti pri več let trajajočemu bruksizmu, kjer lahko pride do okvare žvečnih mišic in čeljustnih sklepov. Prav terapevtska okluzijska opornica je eden izmed uspešnih pripomočkov pri zdravljenju bruksizma. Predstavil nam je načine izdelave okluzijske opornice, pravilno nošenje in vzdrževanje.

Sledilo je moje predavanje **Loti**

Hreščak, dipl. m. s., z naslovom **Sodobni higienski pristopi na Stomatološki kliniki v UKC Ljubljana**. V svojem predavanju sem predstavila, kako izvajanje sodobnih standardiziranih higienskih postopkov, ki smo jih skozi leta uvedli na Stomatološki kliniki, zagotavljajo varno in kakovostno okolje tako za pacienta kot za zaposlene. V sliki in besedi sem primerjala higienske postopke pred in po posodobitvi.

V predavanju z naslovom **Primerjava otroških in odraslih zobnih past, ki so pri nas dosegljive** nam je gospa **Ingrid Merc, dr. dent. med.**, predstavila, kako s pravilno ustno higieno lahko preprečimo še vedno najpogostejšo zobno obolenje karies oz. zobno gnilobo. Zobne paste pomembno prispevajo k ohranjanju zdravih zob in ustne votline, zato je še kako pomembno, da je zobna pasta kakovostna, da zadosti vsem standardom varne, zdrave uporabe v različnih obdobjih življenja, in ne sme vsebovati snovi, ki bi zaradi okusa bile dopadljive, vendar nevarne za zdravje.

Ob koncu dneva nam je gospa **Urška Oblak mag. farm.**, predstavnica Ewopharma d.o.o., predstavila njihov izdelek **Lasctobacilluu reuteri, probiotik**, ki je naraven in učinkovit v boju proti zobnim oblogam in vnetju dlesni.

Uspešen dan smo zaključili ob dobri večerji, medsebojnem druženju, izmenjavi mnenj in prijetni glasbi.

Kljub temu, da smo se prejšnji večer družile pozno v noč, se je sobotni del seminarja pričel točno in v polni zasedbi slušateljev.

Gospa **Maja Zupanc univ. dipl. kem.**, nam je v svojem predavanju predstavila **Razkužila – korozivnost zobozdravniških inštrumentov**. Kvalitetno jeklo, pravilna izbira in uporaba razkužil ter pravilni način sterilizacije so pogoji za ohranitev in kvaliteto inštrumenta.

Gospod **Luka Škrilj, ustni higienik**, nam je v svojem predavanju z naslovom **Ustni higienik in ustno zdravje** predstavil delo ustnega higienika. Ustni higienik ima v sodelovanju z ostalim zdravstvenim osebjem pod neposrednim nadzorom zobozdravnika pomembno vlogo in vpliv na sistemsko in oralno zdravje pacientov. Pouk in motivacija pacientov o čiščenju ustne votline in pravih tehnikah je najpomembnejša dolžnost ustnega higienika. Po odstranitvi morebitnih mehkih in trdih zobnih oblog ter drugih storitev, ki jih opravljajo, je dobra in vsakodnevna ustna higiena pogoj za zdravje zob, ustne votline in sistemsko zdravje pacientov.

Kot zadnja predavateljica je nastopila gospa **Vera Štebe, viš. med. ses., prof. ped.** S predavanjem **Odnos medicinske sestre do pacienta je temelj za njegovo zaupanje** je pustila pozitiven pečat pri vseh prisotnih. Vsebina predavanja obravnava dejavnike dobrega odnosa zaposlenih v zdravstvu do pacienta. Opozarja na pomen nebesednega komuniciranja, pri čemer je poudarjen pogled, dotik in izraz obraza. Razlaga fizične, psihične in socialne vplive na čutno ostrino zaznave, ki omogočajo empatično komuniciranje in navaja nasvete za dober dan.

Ob koncu seminarja smo organizatorke lahko ugotovile, da je seminar uspel, po kratki anketi, ki je zaokrožila med slušatelji, smo dobile tudi pozitivne odmeve na vsebine predavanj. Nedvomno nam bodo vsebine, ki smo jih poslušali na seminarju, pripomogle h kakovostnejšemu delu na naših delovnih mestih in tudi v vsakdanjem življenju.

»**Medicinske sestre znamo, zmoremo in želimo delovati v dobro pacientov in celotne populacije, da ohranimo in krepimo zdravje, ki je na lestvici vrednot v Sloveniji še vedno na prvem mestu.**«

Okužbe pri hematološkem bolniku

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji je organizirala strokovno srečanje 12. in 13. aprila 2013 v Podčetrtku. Glavna tema je bila preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb.

Podčetrtek, 12. 4. 2013, udeleženci strokovnega izobraževanja Foto: Tina Smogavec

Nagovor srečanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji je začela Nataša Janevski, dipl. m. s., ki je tudi predsednica sekcije. Sledila so predavanja kolegic iz bolnišnic Maribora, Ljubljane, Celja in Šempetra pri Novi Gorici.

Program je začela Ivana Divjak, dipl. m. s., ki nam je predstavila preprečevanje bolnišničnih okužb. Sledila je kolegica Natalija Luzar, dipl. m. s., ki je govorila o varovanju bolnika pred okužbo in dejavniki tveganja za prenos okužbe. Gospa Darinka Radmelič, strokovna sodelavka Pharmamed-mado ,d.o.o. je govorila o brezigelnih konektih kot pomoč pri preventivi pred katetrskimi okužbami. Jasmina Pidič, dipl. m. s. nam je predstavila in nas seznanila z higieno rok in uporabo varovalne opreme. Sledila je tudi delavnica na to temo. Po odmoru sta nam Tjaša Mihelič, ZT in Helena Košir dipl. m. s. predstavili glivične okužbe s primerom. Kapljično izolacijo nam je pobjlize predstavila

Metka Mlekuž dipl. m. s. Komu in kako izvedemo protektivno izolacijo sta predstavili Iva Pečar, SMS in Katarina Miklič ZT. Kot zadnji v tem petkovem dnevu sta na temo norice govorili Klavdija Ruter, dipl. m. s. in Marjeta Prezelj, ZT. Po razpravi je sledila skupna večerja.

Sobotno jutro se je začelo z zajtrkom in za njim nove teme. Kako ravnati ob epidemiji v bolnišnici nam je predstavila Tanja Štraus ZT, dipl. sanit. ing. Vse o »mrsi« smo izvedeli od Tine Lupša, dipl. m. s. Kolegica Maja Jerman, dipl. m. s. nam je predstavila okužbe pri centralnih venskih katetrih. Stanko Rovtar, dipl. zn. iz Šempetra pri Novi Gorici pa nam je predstavil pravičen odvzem in prenos kužnin za mikrobiološke preiskave. Sledila je Brigita Lekše Golob, dipl. m. s. ki je govorila o pripravi mesta venepunkcije za odvzem polne krvi pri krvodajalcu. Kolegica Polonca Rihtaršič, dipl. m. s. je govorila o čiščenju, razkuževanju, sterilizaciji in vzdrževanju medicinskih pripomočkov. Kako

ravnamo z odpadki v zdravstvu nam je povedala Nuša Ilc, TZN. Kot zadnja na dvodnevnem srečanju nam je mag. Cvetka Gregorc, vms, prof. zdrav. vzg. predstavila priporočila za menjavo transfuzijskih sistemov.

Precejšnji del okužb, povezanih z zdravstvom, lahko preprečimo, če upoštevamo enostavna pravila, ki jih mora poznati vsak zdravstveni delavec. Zelo je pomembno, da vsakega na novo zaposlenega na oddelku oziroma v zdravstveni ustanovi vpeljemo v sistem in poučimo, mu razložimo vse postopke in mu pomagamo spoznavati nove smernice. Zakon o nalezljivih boleznih nam nalaga, da poskrbimo za varno bolnikovo okolje in za preprečevanje prenosa bolnišničnih okužb.

Vsi udeleženci smo pridobili veliko dodatnega znanja, saj so bile teme srečanja izredno zanimive. Program je bil natrpan, vendar zelo dinamičen kot je hematologija sama. ■

8. simpozij o ranah: Konzervativno in kirurško zdravljenje okuženih mehkih tkiv in kosti

Klinični oddelek za kirurške okužbe Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana je priredil že 8. mednarodni simpozij o kronični rani, tokrat z naslovom: Konzervativno in kirurško zdravljenje okuženih mehkih tkiv in kosti. Srečanje je potekalo v sončnem in toplem Portorožu od 25. do 26. aprila v hotelu Slovenija.

Iz leve proti desni: Janja Nikolič, Dragica Maja Smrke, Adrijana Debelak Igor Čuček.

Ponovno smo bili deležni najnovejših in zelo praktičnih tem, ki so nepogrešljive v vsakdanji praksi pri bolniku s kronično rano.

Tokrat smo se seznanili z naslednjimi vsebinami: s strokovnimi, ekonomskimi in etičnimi pogledi pri izbiri ustrezne sodobne obloge za rano, z zanesljivo fiksacijo brez poškodbe kože, z ranami s pridruženim limfedemom, z novostmi opeklinske kirurgije pri zdravljenju opečenec, z zdravljenjem kompleksnih okuženih ran z negativnim pritiskom in instilacijo ter z negativnim tlakom za enkratno in domačo uporabo. Predstavljeno je bilo kirurško zdravljenje zapletov na diabetični nogi, Charcotovo stopalo, nekrotizirajoči fasciitis, priprava dna rane s sodobno oblogo, prehranska ogroženost in energijski prehranski vnos pri kirurškem bolniku. Prav tako smo bili seznanjeni z neprijetni simptomi kronične rane, s fototerapijo z LED diodami in z delovno terapijo ter fizioterapijo pri pacientu po amputaciji spodnje okončine.

Med predavanji so mediatorji poskrbeli za sproščeno razpravo, ki je ključna pri doseganju namena simpozija. Udeleženci so tako lahko razpravljali, delili spoznanja, izkušnje in dopolnjevali svoje znanje, ki so ga lahko že naslednji dan uporabili pri svojem delu.

Klinični oddelek za kirurške okužbe je skupaj s sponzorji pripravil 5 učnih delavnic: Mitral je predstavil uporabo Sorbion oblog v praksi. Simpsš nas je seznanil s stroškovno učinkovitostjo pri visoko izločajočih ranah. Klinični oddelek za kirurške okužbe je pripravil tri praktične delavnice. Prva delavnica je odgovorila na vprašanje S katerimi pristopi lahko medicinska sestra vpliva na kvalitetnejše celjenje ran s poudarkom na sodobnih oblogah in negovanju okolice kronične rane. Druga delavnica, ki je bila izvedena v sodelovanju z Abbott Nutrition, nas je poučila o metodi ocenjevanja prehranskega stanja. Na tretji učni delavnici, ki je bila organizirana v sodelovanju z Opet, pa smo spoznali impulzivno tehnologijo pri zdravljenju rane.

Namen 8. simpozija je bil tudi tokrat dosežen. Mnenjske ankete udeležencev kažejo na visoko zadovoljstvo z udeležbo tako s strokovne kot družabne plati. Udeleženci so še posebno zadovoljni, ker so po zaslugi sproščenega vzdušja uspeli navezati nove poslovne stike in posledično izmenjati dragocene izkušnje iz prakse.

Predstojnica Kliničnega oddelka za kirurške okužbe red. prof. dr. Dragica Maja Smrke in glavna medicinska sestra Janja Nikolič se vam najlepše zahvalujeta za udeležbo. Prav tako se iskreno zahvaljujeta sponzorjem, ki so omogočili napreden in vsebinsko bogat simpozij.

Drugo leto vas ponovno vljudno vabita na že 9. simpozij o kronični rani, ki bo potekal na istem kraju in ob približno istem času. ■

ČESTITKA

Iz uspehov rastejo novi uspehi. (John Jakes)

Na visoki šoli ALMA MATER EUROPAEA – ECM v Murski Soboti je v letu 2013 diplomiral naš sodelavec

ILIČ ROBERT - Enota intenzivne internistične terapije in si pridobil naziv diplomirani zdravstvenik. Ob tej priložnosti mu iskreno čestitamo.

Strokovni svet zdravstvene nege in sodelavci SB Murska Sobotica

Priznanja DMSBZT Celje

DMSBZT Celje je 15. maja 2013 v Narodnem domu Celje praznovalo mednarodni dan babic in mednarodni dan medicinskih sester. Ob tej priložnosti smo podelili najvišja priznanja društva »srebrne znake«. Srebrni znak sta prejeli Anica Kremžar in Marija Miklavc. Srebrni znak DMSBZT Celje pa so dobile kot tim kolegice negovalnega tima Oddelka za ortopedijo in športne poškodbe Splošne bolnišnice Celje. Podelili smo tudi naziv častna članica DMSBZT Celje, ki ga je prejela Olga Nezman.

Nagrajenke

Zahvale so prejele tudi kolegice, ki so se upokojile v lanskem letu.

Ob tej priložnosti nas je s prisotnostjo počastila tudi **Darinka Klemenc**, ki je nagovorila vse prisotne in poudarila pomen enotnosti in dobrega sodelovanja med nami, ki smo zaposleni v zdravstveni negi.

Posnosni smo, da je zlati znak dobila tudi naša članica **Bernarda Hostnik**, ki so ji ga podelili na slavnostni akademiji 10. maja 2013 na Brdu pri Kranju.

Naša **Vokalna skupina Cvet** pa letos praznuje 20-letnico in smo jim za vztrajno delo čestitali.

ANICA KREMŽAR

Rojena je v vasi Lačarak blizu Sremske Mitrovice in v njej je tudi končala šolanje na tamkajšnji Srednji zdravstveni šoli. Njeno prvo delovno

mesto je bilo v SB Celje, kjer je 1974 pričela z delom na Oddelku za anestezijo in reanimacijo. V bolnišnici je delala do leta 1985. V tem obdobju se je tudi vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in jo tudi uspešno končala. Ker si je želela delati v patronaži, se je 1985 odločila zamenjati službo in prišla v patronažo v ZD Celje. Dobila je terensko območje, takrat KS Center, ki je še danes njena domicilna lokalna skupnost. Kar hitro je spoznala še druga terenska območja in danes ni terena, ki ga ne bi poznala.

V tem času se je začelo tudi njeno aktivno delo v takratnem Društvu medicinskih sester Celje. Deset let je bila članica izvršnega odbora. Vsa ta leta je bila tudi tajnica društva in je kot »terenka« skrbela za logistiko in bila v veliko pomoč takratni

predsednici.

V začetku 90. let se ji je izpolnila želja, da se je udeležila izobraževanja na Združenju za socialno gerontologijo in geronto-pedagogiko in ga tudi uspešno zaključila. Pridobila je naziv Voditelja skupin starih za samopomoč. Leta 1993 je ustanovila svojo skupino »SONČNICE«, ki jo vodi še sedaj in sicer se dobivajo enkrat tedensko.

Anica pa je kot dekle sremskih ravnin neizmerno zljubila najprej slovenske gore, potem pa so jo poti vodile tudi po svetu od Andov do Nepala. Ampak Anica ni v planinah uživala sama, svojo ljubezen in navdušenje je prenesla tudi na sodelavce. Kar nekaj let je organizirala in vodi planinske pohode zanje. Vsako leto pa kar nekaj pohodnikov popelje na Triglav in prav zaradi nje je osvojilo naš simbol veliko

medicinskih sester.

Ni ji mar za nešteto težav, ki se pojavijo ob taki dejavnosti, saj jih vse z nasmehom premaga. Vsi udeleženci pa so ji neizmerno hvaležni, saj jim brez nje to ne bi uspelo.

Medicinska sestra Anica je povsod tam, kjer je potrebna. Med prvimi je začela s preventivnim delom v lokalni skupnosti. Prav tako izvaja preventivni program v Društvu slepih in slabovidnih Celje. To njeno delovanje so opazili tudi drugi in letos je prejela priznanje Mestne četrti Center in bila izbrana za »Naj prostovoljko« celjske regije.

Je tudi ponosna mati sina Roka in hčerke Anite in ljubeča babica trem vnukom in vnukinji.

Kljub dolgoletnemu delovnemu stažu je še vedno željna novih znanj, zato tudi redno dopolnjuje svoje strokovno znanje na različnih strokovnih srečanjih, kjer tudi aktivno sodeluje. Je odlična mentorica mladim kadrom, ki bodisi prihajajo na delovno prakso ali se na novo zaposlijo. Na življenje gleda kot večer optimist, zato je nepogrešljiva v timu. Zna prisluhniti, svetovati, tolažiti. Gospa Kremžar ni medicinska sestra samo v službi, ampak tudi v svoji soseki, kjer jim nikoli ne odreče pomoči.

Predlagatelji so še zapisali: to so le drobni zapisi in le delček vsega, kar je medicinska sestra Anica Kremžar naredila in še dela za ugled in promocijo zdravstvene nege in našega poklica. Zato menimo, da si srebrni znak zasluži in da ga bo s spoštovanjem sprejela in bo nanj ponosna, mi pa na njo.

MARIJA MIKLAVC

Predlagatelji so zapisali:

Gospa Marica Miklavc je zaključila šolanje na Srednji zdravstveni šoli v Celju leta 1979. Po opravljenem pripravništvu v Splošni bolnišnici Celje in opravljenem strokovnem izpitu v Ljubljani se je zaposlila na Ginekološko porodniškem oddelku. Najprej je delala na Odseku za konzervativno ginekologijo. Leta 1984 je bila razporejena na delovno mesto medicinske sestre v specialistični ginekološki ambulanti, kjer dela še danes.

Našo sodelavko ves čas poklicnega delovanja odlikuje izredna delavnost, natančnost,

zavzetost in odgovornost do dela. Aktivno se vključuje v delo in vedno pokaže veliko pripravljenost za sodelovanje. Odlično pozna vse postopke dela, ki jih zahteva njeno delovno mesto. Je vestna in poštena sodelavka, ki si prizadeva za dobre in korektno medsebojne odnose ter prijazen odnos do soljudi. Ima human in etičen odnos do pacientk, nosečnic, porodnic in njihovih svojcev.

Vedno je pripravljena prisluhniti človeku v stiski in pomagati po svojih močeh. Med sodelavci je spoštovana, saj je svoje bogate izkušnje vedno pripravljena deliti in prenašati na mlajše sodelavce. Dobro leto je tudi uspešno opravljala delo vodilne medicinske sestre v specialistični ginekološki ambulanti.

Medicinska sestra Marica je dejavna tudi v svojem domačem kraju v okviru krajevne skupnosti in Rdečega križa. Že več let poje v pevskem zboru v Taboru. Prostega časa ima bolj malo, kar pa ji ga ostane, ga z veseljem preživi v krogu družine in prijateljev.

Veseli in ponosni smo, da je Marica naša sodelavka in verjamemo, da bo še naprej pomembno prispevala h kakovostni in strokovni zdravstveni negi. Prav zaradi vsega tega smo mnenja, da si priznanje zasluži.

Negovalni tim Oddelka za ortopedijo in športne poškodbe SB Celje

Predlagatelji so zapisali :

Ortopedski oddelke je bil kot samostojen oddelke ustanovljen leta 1974, prej pa je bil del splošne kirurgije. Ves čas je bilo za ta oddelke značilno, da so imeli strogo, vendar zelo strokovno in profesionalno vodstvo ter zelo marljiv in profesionalen kader. V vseh letih delovanja oddelka se to ni spremenilo, nasprotno - za medicinske sestre ortopedskega oddelka velja, da so izjemno prijazne do bolnikov, strokovne in zelo marljive pri svojem delu. Pacienti pogosto navajajo, da je še takó hudo bolečino lažje premagati ob takšni prijaznosti in topli besedi medicinske sestre. Pacienti so zelo zadovoljni tudi, ker jih v času bivanja v bolnišnici zelo dobro pripravijo na bivanje v domačem okolju. Poleg tega, da so medicinske sestre strokovne in prijazne do pacientov, je

že na prvi pogled čutiti, da se dobro razumejo med seboj; so prava velika družina. To se še kako dobro začuti, ko stopiš v njihov skupni prostor, ki je namenjen predaji službe in kakšni hitri kavici. Na stenah visijo slike skrbno načrtovanega skupnega druženja na turistični kmetiji, na izletih po Prekmurju, na divjem raftingu, novoletnih zaključkih in še kje. Najbolj pritegnejo številna udeležba, nasmejani obrazi in enake majčke za vse udeležene.

Na teh druženjih so prisotni vsi: tako zdravniki, fizioterapevtke, administratorke, delavke čistilnega servisa, medicinske sestre z oddelka, ambulate in iz operacijske dvorane. So pravi tim tako na izletih kot v službi.

To dobro razumevanje in pristne medosebne odnose dobro zaznajo pacienti in sodelavci. Njihova Knjiga pohval in pritožb je polna pohval in zahval, prav tako velikokrat v medijih in v internem časopisu zasledimo zahvalo zaposlenim na Ortopedskem oddelku. Pacienti medicinske sestre razveselijo z obiski tudi še več let po operativnem posegu. Oglasijo se, da jih pozdravijo in se jim še enkrat zahvalijo za vso prijaznost in strokovnost. Tudi ostali zaposleni v bolnišnici radi pridejo na ta oddelek; kljub veliki gneči, številnim zadolžitvam in zahtevam pacientov; te vedno sprejmejo z nasmejanim obrazom in prijaznim pozdravom in tako se počutijo dobrodošli v prijetnem in toplem okolju.

Menimo, da si resnično zaslužijo priznanje zaradi dobrega vzgleda, ki ga s svojim delom in odnosom dajejo drugim zaposlenim v zdravstvu.

Društvo je letos podelilo tudi laskavi naziv **ČASTNA ČLANICA Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje**, ki ga je prejela

OLGA NEZMAN

Gospa Olga Nezman je rojena v Celju. Tu se je začela in tudi končala njena poklicna kariera in v knežjem mestu živi tudi danes. Sestra Olga Nezman se je po končani Srednji šoli za medicinske sestre zaposlila na Ginekološko porodniškem oddelku bolnišnice Celje. Strokovna radovednost jo je leta 1972 pripeljala v regionalni zdravstveni dom, v patronažno in babiško službo. Med tem časom se je zaradi želje po

Vokalna skupina Cvet

dodatnih znanjih vpisala na Višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani in jo tudi uspešno končala. Imenovana je bila za predstojnico delovne enote patronaža in kasneje je prevzela dela in naloge glavne medicinske sestre TOZD-a Splošna medicina v Zdravstvenem centru Celje. Ob reorganizaciji je sprejela mesto glavne medicinske sestre Zdravstvenega doma Celje. Svojo poklicno kariero je končala na delovnem mestu koordinatorja, organizatorja in predavatelja na področju zdravstvene vzgoje.

Gospa Olga Nezman je bila aktivna kot samoupravljavka in velika aktivistka, ko je šlo za uveljavitev napredka na področju zdravstvene nege, saj je dobro vedela, da strokovne novosti in napredek lahko dvignejo zdravstveno nego na zavidljiv nivo. To ji je tudi uspelo. Ni pa bila delovna in aktivna samo na lokalnem področju, ampak tudi v širšem strokovnem prostoru.

Leta 1982 je postala predsednica regijskega društva medicinskih sester, ki ga je vodila več mandatov. Istega

leta je bila izvoljena v Republiški odbor Zveze društev medicinskih sester Slovenije in preko njega tudi v Savez medicinskih sestara Jugoslavije. Več let je sodelovala v ekipi prve pomoči na Vlaku bratstva in enotnosti. Aktivno je tkala vezi med Celjem in Čuprijo.

Bila je med ustanoviteljicami in dolgoletna predsednica Sekcije medicinskih sester v splošni medicini in članica Izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester v patronaži. Je soavtorica Kodeksa etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Bila je tudi članica Častnega razsodišča pri Zbornici – Zvezi.

Ko se je ustanavljal Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije, je aktivno sodelovala in bila do leta 1999 tudi članica Republiškega odbora in v tej vlogi tudi večkrat pogajalka z vlado za panožno kolektivno pogodbo. Bila je med pobudniki za ustanovitev sindikalnega glasila BILTEN in bila tudi njegova prva urednica.

Olga Nezman o poklicu

medicinske sestre govori s ponosom in mu je še vedno zvesta. Aktivno sodeluje v Društvu za boj proti raku.

Gospa Nezman pa ima poleg seestrinstva še dve veliki ljubezni. To je njena ožja in širša družina in pa seveda petje, saj že 38 let poje v različnih pevskih zborih. Pred 20 leti je v celjskem društvu ustanovila najprej nonet, sedaj pa pevsko skupino CVET, s katero uspešno promovira slovensko ljudsko in umetno pesem, pa tudi pevski zakladi drugih narodov jim niso tuji. Skupina je medicinske sestre in pesem predstavila v širšem domačem okolju in tudi v tujini.

Medicinska sestra Olga je dobitnica številnih priznanj in zahval na lokalnem in državnem nivoju in za vse to njeno delovanje predlagatelji menijo, da priznanje častna članica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje prihaja v prave roke.

Vsem dobitnikom srebrnih znakov, priznanja častni član in zahval iskreno čestitamo z željo za dobro delo tudi v prihodnje. ■

Nagrajenke nagradne križanke TOSAMA iz majske številke Utripa

Izžrebali smo tri nagrajenke nagradne križanke Tosama iz majske številke Utripa. Nagrajenke so:

1. Trontelj Janja, Ivančna Gorica
2. Klačnja Majda, Škofja Loka
3. Zdravje Katja, Ig

Nagrajenke bodo po pošti prejele praktične nagrade Tosame.

DMSBZT Celje vabi na

IZLET - ANDALUZIJA, 14. 9. – 20. 9. 2013

„Zeleno, ki te hočem zeleno“, je v Mesečni romanci zapisal Federico Garcia Lorca in prevedel Alojz Gradnik. Res je zelena, kadar jo sonce ne pozlati, najjužnejša pokrajina Pirenejskega polotoka in avtonomna dežela Andaluzija, ki leži ob atlantski in sredozemski obali ter meji na Gibraltar.

Gričevnata, ponekod hribovita in celo gorata pokrajina z nasadi oliv, tropi ovac in belimi hišami, starimi mesti z očitnimi vplivi arabske arhitekture, temperamentnimi prebivalci, ki se povsem prepustijo glasbi in plesu ... Nekoč del rimskega imperija, ozemlje Vandalov, potem Zahodnih Gotov, prizorišče rekonkviste – bojev proti Arabcem, del kraljevine Španije, republike, ponovno kraljevine Španije, prizorišče krvavih bojov med republikanci in falangisti. **Danes je Andaluzija prav zaradi svoje raznolikosti, bogate kulturne dediščine, okusnih kulinarčnih dobrot in tradicionalne gostoljubnosti privlačen cilj obiskovalcev.**

1. dan: CELJE – LJUBLJANA – BENETKE – MADRID – SEVILJA
2. dan: SEVILJA – CORDOBA
3. dan: CORDOBA – GRANADA
4. dan: GRANADA – GUADIX – ALMERIA
5. dan: ALMERIA – MALAGA – COSTA DEL SOL
6. dan: COSTA DEL SOL – GIBALTAR – JEREZ DE LA FRONTERA – SEVILJA
7. dan: SEVILJA – MADRID – BENETKE – LJUBLJANA – CELJE

Cena: 1.295,00 EUR pri najmanj 45 prijavljenih

Doplačila ob prijavi in kasneje :

- enoposteljna soba 170 EUR/osebo
- zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini Coris (različne variante),
- pijače pri obrokih, storitve, ki niso navedene v programu (osebna naročila), vstopnine za notranje ogleda, ki niso posebej navedeni v programu

Način plačila :

- s plačilom položnic ali osebno v agenciji Relax (dogovor z gospo Švener tel. 041 725 130)
- preko izplačil osebnega dohodka z 12 odtegljaji po 108 eur (prvi obrok 10. 6. 2013)

Prijava :

Do zasedbe mest pri Magdi Brložnik na tel. 03 543 43 01 med 13.00 in 15.00 ali na GSM 041 430 899 ali na e-mail: magda.brloznik@zd-celje.si ,

Predsednica DMSBZT Celje

Tomislava Kordiš

**BRUSNICE +
MLEČNOKISLINSKE
BAKTERIJE**

**LACTO
Lady**

Dnevni odmerek (2 tableti) vsebuje:

- visoko koncentriran izvleček brusnice - 36 mg aktivnih proantocianidinov
- 4 sevi naravnih mlečnokislinskih bakterij - 1 milijarda (edinstvena zaščita bakterij z dvojno beljakovinsko oblogo omogoča preživetje bakterij v kislem okolju želodca)

**EDINSTVENA
sestava**

Pakiranje 30 in 60 tablet.

Na voljo v lekarnah in specializiranih trgovinah brez recepta.

www.vitalbalans.si Vitalbalans oy

Podelitev priznanj in volilni občni zbor SDMSBZT Koper

SDMSBZT Koper je ob svečanem obeležju mednarodnega dneva medicinskih sester in mednarodnem dnevu babic podelilo priznanja srebrni znak, ki ga SDMSBZT Koper podeljuje vsako leto za prizadevno delo v zdravstveni negi in izvedlo redno volilno skupščino za volitve predsedstva in članov organov društva.

Dobitnice priznanja Srebrni znak: od leve proti desni Ivanka Montanič, Slavica Mankoč, Barbara Loboda, Jožica Rastovac in Irena Vrčon.

Foto: Tatjana Kastelic

Na že tradicionalni svečanosti, ki se je nadaljevala v volilni občni zbor in kasneje še v prijetno druženje ob melodičnem petju pevskega zbora Pristan, so bila podeljena posebna priznanja za dolgoletno prepoznavno in požrtvovalno delo v zdravstveni negi. Podeljenih je bilo pet priznanj srebrni znak, ki so ga prejele Barbara Loboda, Irena Vrčon, Ivanka Montanič, Jožica Rastovac in Slavica Mankoč ter posebno priznanje častni član društva, ki ga je prejela Olga Černe. Ob pozdravnem nagovoru predsednice društva gospe Boje Pahor sta zbrane pozdravili tudi predsednica Zbornice – Zveze gaospa Darinka Klemenc in sekretarka SDZBZN Slovenije gopa Flory Banovac. Svečanost je popestrilo ubrano petje ženskega pevskega zbora Pristan in monokomedija "Na robu vsega" v izvedbi Ksenije Jambrošič, članice skupine Cuker teater Piran.

Na volilnem občnem zboru je bilo za mandatno obdobje 2013 – 2017 izvoljeno novo predsedstvo društva: Doroteja Dobrinja – predsednica, Mira Šavora – podpredsednica, Boja Pahor - tajnica in Mira Peroša - blagajničarka društva. Novoizvoljena predsednica Doroteja Dobrinja se je zahvalila dosedanji predsednici

društva Boji Pahor za dolgoletno uspešno vodenje društva in zaželela novoizvoljenim članicam UO in ostalim organom društva uspešno delo v nič kaj obetajočem mandatnem obdobju. Pri tem je poudarila, da je smisel poklicnega združenja ne le razvijanje strokovnosti in druženje, pač pa tudi nezaneomarljivo dejstvo, da skupaj zmoremo več.

Posebej predstavljamo še naše dobitnice priznanj.

Slavica Mankoč rojena kot Slavica Malnar v Kopru je leta 1977 končala Srednjo zdravstveno šolo in se zaposlila najprej v Centru za korekcijo sluh in govora v Portorožu. Od leta 1985 je zaposlena v ZD Koper, nekaj let v splošni ambulanti, od leta 1995 pa kot medicinska sestra s specialnimi znanji v Specialistični ambulanti za diabetike. Je izredno delovna in zanesljiva sodelavka ter dobra kolegica. Sodelavkam je »oporni stebec« v ambulanti, saj jo tako strokovno kot organizacijsko zelo dobro pozna. Pri pacientih je zelo priljubljena, saj je njen odnos vedno korekten in empatičen. Kot članica Zbornice – Zveze in SDMSBZT Koper je večkrat aktivno prisotna na izobraževanjih endokrinološke

sekcije. Aktivno sodeluje pri Koronarnem društvu Slovenske Istre, kjer vodi telovadbo, hkrati je članica Društva diabetikov Koper in članica Društva invalidov, kjer skrbi za prvo pomoč ter drugih organizacijskih delih društva. Tako skrbi za pojavnost in prepoznavnost poklica tudi v širši lokalni skupnosti.

Profesionalno se je v zadnjem času posvetila oskrbi pacientov z diabetičnim stopalom. Na tem področju je pridobivala znanje z izobraževanji doma in na tujem. Znanje z bogatimi izkušnjami deli z drugimi medicinskimi sestrami. Leta 2013 je aktivno sodelovala v Šoli za diabetično stopalo za time v zdravstvu in pedikerje, marca 2013 je imela odličen prispevek na simpoziju o ranah. Od leta 2009 sodeluje v zahtevnih kliničnih raziskavah, ki potekajo v diabetološki ambulanti kot raziskovalka.

Skratka, o Slavi bi se dalo še veliko napisati, med drugim tudi da je inštruktorica za nordijsko hojo, ampak to je že poglavje za drugo knjigo. Sodelavke so Slavico ocenile: človek in pol.

Irena Vrčon, rojena 1963 v Ljubljani, je kot srednja medicinska sestra zaposlena v Zdravstvenem domu Sežana. Irena je dolgoletna

članica SDMSBZT Koper. Svojo življenjsko pot začela v Železnikih. Kot pove sama je že kot majhna deklica po svojih močeh pomagala pri negi bolnega očeta in takrat tudi stopila v stik z zdravstvenim osebjem, ki je nanjo naredilo zelo pozitiven, globok vtis in nepozabne spomine. Že prvem razredu osnovne šole je jasno povedala učiteljici, do bo medicinska sestra. Odločitev o poklicu je bila neomajna, zato je Irena s 14-letji odšla v Ljubljano v Srednjo medicinsko šolo. Težko je bilo oditi v dijaški dom, a želja je premagala domotožje. Šolanje je uspešno zaključila 1982. Ker v domačem kraju ni našla zaposlitve, je dobrega pol leta delala v tovarni Iskra v Železnikih kot delavka na tekočem traku. Življenje je Ireno pripeljalo na Kras, kjer si je ustvarila družino in tam tudi ostala. Leta 1983 se je kot srednja medicinska sestra zaposlila v Zdravstvenem domu Sežana, v splošni ambulanti Dutovlje, kjer je delala vse od posvetovalnice za dojenčke, osnovnih laboratorijskih preiskav, cepljenja ... Izkazala se je kot dosledna, odločna in ustvarjalna. Pacienti v osrčju Krasa so jo vzeli za svojo, saj je bila vedno pripravljena pomagati. 1993 leta se je odločila menjati delovno mesto in odšla v Sežano, prav tako v splošno ambulanto, ki je bila takrat tudi urgentna ambulanta. Bila je zadolžena tudi za klice reševalne službe oziroma 112.

V Ireni je vsakdo vedno našel strokovnega, zanesljivega in srčnega človeka. Vso delovno dobo se je izobraževala in bila dobra mentorica mlajšim sodelavkam. Odlikuje jo izjemen čut za pravičnost in odkritost. Že 30 let se razdaja pacientom in sodelavcem, pa je še vedno polna energije in optimizma. Sodelavci in sodelavke posebej poudarjajo, da smo v današnjih kriznih časih lahko srečni, da imamo medicinske sestre, kot je Irena, saj za svoje delo žrtvuje tudi del sebe.

Ivanka Montanič rada poudari, da je posameznik, zdrav ali bolan temelj delovanja in najvišja vrednota vsake medicinske sestre. Ivanka je srednjo šolo za medicinske sestre zaključila leta 1976 v Piranu. Želja po delu, kjer sta altruizem in pomoč ljudem temeljno vodilo, jo je pripeljala do vpisa na Višjo šolo za socialne delavce v Ljubljani, žal pa

zaradi težke finančne situacije v družini šolanja ni mogla zaključiti. Z 18 leti se je polna življenjske energije in pozitivizma zaposlila na pediatričnem oddelku koprške porodnišnice in 11 let nesebično, strokovno in z veliko mero človekoljubja skrbela za najmlajše paciente – otroke. Ob delu je bila mnogokrat vključena v reševanje težkih socialnih razmer, v katerih so otroci živeli. Nadaljnja poklicna pot jo je leta 1988 pripeljala do zaposlitve v Zdravstvenem domu Koper v enoti Olmo – šolski dispanzer. Skupaj s sodelavci je ob kurativni dejavnosti organizirala tudi kakovostno preventivno dejavnost dispanzerja. S čutečo besedo in zdravstveno vzgojo je mnogim pomagala prebroditi težave. Danes je zaposlena v Dispanzerju za šolske otroke in mladino ZD Koper. Odlikujejo jo izjemna sposobnost empatije, prijaznost, razumevanje, sprejemanje in spoštovanje drugačnosti, umirjenost in pozitivna naravnost pri premagovanju kakršnihkoli ovir. Vsa leta je predana svojemu delu, ki ga opravlja vestno in dosledno z upoštevanjem Kodeksa etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. Svoje dragocene delovne izkušnje z veseljem prenaša na mlajše generacije zaposlenih v zdravstvenem timu. Želja po novih strokovnih znanjih jo vodi v kontinuirano izobraževanje na področju zdravstvene nege. Ivanka je sodelavka, ki ji dobri medosebni odnosi na delovnem mestu predstavljajo pomembno vrednoto. Pozitivna komunikacija je njeno vodilo, vedno je pripravljena prisluhniti in pomagati posamezniku s težavami. Navdih so ji ljudje, ki odidejo iz dispanzerja zadovoljni in kljub težavam zaradi katerih so prišli, odidejo s pozitivno naravnostjo.

Biti medicinska sestra je za Ivanko način življenja, poklic in poslanstvo, ki ga ima rada. Potrebno energijo za opravljanje svoje profesije pridobiva v okviru njej ljubljene družine, na katero je zelo ponosna, ob branju knjig, sprehodih v naravo, družinskih potovanjih in včasih kar v službi, kjer je deležna hvaležnosti ljudi.

Jožica Rastovac je Prekmurka z velikim srcem. Njena poklicna pot se je začela po končani Srednji zdravstveni šoli v Murska Sobota, ljubezen pa jo je po vijugasti poti

pripeljala naravnost na obalo, v Ankanar, kjer si je ustvarila družino, v kateri ji krepiča veselje otroka, lansko leto pa je postala tudi ponosna nona vnuku Reneju. Avgusta leta 1980 se je zaposlila v Ortopedski bolnišnici Valdoltra kot srednja medicinska sestra, kjer dela še danes. Danes je zaposlena na »artroskopskem« oddelku (odd.za športne poškodbe in travmatizem). Ima odličen, spoštljiv in profesionalen odnos do pacientov in sodelavcev, zato jo imajo vsi preprosto radi. Svoje delo opravlja vestno in natančno. Vsakemu je pripravljena pomagati, kar se še posebej izkaže pri usklajevanju urnikov dela, ko je vedno pripravljena vskočiti in zamenjati kolegice. Jožica je nekaj posebnega. Je odlična sodelavka, ki rada predaja svoje znanje svojim sodelavcem, predvsem mlajšim kolegom in kolegicam, v zadnjih letih pa se je aktivno vključila tudi v izvajanje mentorstva za PUD. Do dijakov ima še posebej skrben odnos, saj se zaveda, da je potrebno mlade sodelavce še posebej skrbno uvesti v zahtevno delo, ki ga vsakodnevno opravljajo medicinske sestre.

Delo medicinske sestre ima rada, v ospredje pa daje skrb za medsebojne odnose v svojem timu, saj meni, da so dobri odnosi med sodelavci ključnega pomena za dobro in kakovostno delo ter vzdušje na oddelku. Z sodelavci se zna tudi poveseliti in prav veselje jo je gledati, kako se zna iz srca nasmejati, da ji po licih tečejo solze.

Sodelavci jo cenijo, ker je oseba, ki vedno ponudi lepo besedo, spodbudo in pomoč. Ko jo spravi kaj v slabo voljo, le zamahne z roko in reče: »Skozi eno uho noter, skozi drugo pa ven!« Pa je zopet nasmeh na obrazu.

Barbara Loboda se je rodila leta 1958 v Ljubljani. Po uspešno končani gimnaziji in po diplomi na Višji šoli za zdravstvene delavce se je leta 1984 z družino preselila v Piran in se zaposlila v tamkajšnjem zdravstvenem domu.

Njeno prvo delovno mesto je bilo na področju preventive v zobozdravstveni vzgoji otrok in mladine, ki jo je v občini Piran in Izola »postavila na noge« in jo tudi 10 let uspešno vodila. Istočasno je v osnovnih šolah v piranski občini

postavljala temelje zdravstvene vzgoje. Leta 1994 ja za dve leti opravljala naloge glavne medicinske sestre Zdravstvenega doma Piran in z dodatnimi izkušnjami leta 1997 prevzela dela odgovorne medicinske sestre v Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, ki je bil takrat ustanovljen v občini Piran. Temelj kakovostnega, uspešnega in učinkovitega dela z odvisniki si je pridobila z dodatnim izobraževanjem na Psihiatrični kliniki.

Leta 2002 je uspešno diplomirala na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Leta 2007 je sodelovala v evropski raziskavi o kakovosti in učinkovitosti vzdrževalnega substitucijskega programa v Sloveniji, kot strokovnjak na področju zdravstvene nege. Raziskavo je delal nizozemski inštitut TRIMBOS. Izsledki so bili javno objavljeni in natisnjeni tudi z imenom sodelavke Barbare Loboda. V letu 2008 je s pomočjo razstave na državni ravni, v kateri je sodelovala kot strokovnjak za področje zdravstvene nege, poskušala problem odvisnosti pokazati tudi v luči uspešnega zdravljenja v centrih in pridobiti javno priznanje za delo vseh medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki v centrih po Sloveniji delajo. Leta 2009 postane član ameriške raziskave pri menjavi substitucijskega zdravljenja, kjer je na podlagi pripovedovanja in občutkov pacientov izdelala poročilo za področje zdravstvene nege.

Stalno predava na strokovnih izobraževanjih v okviru psihiatrične sekcije in svoje izkušnje in znanje deli s sodelavci na državni ravni. Prostovoljno opravlja mentorstvo za novo zaposlene medicinske sestre v centrih. Je pobudnica za izdelavo standardov pri podeljevanju substitucijske terapije, za kar sta skupaj s kolegico iz Ljubljane že izdelali osnutek.

Za Center v Piranu, ki je znan po svoji inovativnosti, strokovnosti in organizaciji po celi Sloveniji, pa tudi izven naših meja, lahko mirno rečemo, da je glavni nosilec tega uspeha medicinska sestra Barbara Loboda. Z dodatno pridobljenim znanjem in Ljubljani in Kopru za CINDI program, je leta 2003 začela sodelovati v preventivnih delavnicah za odrasle, ki jih uspešno vodi še

danes. Ves čas službovanja skrbi za svojo osebno rast in razvoj, z željo motivirati ljudi, da je skrb za zdravje, dolžnost in odgovornost posameznika in družbe.

Sodelavci so zapisali: je skromna, ponosna, iskrena in vendar z veliko ambicije in znanja, zato si za svoje delo, ki ga večkrat opravlja tudi izven delovnega mesta, zasluži pohvalo, ki jo bo spodbujala in prepričala, da uporabniki, kolegice in sodelavci, cenimo njeno delo.

Ob tej priložnosti je bilo podeljeno tudi posebno priznanje. **Za častno članico društva je bila imenovana Olga Černe.**

Težko je opisati nekoga, ki ima za seboj že toliko izkušenj. Alenka Šav je zapisala: Sodelavke, ki smo z njo prehodile del svoje poklicne poti na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Izola, ter vse tiste, ki smo z njo sodelovale pri izgradnji in opremljanju nove bolnišnice na hribu, se medicinske sestre Olge Černe spominjamo po pokončni držji, argumentiranih zahtevah, nepristranskosti, delovni disciplini, spoštovanju vseh sodelavcev in toplim odnosom do bolnika. Kot glavna medicinska sestra kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Izola je vzgojila kader, ki je s ponosom in zadovoljstvom, ter v dobrih in toplih medsebojnih odnosih opravljal svoj poklic in mu bil predan. Po prihodu iz UKC Ljubljana leta 1975 in zasedbo delovnega mesta glavne medicinske sestre na kirurškem oddelku, je uvedla nove postopke centralne sterilizacije in že takrat poudarjala pomembnost dokumentiranja svojega dela. Ustvarila je dobre temelje za poznejši razvoj zdravstvene nege.

Kasneje se je zaposlila pri Investicijskemu inženiringu in kot medicinska sestra s svojimi bogatimi izkušnjami prispevala k izgradnji nove bolnišnice. Vedno pa je pri tem znala prisluhniti in upoštevati tudi želje in zahteve medicinskih sester iz delovnih okolij. Tako smo novo hišo gradili skupaj z njo. Po upokojitvi ni mirovala. Vključevala se je v številne aktivnosti in svoj prosti čas podarjala drugim. Videvali smo jo na hodnikih bolnišnice, kjer je vodila delovno prakso za dijake in dijakinje Srednje zdravstvene šole Izola. Poudarjala je, da ji je med mladino vedno lepo in toplo, da jih ima rada in, da uživa pri

delu z njimi. Tudi dijaki so jo imeli radi in so ji rekli "naša učiteljica Olga", saj je bila njihova zaupnica in znala je prisluhniti njihovim težavam. Danes Olgo redno srečujemo na predavanjih, ki jih organizira naše društvo. Ko nam prebere pesem o medicinski sestri, se ti zarosijo oči, njene pesmi so zaznamovale izkušnje iz poklicne kariere. Za popestritev strokovnih predavanj nam je pripravila utrinke iz poti po tujih deželah, saj je prepotovala že velik del sveta in vse celine. V mislih in njenih slikah po svetu potujemo z njo tudi obalne medicinske sestre. Najlepše pa so njene fotografske razstave. Svoje fotografije nam rada predstavi, za nekatere je bila že tudi nagrajena. Še posebej lepe in občudovanja vredne so njene fotografije solin. V njenih solinah najde navdih ne le za številne fotografije, pač pa tudi pesmi in tja jo vedno vleče srce in seveda fotografski aparat.

Predvsem pa je Olga Černe goreča zagovornica zdravstvene vzgoje in promocije zdravja, kjer v zadnjih letih aktivno sodeluje pri Društvu za promocijo in vzgojo za zdravje Slovenije. Začutila je, da je to pomembno poslanstvo medicinskih sester in področje, kjer lahko veliko naredimo in kjer smo pri delu samostojne.

Olga ima za kolegice vedno pripravljeno spodbudno besedo in dobro misel, kar le še poudari njeno širino. Je vneta zagovornica stroke zdravstvene in babiške nege ter zagovornica odkritih in spodbudnih medsebojnih odnosov. Je pa tudi ponosna babica dveh dečkov, pa tudi za nas kolegice ima vedno pripravljeno spodbudno besedo in dobro misel. Želimo ji, da bi bila še naprej tako trdnega zdravja, tako pozitivnih misli in, da bi se še dolgo srečevali na naših srečanjih.

Olga je torej bila in je medicinska sestra, ki si za svoje nesebično in požrtvovalno delo zasluži posebno priznanje. Zaradi vseh njenih pozitivnih lastnosti, vsesplošne širine, strokovne in družbene aktivnosti smo Olgi Černe podelili naziv častna članica SDMSBZT Koper.

SDMSBZT Koper vsem nagrajenkam iskreno čestita. ■

Ohranimo sledi

Ne sledi speljani poti. Utri novo in za seboj pusti sledi. (R.W. Emerson)

50-letnico ustanovitve Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto smo 23. aprila 2013 počastili s svečano akademijo v Kulturnem centru Janeza Trdine.

Marjeta Berkopec v vlogi Marije Tomšič, ki je na vizito nosila košaro, v kateri je imela baterijo, igle za ugotavljanje bolnikovih refleksov, termometer, aparat za merjenje krvnega pritiska, rokavice, talkum in vazelin ter rentgenske slike.

Foto: M. Klinc

Dobrodošlico za obiskovalce je v avli Kulturnega centra pripravila otroška folklorna skupina Kres pod mentorstvom gospe Majde Nemanič.

S kulturnim programom, ki ga je z izbranimi besedami povezovala gospa Irena Papež Potočar, smo se želeli zahvaliti vsem medicinskim sestram v naših krajih. Veliko jih je, medicinskih sester, ki so s svojim delom pustile viden pečat v stroki zdravstvene nege, ne samo v domačem, temveč tudi v širšem slovenskem prostoru. Mnogo jih je neimenovanih, ki dan za dnem že več kot pol stoletja z vsem srcem humano opravljajo svoje poslanstvo, pa za svoje požrtvovalno delo nikoli niso prejele posebnih nagrad in zahval. Pokloniti smo se želeli tudi njim. Posebna zahvala je bila namenjena predsednicam, ki so vodile društvo skozi pet desetletij in s svojimi prizadevanji pustile neizbrisani pečat v društvenem delovanju.

Na pot spominov smo se odpravili z Alenko Godec, ki nas je s svojim izjemnim glasom ob klavirski

spremljavi Jake Puciharja začarala v neko drugo dimenzijo.

Slavnostna govornica gospa Darinka Klemenc, predsednica Zbornice – Zveze, je v svojem nagovoru pohvalila naša prizadevanja za prepoznavanje lastne regijske poklicne identitete in zgodovinskega razvoja stroke; saj smo našli »svojo« Florence Nightingale ali Angelo Boškin, ki v našem okolju predstavlja ključno osebo, Marijo Tomšič, prvo zaslužno za strokovno prepoznavnost regije.

V čase Marije Tomšič, ki je svoje življenje posvetila zdravstveni negi bolnikov in vzgoji negovalnega kadra, je zbrane popeljal recital, ki so ga pripravili: Zdenka Seničar s poezijo Mirana Jarca, Jakob Piletič, Jožica Prus za klavirjem, Sara Berkopec z violino in Marjeta Berkopec v vlogi Marije Tomšič. Besede Marije Tomšič so kljub arhaičnemu jeziku zveneale tako zelo znano in izjemna je bila energija, ki je valovala med nastopajočimi in publiko. Oziroma kot bi rekel Miran Jarc: *»Nocoj je čudno dober večer: kdor bi stopil vanj z menoj, bi pozabil na stvari tega sveta. Nocoj je čudno dober večer, večer oživljajočih se legend...«*

Skupno druženje s pogostitvijo v avli Kulturnega centra je bil prav poseben dogodek. Marsikatera solza se je utrnila ob snidenju nekdanjih sodelavcev, ki se že vrsto let niso videli. Veselje je bilo opazovati različne generacije medicinskih sester

med obujanjem starih spominov na skupna službena leta. Vse dogodivščine službenih dni namreč niso za objavo, čeprav se jih je tako lepo spominjati.

Da bo pet desetletij življenja in dela medicinskih sester na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju ostalo zapisanih in ne bo odšlo v pozabo, smo izdali jubilejni zbornik Ohranimo sledi. V zborniku so zbrane dragocene, skoraj pozabljene zgodbe ljudi, ki so svoje delo posvetili skrbi za sočloveka. Zbrali smo zgodbe o ljudeh, ki so verjeli v svoje poslanstvo in tlakovali pot, po kateri stopamo danes, saj so, zartzi v prihodnost, imeli idejo, željo in vizijo o organiziranem delovanju, ki bo medicinskim sestram v naših krajih dajalo oporo, spodbudo, ugled in dobro ime. Dediščina se vpisuje v naše gene, nas determinira, zaznamuje in ne moremo ji uiti, zato smo objavili tudi zgodbe o ljudeh, ki danes dodajamo društvenemu delovanju svojo noto, svoj pečat. Neprecenljive so porumenele fotografije, ki so jih za objavo posodile upokojene medicinske sestre. Objavili smo tudi foto utrinke današnjih društvenih aktivnosti.

V imenu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, ki pripadamo regijskemu strokovnemu društvu, se zahvaljujem vsem sponzorjem in donatorjem, ki so omogočili, da smo našo častitljivo obletnico počastili s svečano akademijo in z izdajo zbornika. ■

Dobrodošlico za obiskovalce je pripravila otroška folklorna skupina Kres Foto: M. Klinc

Spoznavanje refleksnoconske masaže stopal

Društvo MSBZT Nova Gorica je v sodelovanju z Medgeneracijskim informativnim družabnim središčem MORS v Ajdovščini pripravilo dvodnevno delavnico refleksnoconske masaže stopal, ki se je odvijala 19. in 20. aprila letos v Ajdovščini. Ker je bilo število udeležencev omejeno, so bila mesta takoj zasedena.

Utrinek iz praktičnega dela Foto: Marija Mravlja Kodrič

Fraza »stati trdno na tleh« nam pomaga razumevati, da je človek v dotiku z zemeljsko energijo kot je drevo, ki skozi korenine izmenjuje energijo z zemljo. Naša stopala izražajo naš odnos do resničnosti, naš odnos do stanja telesa in stanja duha.

Refleksoterapija temelji na spoznanju, da se vsak del telesa odziva na točno določeno točko na stopalu. Z masažo in pritiskanjem na te točke pa dosežemo sprostitvev in ravnovesje v celem telesu.

Veliko naših kolegic in kolegov je začutilo potrebo po znanju in poznavanju refleksne terapije na

stopalih, zato smo medse povabile dr. Mileno Plut Podvršič, specialistko splošne medicine in akupunkturistko. Gospa Milena se poleg klasične medicine že 30 let ukvarja s komplementarno medicino. Svoje izjemo bogato poznavanje komplementarne medicine je nabirala doma in v tujini in je pionirka na tem področju pri nas.

Delavnica je bila zastavljena tako, da smo poleg strokovnega znanja poudarili tudi družabni vidik. Na delavnico smo prišli vse od Tolmina, Idrije, Nove Gorice, Šempetra in Ajdovščine. Večinoma se nismo poznali, razšli pa smo se kot

prijatelji. Zadovoljni z delavnico so ob zaključku nekateri zapisali nekaj utrinkov:

- Bila je nepozabna izkušnja. Za poklic medicinske sestre sem se odločila zato, ker rada pomagam drugim. Sedaj bom to lahko še boljše delala.
- Poučno in zelo zanimivo, uporabno za življenje.
- Izredno zanimivo predavanje – delavnica. Vsa pohvala ge. Mileni, upam, da se še vidimo!
- Super, je potrebno še kdaj kaj takšnega organizirati! Zelo sem bila zadovoljna.
- Zelo dobro in koristno. Dobro bi bilo ponoviti!
- Odlično in predvsem poučno. Odpira nove svetove, pa čeprav so pravzaprav najbolj »stare« stvari. Hvala in nasvidenje.

Zapisane iskricke nas obvezujejo, da bomo, če se bo le dalo, v jeseni gospo dr. Mileno Plut Podvršič zopet povabili med nas.

Članice in člani Društva MSBZT Nova Gorica se gospe Mileni zahvaljujemo, da je bila z nami. V njeni knjigi, ki jo je društvu podarila, z naslovom Pot do srca nas vabi, da odpremo svoje srce, začutimo sebe, poslušamo glas srca in izpeljemo Njegov namen. ■

Zbrani v pričakovanju začetka delavnice Foto: Marija Mravlja Kodrič

Ogled Vrhnike in odkrivanje vrhniških biserov 23. 4. 2013

Vrhnika prečuden kraj

»V mehkem domotožju mi zakoprni srce ob mislih nate. Kdo te je videl z bdečimi očmi, kdo te je spoznal? Šli so mimo, videli so bele ceste, bele hiše in so šli dalje. Jaz pa sem ti gledal v obraz kakor ljubljenu dekletu in zdaj je moje srce bolno po tebi«.

Tako je Vrhniko videl in opisal Cankar, ki je bil izreden domoljub, najprej pesnik, nato pisatelj, pa tudi politik – drzen in pogumen. Zato je bil večkrat kaznovan, zaprt in na koncu je verjetno prav zaradi naprednega razmišljanja za slovenski narod izgubil bitko s takratno oblastjo. V središču Vrhnike si lahko ogledamo njegov spomenik. Na Klancu v rojstni hiši pisatelja pa nas je vodička popeljala v zgodovino življenja in dela Cankarjeve družine in Ivana Cankarja še posebej. Ogledali smo Enajsto šolo pod mostom in številne hiše po mestu, kjer so Cankarjevi prebivali.

Zelo prijeten je bil tudi sprehod na Sveto Trojico. Žal so objekti: cerkev, kapela in križev pot v slabšem stanju, vendar na njih že izvajajo dela, ki bodo ohranile kulturno vrednost teh objektov.

Z avtobusom smo se v spremstvu lokalne vodičke zapeljali skozi Bevke do Ljubljanskega barja. Nekoliko smo se morali sprehoditi tudi peš do naravnega rezervata »Mali plac« ali visokega barja. Vodila nas je peskana cesta, mokra, blatna, kajti barje je barje – vodnato, pa še bolj je bilo napojeno z vodo zaradi dežja iz preteklih dni. Tu je bilo v prazgodovini jezero. Najdbe ostankov kolišč in številnih drugih predmetov potrjujejo življenje koliščarjev na teh krajih. Tu so še edina nahajališča šotnega maha v Evropi in tudi edinega živega šotišča. Šotišče je ograjeno, zavarovano pred vsiljivci. Društvo Rosika se trudi, da bi ta tem rastišču ohranili že močno ogrožene avtohtone rastline. Tudi potomko zavrov, želvo-sklednico, ki je bila v davni zelo pogosta prebivalka, so ponovno naselili. Ogrožena je zaradi kopanja globokih izsuševalnih jarkov. Upokojene medicinske sestre smo imele izredno srečo: videle smo cela

Udeležence izleta

polja vijolično obarvanih močvirnih tulipanov in še mnogo drugih zanimivosti.

In strinjamo se s Cankarjem: ne hoditi mimo, ampak spoznajmo Vrhniko in okolico z bdečimi očmi.

V Cankarjevem domu smo z ogledom filma vse videno utrdile.

Čas je tekkel, dan je bil lep, poln bogatih novosti. Obiskali smo tudi samostan in grad v Bistri, kjer bi za ta del natančnejšega ogleda lahko porabili cel dan. Zelo lep in močno vodnat je tudi eden od izvirov Ljubljane. Tehnični muzej v Bistri vsebuje kar 18 gospodarskih dejavnosti. Na žalost pa je teh dejavnosti v tej okolici čedalje manj ali skoraj nič.

Bližal se je čas kosila, zato smo se odločili, da opravimo tudi to prijetno obveznost. Imeli smo še del poti do dogovorjenega kraja. To je bil Ravnik nad Hotedrščo. Mimogrede nas je gospod Boris Sima seznanjal s številnimi kraji in pomembnimi dogodki iz zgodovine. Še posebej smo si ogledali Štampetov most, obudili dogajanja okrog povezave železnice z mostom med NOB in

spoznali tudi spominsko obeležje nanj.

V lepem malo dvignjenem kraju nad Hotedrščo v Ravniku smo uživali v naravnem okolju, pa tudi pri kosilu. Imele smo priložnost, da intenzivneje poklepetamo in se spočijemo.

Ob povratku smo se ustavili še pri najmočnejšem izviru Ljubljane – Močilniku. Izvirov Ljubljane je po sedanjem vedenju namreč osem. Močilnik je bil nekdaj središče zabavnih dogajanj z možnostjo koriščenja daleč poznanih kuharskih mojstrov. Od dolgih napornih voženj iz primorske strani je nudil čudovito senčno zavetje. Ob krajših sprehodih ob izviru je tudi izredni pomirjal popotnike. Ob večerih so tu gostovali sami znani ansambli, pevci in drugi umetniki. Danes pa je ta družabni del Močilnika popolnoma opuščen in prepuščen propadanju.

Z grenkobo v srcu smo se odpravili proti Ljubljani z mislijo, kaj se dogaja z nami, da dopuščamo taka dogajanja.

Ob razhajanju pa je sledila napoved, da se kmalu spet srečamo. ■

Razstava likovne skupine DMSBZT Ljubljana

Leto je naokoli in mesec maj je odprl duri Sekciji likovne skupine DMSBZT Ljubljana v razstavnem prostoru Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani

V maju medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki praznujemo mednarodni dan medicinskih sester, svoj stanovski praznik. V počastitev tega praznika smo pripravili kulturno umetniško prireditev in v torek, 7. 5. 2013, odprli razstavo v razstavnem prostoru Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana.

Predsednica ljubljanskega društva gospa Đurda Sima je pozdravila navzoče in orisala namen in pomen našega strokovnega dela ter delovanja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v mnogih drugih dejavnostih, ki se odvijajo pod okriljem ljubljanskega društva.

Spregovorila je tudi glavna medicinska sestra UKC Ljubljana gospa Ernestina Kos Grabnar. Pozdravnim besedam se je pridružila tudi predsednica Zbornice – Zveze Slovenije gospa Darinka Klemenc.

Prireditev se je začela s čudovitimi skladbami mlade flavtistke Janje Kepec. Nato nas je ženski pevski zbor Florence popeljal v pomladanski glasbeni zanos.

Odprtje razstave se je končalo s staro glasbo, ki jo oživlja tercet: Jože Jesenovec, Milka Erbežnik in Liljana Stepic.

Dragi bralci Utripa, skozi ves mesec maj vas je pričakovala, pozdravljala in razveseljevala naša slikarska bera. 15 likovnic in en likovnik vam je podarjalo na ogled in v užitek svoja dela: akvarele, paste, akrile, risbe pa tudi slike na steklo. Sporočala so razpoloženja, ideje in izrazno ustvarjalnost likovnikov: Jožeta, Teje, Branke, Ivanke, Irme, Gite, Jelke, Ane, Maše, Sonje,

Valerije, Tatjane, Renate, Neve, Majde in naše mentorice slikarke in kiparke ga. Darje Lovak Lobnikar. Kot vodja nam je gospa Darja skrbno postavljala smernice, da smo likovno napredovali, vedno nam stoji ob strani, išče načine, možnosti, ki so nam »pisane na kožo in čopič«.

Poleg likovne razstave je v mali galeriji ponudila svoje odlične izdelke klekljarska skupina, ki deluje v okviru DMSBZT Ljubljana. Pogled nanje nam jemlje dih, kajti ohranja

kulturno dediščino nikoli pozabljenih ročnih veččin. 19 članic z mentoricama Vesno in Uršo neutrudno zavijajo in izdelujejo čudovite izdelke, nakit, prtičke, zavese, kravate ...

Prireditev je povezovala naša kolegica - dolgoletna povezovalka gospa Nerina Gončin.

Naj končam z besedami: **skupna razstava je naš ponos** in v nadaljevanju si želimo še veliko uspešnega delovanja in sodelovanja. ▮

ČESTITKA

V aprilu je uspešno zaključila študij na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru glavna medicinska sestra Otorinolaringološkega in Očesnega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota,

NATAŠA VEREN HORVAT, dipl. m. s.

in pridobila naziv magistrica zdravstvene nege.

Naslov njenega magistrskega dela je **Vpliv socialno ekonomskih determinant zdravja na uživanje sadja in zelenjave pri osnovnošolcih v pomurski regiji.**

Za strokovni uspeh ji iskreno čestitamo. Zagotovo bo to spet kamenček k razvoju zdravstvene nege na očesnem in otorinolaringološkem področju.

Strokovni svet zdravstvene nege in ostali sodelavci iz Splošne bolnišnice Murska Sobota

Vabilo DMSBZT Ljubljana na dvodnevni planinski pohod v soboto in nedeljo - 6. in 7. julija 2013

TRENTA - KRN - BATOGNICA - TOLMIN.

Pohod je namenjen bolj vzdržljivim planinkam in planincem.

PRVI DAN okrog 5 ur hoje. Tako kot lansko leto bomo začeli v dolini Soče (500 m) in nadaljevali z vožnjo v dolino Lepene do doma Klementa Juga (680 m). Od doma bomo začeli planinski pohod z vzpenjanjem okrog 2 uri, do kočice pri Krnskem jezeru (1385 m). Mimo čudovitega Krnskega jezera (1394 m), ki je naše največje visokogorsko jezero, dolgo 380 in široko 150 metrov, bomo počasi nadaljevali vzpon na vrh Krna (2244 m), kjer bomo prenočili. Prosimo, upoštevajte (če vas to zanima), da ima visokogorsko Gominškovo zavetišče na Krnu samo skupna ležišča.

DRUGI DAN okrog 6 ur hoje. Po zgodnjem vstajanju se bomo spustili na sedlo Krnska Škrbina (2058 m) in se po vojaških stopnicah dvignili na Batognico (2164 m). Na vrhu bomo pri kotanjah, ki so nastale zaradi silovite podzemne eksplozije v 1. svetovni vojni, obudili spomin na trpljenje vojakov na teh višinah. Od takrat Batognica nima vrha, ki ga je ustvarila narava, ker je vrh znižan kar za okrog meter. Po ogledu bomo začeli spust mimo Peskov, jezera v Lužnici do planine Polog. Za konec bomo prihranili nekaj moči, da si bomo po kratkem sprehodu ogledali še »vojaško« cerkvico Javorca.

Spoštovani,

čprav pohod ni tehnično zahteven, potrebujete kar nekaj vzdržljivostne kondicije. Zato hodite vsaj 3 krat na teden več kot uro po razgibanih poteh. Vsak dan tudi pijte brezalkoholne pijače z veliko vode brez CO₂, več kot ste žejni.

Odhod avtobusa bo ob 5. uri na parkirišču za avtobuse pod dvorano Tivoli. Pohodnice in pohodniki, ki se nam pridružijo na železniški postaji, počakajo pred postajališčem Adria ob 5.15. Za pohod potrebujete tudi: dobro planinsko obutev, obvezno pohodniške palice, sončna očala (zaželeno zaprta tudi od strani), pokrivalo za glavo, brezalkoholno pijačo brez CO₂ in brez alkohola. Poskrbeli bomo tudi za planinsko kosilo. Prispevek 40 € za člane DMSBZT Ljubljana in 60 € za nečlane plačate na avtobusu. Prihod v Ljubljano v popoldanskih urah. Prijave z elektronsko prijavnico na spletni strani DMSBZT Ljubljana www.drustvo-med-sester-lj.si ali po telefonu 041 273 265 in 031 293 904. Prijave sprejemamo do 3. 7. 2013.

Pri prijavi imajo prednost člani DMSBZT Ljubljana in njihovi družinski člani. Prosimo vas, da odpoved sporočite na zgoraj opisani telefonski številki. Tako omogočite udeležbo tudi čakajočim.

*Za gibalno – športno vadbo pri DMSBZT Ljubljana
pripravil Boris Sima*

*Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima*

OBVESTILO

KNJIŽICA »MOJE PRIPRAVNIŠTVO«

Sporočamo vam, da smo ponovno izdali knjižico Pripravišтво za tehnika/ tehničico zdravstvene nege, ki bo vsem, ki opravljajo pripravništvo, po končani srednji strokovni izobrazbi omogočila neposredno spremljanje in beleženje postopkov in posegov, ki jih mora pripravnik/pripravnica v šestmesečnem obdobju opraviti. Želimo, da bi bila knjižica v pomoč tako neposrednim uporabnikom (izvajalcem zdravstvene nege, ki vstopajo na poklicno pot) kot mentorjem in tudi učiteljem v srednjih zdravstvenih šolah in v kliničnih okoljih. Posamezniki in delovne organizacije lahko knjižico naročite preko naročilnice (na spletnih straneh www.zbornica-zveza.si v zavihku »publikacije«).

Cena knjižice 6,00 € .

DDV vključen v ceno.

Vsem, ki vstopate v delovne procese v zdravstveni negi, in vsem, ki se trudite z izobraževanjem in posredovanjem kliničnih veščin, želimo uspešno delo.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

PROGRAM PRIPRAVNIŠTVA

za tehnike zdravstvene nege / tehničice zdravstvene nege

Povzetek vsebin seminarja s področja zdravstvene nege in oskrbe starostnika

Profesionalna zdravstvena nega in oskrba starostnikov se ves čas izpopolnjuje in vase integrira sodobne dokaze o dobri praksi, zato smo na Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana pripravili seminar z aktualnimi vsebinami s tega področja. Poleg medicinskih sester so bolničarji aktivni sodelavci v procesu obravnave starostnika, zato je toliko bolj pomembno, da se izobražujejo in seznanijo z aktualnimi vsebinami.

Starost je razvojno obdobje v življenju, kjer povečana ranljivost ob drugih neugodnih dejavnikih terja višje tveganje za izgubo avtonomije. Načela obravnave starostnikov predstavljajo pomembno vodilo in usmeritev za kakovostno obravnavo, saj zadevajo avtonomnost, kompetentnost, enakost, zaupnost, individualnost, etičnost in kontinuiranost. Spoštovanje temeljnih načel ob ugodnih razvojnih dejavnikih spodbujajo starostnike k dejavni integraciji in optimalnem reševanju težav z zdravjem. Zdravstvena nega starostnika in obolelega z demenco je vpeta med stopnjo samostojnosti in odvisnosti pri zadovoljevanju temeljnih življenjskih potreb s prilagajanjem in modeliranjem aktivnosti. Tudi onkološka obolenja v starosti imajo svoje specifičnosti in so zaradi kompleksnosti pojava potrebna posebne pozornosti medicinskih sester. V procesu oskrbe je temeljno vodilo dostojanstvo slehernega človeka z upoštevanjem duhovne razsežnosti življenja. V institucionalni obravnavi so starostniki zaradi posebnosti imunskega odziva in okoljskih dejavnikov bolj dovzetni za različne bolnišnične okužbe, zato je potrebno nameniti skrb in pozornost načinom preprečevanja in obvladovanja z upoštevanjem sodobnih standardov. Kazalnik kakovostne obravnave starostnikov in pacientov predstavljajo razjede zaradi pritiska, zato je potrebno toliko bolj poznati dejavnike tveganja in upoštevati preventivne ukrepe.

Formalna, neformalna, institucionalna, dolgotrajna obravnava starostnikov je danes najbolj obravnavana tema na vseh področjih zdravstva in socialnega varstva. Predvsem vzbujajo skrb starostniki s kroničnimi stanji, ki imajo šibko socialno mrežo ter nizko stopnjo blaginje. Sistemska rešitev vseh determinant zdravja v starosti je definirana na deklarativni ravni, zaostajamo pri realizaciji in operacionalizaciji. Vloga medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in bolničarjev bo imela prav pri obravnavi starostnikov posebno vidno mesto, saj bo integrirano znanje temeljilo na dokazih iz prakse. ■

Caya® ergonomsko oblikovana diafragma

**SVETOVNA
NOVOST**

Naravna

Brez hormonov

Enotna velikost prilagajajoča večini žensk

Enostavna za uporabo

Brez stranskih učinkov

Brez lateksa

Ne moti spolnega odnosa

Prilagodljiva uporaba
s kontracepcijskim gelom Caya.

www.caya.si

Brez recepta v lekarnah
in nakup.dr-gorkic.si

Dr. Gorkič

Antioksidanti: garancija zdravja? Ali?

Denimo, da nam antioksidanti, čeprav jih poznamo že dolgo časa, burijo duhove zadnjih 20 let. Ta, zadnja leta namreč, užitne rastline dobesedno tekmujejo med seboj za prvenstvo v vsebnosti antioksidantov oziroma z drugimi besedami, tekmujejo za prvenstvo na ORAC lestvici*. Ob tem pa se le poredko vprašamo, kakšna je dejanska biodostopnost antioksidantov iz nekega živila.

Naš vsakdan je zaznamovala »visoko tehnološka prehrana« najprej z bogastvom močno tehnološko predelanih in istočasno hranilno osiromašenih ter energetsko bogatih živil, za katere nas prehranska industrija poskuša prepričati, da brez njih ne moremo živeti, še manj skrbeti za svoje zdravje, in na drugi strani dobesedno pehanje sodobnega človeka za naravnimi in čim bolj bogatimi viri antioksidantov. Celo več: kakovost posameznih živil že poskušamo ovrednotiti s količino antioksidantov. In glej ga spaka – ker smo vsaj v globini zavesti potihoprepričani, da je naša prehrana pogosto hranilno revna, zelo radi posežemo po nekakšnem hibridu, po živilih, ki niso »ne tič, ne miš«, a se kljub temu ponašajo kot vrhunec zdravega prehranjevanja. Poiščemo namreč z antioksidanti obogatena živila in vse skupaj dopolnimo še s specialnimi prehranskimi dopolnili. S tem seveda zaključimo krog, saj se nehote znajdemo pri tistem prvem – tehnološko osiromašenem izdelku sodobne prehranske industrije. A tudi tisti drugi del sodobne visokotehnološke prehrane, ki išče zdravje v naravnih virih, ni povsem brez greha. Kar poglejmo npr. trgovinice s t.i. »zdravo prehrano« ter ponudnike »super živil«, ki nas poskušajo prepričati v visoko kakovost njihove ponudbe s sklicevanjem na »vsebuje izredno veliko antioksidantov«. Šli smo še celo dlje! Pojavile so se že prve aplikacije s pomočjo katerih na svojem pametnem telefončku lahko preverimo vsebnost antioksidantov. Vse za »ljubi kruhek« (vrljih trgovcev) in skrb za zdravje (bančnega računa, trgovcev seveda). Vedno pogosteje se namreč dogaja, da kljub bogastvu tehnološko osiromašene hrane zaužijemo vse preveč antioksidantov. In nas ob tem sploh ne skrbi za svoje zdravje!

Ko smo že pri etiketiranju »zdravih živil«, se malce zamislimo nad vsesplošnim floskuliranjem in razvrednotenjem pojma »zdravo«. Lahko se kar strinjamo, da si prav slehernik že lasti pravico označiti neko živilo ali jed za »zdravo«, naj ima to smisel ali ne, naj ima znanje in kompetence za to ali ne. In tako krožijo recepti za »zdrave marmelade« z visoko vsebnostjo sladkorja in nizko odstotnostjo sadja, pa recepti za »zdrave testeninske omake«, ki temeljijo na skorajda litrih smetane. In nič posebnega ni snubljenje naivnih mamic k nakupu »zdravih bombončkov«, ki so pripravljene iz sladkorja »biološke pridelave« (kot da takšen ne more biti kariogen, niti rediti ne more, kajne?), da o visokokaloričnih, vendar »zdravih« mlečnih izdelkih z veliko »svežega sadja« (ki ga je v živilu celo cela 2 odstotka) sploh ne dvomimo. Dovolj! In ko se k temu pridružijo še slastne (in zelo mastne in z nizkim mesnim deležem) salame in klobase, ki imajo dodane prehranske vlaknine ter antioksidante, si res ne moremo kaj, da se ne bi oddahnili od neprestanega strahu pred »nezdravimi« živilii.

»Lahko bi postavili zanimivo trditev, da »o antioksidantih vemo prav vse in čisto nič!« Skozi našo zgodovino se je zanimanje za antioksidante selilo iz povsem industrijskih procesov (zaščita kovin pred rjavenjem, vulkanizacija gume ...) na področje biologije z iskanjem postopka, kako preprečiti žarkost maščob. Vendar so antioksidanti »doživeli« revolucijo šele s prepoznavo antioksidativnega učinka vitaminov A, C in E v biokemiji živih organizmov. Prve raziskave tega področja so bile opravljene že konec 60-tih let preteklega stoletja in preteči je moralo še dobrih 20 let, da se je to »zasidralo« v našo zavest. Ko

smo spoznali, da antioksidanti varujejo pomembne sestavine celic pred propadanjem, da upočasnjujejo staranje, da preprečujejo nastanek rakastih obolenj, so živila obogatena z vitamini A, C, E in občasno še s selenom, postala zakon. Le malo je bilo ljudi, ki jih ne bi premamila bogata ponudba živilske industrije ter farmacije, in ki ne bi dodatno obogatili svoje prehrane z nekimi tako »oplemenitenim« izdelkom.

V zadnjih 10 letih prehranska dopolnila z vitaminskimi antioksidanti vendarle počasi izginjajo s polic. Čemu? Preprosto – zadnje študije kažejo, da antioksidante potrebujemo za svoje življenje, ter da imajo antioksidanti dejansko zaščitni učinek, a le, dokler z njimi ne pretiravamo. Tako se je pretiravanje z vitaminoma A in E že izkazalo za usodno in tako nas raziskave opozarjajo, da lahko uživanje prevelikih količin antioksidantov doseže ravno obraten učinek – krajšanje življenjske dobe.

Razlog temu je t.i. »paradoks presnove«, ki pravi, da kompleksni organizmi za svoj obstoj nujno potrebujejo kisik, ki je istočasno zelo reaktivna molekula, saj tvori spojine (ali proste radikale), ki lahko poškodujejo vsebino celic. Naloga antioksidantov je v vezavi teh prostih radikalov in s tem zaščita celičnine. Sedaj pa pozor! Če je v organizmu neprestano preveč antioksidantov, le ti motijo normalne procese v celici, celice se hitreje starajo in propadajo.

Istočasno s spoznavanjem antioksidativnega učinka posameznih hranil je rasla tudi paleta učinkovin z antioksidativnim delovanjem. Teh je dandanes že kar okoli 4000 in prav vse nas na svojstven način begajo. Njihovo delovanje oz. količino (oz. jakost) merimo s t.i. ORAC metodo (oxygen radical absorbance capacity), laboratorijsko tehniko, ki meri skupno antioksidativno moč nekega

*Oxygen Radical Absorbance Capacity (ORAC) je lestvica, na kateri so podane vrednosti vsebnosti antioksidantov v vzorcih

živila. In potem nas različni laboratoriji vsakodnevno zasipavajo (in trgovci skupaj z veselimi trobilci) nekritično povzemajo z naravnost fenomenalnimi podatki o neverjetno bogatih antioksidativnih živilih ter prehranskih dopolnilih. Le znanje, da je ORAC le ena od laboratorijskih tehnik, ki meri količino antioksidantov »in vitro«, ne pa tudi dejanske učinkovitosti v organizmu, se je nekam izgubilo ... Le redki so opazili, da so se na spletni strani USDA, ki sicer ponuja brezplačen dostop do hranilnih vrednosti vseh živil, čisto potihoma izgubili podatki o ORAC vrednosti nekaterih živil. Odločitev za to dejanje je bila banalna, naraščanje dokazov, da antioksidativna vsebnost v živilu ni nujno povezana z dejanskim učinkom v organizmu.

Kot je videti, je glavna težava vsesplošnega populističnega sklicevanja na antioksidante v povsem nekritičnem poenostavljanju nečesa, kar se dogaja na molekularnem nivoju našega organizma in še strokovnjaki ne razumejo povsem. Termin »antioksidant« je pogosto zlorabljen termin, s katerim opletajo malone vsi, ki se prištevajo k »prehranskim gurujem«, a ga le malokdo od njih razume, še manj pozna znanost, ki se dejansko skriva v ozadju. Skratka, na antioksidante se zelo radi sklicujemo, a jih ne poznamo (dovolj). Ob tem, da je že jasno, da stotine karotenoidov in polifenolov dejansko izkazujejo svoj antioksidativni učinek samo v epruveti.

Prodajalce »zdrave« hrane zanimajo v glavnem samo podatki dobljeni z ORAC metodo, poznavanje procesov v samem žvilu, o postopku izkoriščanja posameznih hranil (in antioksidantov) ter njihove presne in samega delovanja v celičini pa že terja vse preveč napora. In ob vsem tem, zaradi dobesedno histeričnega hlastanja po z antioksidanti bogatih živilih, povprečen prebivalec razvitega sveta že izgublja kompas. Večini ljudi je pri skrbi za zdravo prehranjevanje postala pomembna le še vsebnost antioksidantov. Ostali vitamini, ostale rudnine in učinkovine, vključno s prehranskimi vlakninami, so jim postale nepomembne ali kvečjemu nekaj postranskega. Tako zelo veliko ljudi pozablja, da so za vzdrževanje

dobrega zdravja pomembna prav vsa hranila, ki se nahajajo v hrani. Sinerģija vseh hranil in učinkovin v posameznem žvilu in na koncu tudi v vsej zaužiti hrani je namreč tista, ki omogoča pozitivne učinke. In ravno zato nas naša prehranska priporočila usmerjajo v poseganje po različnih živilih iz vseh petih prehranskih skupin. Zato nas priporočila spodbujajo k dnevnem poseganju po različnih vrstah zelenjave, po različnih vrstah sadja in celo različnih vrstah (polnozrnatih) škrobnatih žvil. Preprosto, podkrepljeno z dokazi, ampak večini ljudi tako zastarelo!

A kljub vsemu bodo znanstveniki še vedno prisegli na ORAC metodo določanja antioksidativne vrednosti nekega živila. Kljub vsemu je preprosta in ponovljiva. Priznavali jo bodo za kazalnik, a bodo istočasno opozarjali, da je vsebnost antioksidantov v nekem žvilu (hrani) samo vrh ledene gore, ki je del, čeprav zelo približen del skupnih koristi rastlinskih učinkovin. Antioksidanti nam že dandanes povedo marsikaj, toda en sam antioksidant nam ne pomeni ničesar. Potrebno se bo zakopati veliko globlje, v celotno paleto učinkovin nekega živila in opraviti še številne študije in vivo.

No ja, se najde že kar veliko prodajalcev, ki se poskušajo na tem področju, in nam ponujajo antioksidante kot prehranska dopolnila, narejena iz konkretnih žvil. A je tudi tu veliko spolzkega terena. Če so ti izdelki samo posušene naravne droge, čemu jih jemati kot take in drago plačevati? In če so v neki zgoščeni obliki, je že vprašljiva dejanska učinkovitost oziroma sposobnost našega organizma, da te zgoščene pripravke tudi izkoristi; in če jih slučajno, je vprašljiva primernost. Vse začimbe so npr. naravni koncentrat antioksidantov in ostalih rastlinskih učinkovin. V strokovni literaturi so žal že opisani infavstni primeri pretiravanja z uživanjem začimb. Človeška norost in želja po zdravju pač nima primerjave.

ORAC tehnika, s pomočjo katere so nas znanstveniki do sedaj zasipavali s podatki o antioksidantih, je poceni. Prve, dovolj obsežne raziskave, nas že opozarjajo, da je do neke mere koristno posegati po

živilih, bogatih z antioksidanti, a nas istočasno opozarjajo, da na ta način še vedno ne vemo, koliko teh antioksidantov je posameznikov organizem sposoben izkoristiti. Izjema so npr. antocijani, pri katerih že lahko z gotovostjo trdimo, da ugodno vplivajo na proces pomnjenja. In vemo tudi, da je z njimi bogata večina jagodičevja, toda ti antocijani so izredno nestabilni in je njihova biodostopnost največ enoodstotna.

Ino ravno zaradi danes še zelo zbeganih, včasih celo nasprotujočih dokazov ter zaradi močno razširjenega in preveč optimističnega pojmovanja o antioksidantih v zdravem življenjskem slogu, še vedno ostajamo tam, kjer smo bili že pred časom – pri uravnoteženi in čim bolj pestri prehrani, ki temelji na neprečiščeni in nepredelani živilih rastlinskega porekla s skromnim dodajanjem pustih žvil živalskega porekla. In če smo sposobni zaužiti minimalno 600 g različne zelenjave in sadja ter vsaj 4 prehranske enote polnozrnatih žvil, smo že dosegli priporočenih 12 000 ORAC enot, kar količinsko povsem zadostuje človekovim potrebam po antioksidantih in verjetnost za njihov izkoristek bo tako tudi največja. ■

Za tiste, ki bi želeli še malce več:

Corcoran MP, McKay DL, Blumberg JB. Flavonoid basics: chemistry, sources, mechanisms of action, and safety. *J Nutr Gerontol Geriatr*. 2012;31(3):176-189.

Giffins D, Olson SH, Demissie K, Lu SE, Kong AN, Bandera EV. Total and individual antioxidant intake and endometrial cancer risk: results from a population-based case-control study in New Jersey. *Cancer Causes Control*. 2012;239(6):887-895.

Lila MA, Ribnick DM, Rojo LE, et al. Complementary approaches to gauge the bioavailability and distribution of ingested berry polyphenolics. *J Agricul Food Chem*. 2012;60(23):5763-5771.

Oxygen radical absorbance capacity (ORAC) of selected foods, Release 2 (2010). US Department of Agriculture website.

<http://www.ars.usda.gov/services/docs.htm?docid=15866>. Dostopno 14.april, 2013

Prior R. Antioxidant food databases? Valuable or not? Brunswick Laboratories website. [http://www.brunswicklabs.com/Portals/153979/docs/A Response to the USDA ORAC Statement.pdf](http://www.brunswicklabs.com/Portals/153979/docs/A%20Response%20to%20the%20USDA%20ORAC%20Statement.pdf). Dostopno 1.december, 2012.

Mednarodna konferenca »Z znanjem do razvoja in zdravja«

Na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru je od 14. do 16. maja 2013 potekala mednarodna konferenca z naslovom »Z znanjem do razvoja in zdravja« z angleškim naslovom »Knowledge brings development and health«. Mednarodno srečanje je bilo organizirano z namenom obeležitve 20-letnice delovanja fakultete. Konferenca pa je prav tako predstavljala priložnost za spodbujanje razvoja, širjenje in uporabo znanja s področja zdravstvene nege in zdravstvenih ved.

Iz mednarodne konference Foto: M. Uršič

Pred 20 leti je bila v Mariboru ustanovljena Višja zdravstvena šola, ki je istega leta pričela tudi z izvajanjem višješolskega študijskega programa Zdravstvena nega. V letu 2006 se je kot prva v našem prostoru preimenovala v Fakulteto za zdravstvene vede Univerze v Mariboru (FZV UM) in danes si na fakulteti ob izvajanju obstoječih študijskih programov prizadevamo tudi k učinkovitemu povezovanju in sodelovanju s priznanimi domačimi in tujimi univerzami in institucijami za razvoj specialnih znanj, specialističnih programov, magistrskih in doktorskih študijskih programov, predvsem za razvoj doktorskega študijskega programa Zdravstvena nega.

Zato smo z namenom izmenjave znanja in izkušenj udeležencev o vplivu izobraževanja, prakse in raziskovanja na razvoj zdravstvene nege in zdravstvenih ved v slovenskem in mednarodnem zdravstvu ob jubileju organizirali mednarodno konferenco.

Srečanje je bilo namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi, zaposlenim in študentom na visokošolskih zavodih, kjer se izobražujejo študenti zdravstvene nege in zdravstvenih ved, ter širši strokovni javnosti.

Eden izmed glavnih ciljev srečanja je bil tudi interdisciplinarno

povezovanje znanstvenih spoznanj uglednih domačih in tujih strokovnjakov zaradi razvoja kakovostne in varne zdravstvene obravnave in nege pacientov.

Udeležence konference je uvodoma pozdravila in nagovorila dekanica FZV UM, **izr. prof. dr. Majda Pajnkihar**. Dogodek je po mnenju dekanice FZV UM pomemben tako za fakulteto kot tudi za zdravstveno nego predvsem zaradi mednarodnega povezovanja, sodelovanja in izmenjave znanja ter izkušenj v izobraževanju, prav tako pa tudi zaradi raziskovanja, ki predstavlja temelj razvoja zdravstvene nege.

Pozdravu in uvodnemu predavanju dekanice je sledil pester in zanimiv program, saj so se mednarodnega srečanja udeležili številni ugledni domači in tuji vabljeni predavatelji iz Velike Britanije, Irske, Islandije, Finske, Poljske, Nemčije, Rusije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Srbije. Predstavili so znanstvene rezultate in spoznanja v zdravstveni negi in zdravstvu ter ne nazadnje tudi pot do ustvarjanja in širjenja znanja.

V treh dneh se je skupno zvrstilo kar 31 predavanj. Nanašala so se na različne teme razvoja na dokazih utemeljenega znanja in prakse, razvijanja večšir, raziskovanja in publiciranja, razvoja študijev

zdravstvene nege in kariernih poti. Predvsem je bila izpostavljena vloga raziskovanja in pomen povezovanja izobraževalnih institucij s kliničnim okoljem z namenom izboljševanja zdravstvene oskrbe in s tem tudi zdravja. Prav tako smo lahko slišali zanimiva predavanja s področja varnosti v kliničnem okolju ter javnega zdravja in kakovosti v zdravstveni negi. Predavanjem je sledila živahna izmenjava mnenj in izkušenj, po zaključku pa tudi prijetno druženje.

Dogodek smo sklenili s svečano akademijo, ki je potekala v Slovenskem narodnem gledališču Maribor.

V okviru mednarodnega srečanja smo izdelali tudi zbornik referatov. V kolikor se srečanja niste udeležili, vam je omenjeni zbornik na voljo na spletnih straneh naše fakultete.

Še enkrat bi se radi zahvalili tudi častnima pokroviteljema mednarodne konference »Z znanjem do razvoja in zdravja«, Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS. Iskrena hvala gre tudi Univerzi v Mariboru in Kariernemu centru Univerze v Mariboru za vse njihovo prizadevanje in finančno podporo pri organizaciji konference. Prav tako pa ne smemo pozabiti tudi na vse udeležence mednarodne konference, ki so s svojimi prispevki doprinesli k širjenju znanja in razvoju zdravstvene nege.

V želji po nadaljnji izmenjavi domačega in tujega znanja in izkušenj ter profesionalnih in osebnih povezovanjih, ki predstavljajo temelj uspešnega sodelovanja na izobraževalnem in raziskovalnem področju, upamo, da se zopet kmalu srečamo. ■

Slavnostna akademija ob 20-letnici Fakultete za zdravstvene vede

Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru (FZV UM) je ob zaključku mednarodne konference »Z znanjem do razvoja in zdravja« in z namenom obeležitve spomina na 20-letnico delovanja fakultete v Kazinski dvorani v prostorih Slovenskega narodnega gledališča Maribor priredila slavnostno akademijo. Prireditev je potekala v počastitev dobitnikov priznanj in pohval FZV UM.

Navzoče je uvodoma nagovoril moderator Stane Kocutar in dejal, kako je ob jubileju potrebno poudariti, da je FZV UM pionirka na mnogih področjih. Kot prva se je izmed visokih šol s področja zdravstvene nege in zdravstvenih ved v Sloveniji v letu 2006 preoblikovala v fakulteto in tudi kot prva v letu 1999/2000 vpeljala specialistične podiplomske študijske programe iz navedenih področij. V letu 2005 je postala začetnica v uvajanju simulacijskega centra v izobraževalni proces. V letu 2007 je kot prva pričela izvajati podiplomski študijski program Zdravstvena nega 2. stopnje, v letu 2008 podiplomski študijski program Bioinformatika 2. stopnje ter leto kasneje, skupaj s Fakulteto za organizacijske vede UM, še podiplomski študijski program Management v zdravstvu in socialnem varstvu 2. stopnje. Danes se fakulteta intenzivno povezuje tako na pedagoškem kot tudi na znanstvenoraziskovalnem področju s številnimi institucijami doma in po svetu ter vpeljuje najnovjšo tehnologijo, inovativnost, kreativnost in interaktivnost za doseganje kompetenc, katerih glavni cilj je celostna oskrba pacienta.

Sledil je pozdrav visokih in uglednih gostov iz tujine in Slovenije, prisotne pa je nagovorila tudi dekanica FZV UM, izr. prof. dr. Majda Pajnkihar. Poudarila je, da je ključ do razvoja znanje, za kar pa je potrebno kakovostno akademsko izobraževanje, ki mora temeljiti na mednarodnem in interdisciplinarnem sodelovanju. Na kratko je predstavila tudi zgodovino razvoja fakultete, še posebej pa je izpostavila njene cilje za prihodnost. Zahvalila se je tudi vsem, ki so kakorkoli doprinesli k ustanavljanju, razvoju in delovanju fakultete.

Lepe misli in čestitke ob jubileju je izrekel tudi rektor Univerze v

Mariboru prof. dr. Danijel Rebolj. Še posebej je poudaril, da je zdravstvena nega področje, ki je pomembna za družbo in izrazil upanje, da bomo medicinske sestre v času naprednih in sodobnih metod dela še naprej ostale zveste svojim načelom kot so človeška toplina, bližina, skrb in nega. Fakulteti je zaželel tudi nadaljnji odlični razvoj ter izrazil željo, da bi še naprej sledila svojim ciljem, kakor tudi viziji univerze.

Čestitke ob jubileju sta izrekla tudi župan občine Maribor dr. Andrej Fištravec, ki je izpostavil pomen povezovanja univerze in s tem njenih članic z mestno občino za njen nadaljnji razvoj ter v. d. prodekana študenta FZV UM Andrej Černi. Predstavnica Zbornice zdravstvene in babiške nege – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije gospa Ksenija Pirš je dodala, da so obeležitve takih priložnosti pomembne za zdravstveno nego, saj tako družbi izkazujemo svojo prisotnost kot poklicna skupina, kar pa je pomembno za prihodnji napredek stroke. Zahvalila se je tudi predhodni in sedanji generaciji FZV UM za njihov doprinos k razvoju zdravstvene nege ter poudarila, da je v teh kriznih časih pomembno, da medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki združimo svoje vrste, saj bomo le tako lahko močnejši.

Sledila je svečana podelitev priznanj in pohval FZV UM, s katerimi je fakulteta prejemnikom želela izkazati priznanje za izjemne uspehe, zasluge in dosežke na pedagoškem in znanstvenoraziskovalnem področju ali za druge pomembnejše dosežke, ki so pomembno prispevali k celovitemu razvoju, ugledu ter uveljavitvi fakultete. Skupno je bilo podeljenih 31 različnih nagrad,

**Dekanica FZV UM,
izr. prof. dr. Majda Pajnkihar**

priznanj, pohval, častnih nazivov in zahvalnih listin. Imena vseh prejemnikov bodo objavljena na spletnih straneh fakultete.

V imenu dobitnikov priznanj in pohval je spregovorila predavateljica Majda Šlajmer Japelj, ki med drugim dejala, da šola živi s prakso in sledi razvoju zdravstva v našem okolju ter da je izpolnila vsa pričakovanja, ki so se nekoč mogoče zdela nedosegljiva. Spregovorili so tudi drugi dobitniki priznanj in pohval. Predstavniki podjetja Sanlas Holding GmbH iz Avstrije se je s poklonom zahvalil za uspešno in pozitivno sodelovanje v preteklosti ter izrazil upanje na še tesnejše povezovanje v prihodnosti. Letošnja dobitnica zlatega znaka Zbornice – Zveze Slovenije doc. dr. Jadranka Stričević pa je dejala, da so take nagrade najboljša vzpodbuda za nadaljnjo delo na različnih področjih razvoja zdravstvene nege ter da prireditev ni le praznik vseh nagrajencev, ampak praznovanje razuma in ustvarjalnosti na področju zdravstvene nege.

Slavnostno akademijo je zaznamoval tudi kratek kulturni program, prireditev pa se je zaključila s pogostitvijo in s prijetnim druženjem.

Vsem dobitnikom priznanj in pohval še enkrat iskrene čestitke. ■

Inavguracija dekanice Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru izr. prof. dr. Majde Pajnkihar

Dne 5. aprila 2013 je bila na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru inavgurirana dekanica fakultete izr. prof. dr. Majda Pajnkihar. Ob tem je potrebno poudariti, da Fakulteto za zdravstvene vede prvič v Sloveniji vodi medicinska sestra.

Zaposleni FZV UM z dekanico

Izr. prof. dr. Majda Pajnkihar je v mnogih pogledih pionirka v razvoju zdravstvene nege v Sloveniji. Je prva doktorica znanosti v Sloveniji s področja zdravstvene nege. Leta 2008 je bila kot prva izvoljena v naziv docentka, aprila 2013 pa v izredno profesorico za predmetno področje Zdravstvena nega. Prva v slovenskem prostoru je izdala učbenik za področje zdravstvene nege. Kot gostujoča profesorica sodeluje na številnih tujih univerzah in je članica številnih društev in združenj, uredniških odborov, prejela pa je tudi številna priznanja.

V skladu z določili Statuta Univerze v Mariboru in pozivom rektorja Univerze v Mariboru prof. dr. Danijela Rebolja je bil dne 11. 12. 2012 izdan Sklep o razpisu postopka kandidiranja, volitev in imenovanja za funkcijo dekana Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru. V roku do 4. 1. 2013 je prispela ena kandidatura - kandidatura izr. prof. dr. Majde Pajnkihar. Podporo kandidaturi je podala Katedra za zdravstveno nego Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru in Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev

medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Dne 28. 1. 2013 je zasedal Akademski zbor Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, ki je pristojen, da izbere kandidate za dekana s tajnim glasovanjem, ter jih predlaga Senatu članice. Na tajnem glasovanju je kandidatka za dekanico izr. prof. dr. Majda Pajnkihar prejela večino glasov članov Akademskega zbora. Nato je Senat Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru na seji dne 6. 2. 2013 obravnaval prispelo kandidaturo za dekana in soglasno potrdil kandidatko za dekanico izr. prof. dr. Majdo Pajnkihar.

Rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Danijel Rebolj je na predlog Senata fakultete dne 21. 2. 2013 izdal odločbo, s katero je imenoval izr. prof. dr. Majdo Pajnkihar za dekanico Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru za mandatno dobo štirih let od **1. 3. 2013 do 28. 2. 2017**.

V svojem nagovoru je dekanica poudarila, da bo temeljna strategije vodenja fakultete transparentnost poslovanja, izboljšanje komunikacije oz. medsebojnih odnosov na fakulteti

in vzpostavljanje pripadnosti vseh zaposlenih in študentov fakulteti in univerzi. Poudarek delovanja fakultete bo usmerjen v razvoj discipline zdravstvene nege, v razvijanju študijskih programov zdravstvene nege in interdisciplinarnih študijskih programov, s katerimi je zdravstvena nega tesno povezana, kot so medicina, informatika, management. Poudarila je tudi pomen mednarodnega povezovanja.

Želja dekanice je, da bi fakulteta v naslednjem obdobju sodelovala tako s posameznimi članicami Univerze v Mariboru kot tudi s priznanimi domačimi in tujimi univerzami ter šolami na področju zdravstvenih ved s ciljem čim prejšnjega oblikovanja doktorskega študijskega programa zdravstvene nege, ki je potreben za našo regijo, sosednje države in države Zahodnega Balkana. Skladno z usmeritvijo bo fakulteta posodobila magistrske študijske programe, razvijala specializacije in ciljna specialistična izobraževanja ter usposabljanja.

Vsi zaposleni na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru dekanici izr. prof. dr. Majdi Pajnkihar čestitamo in ji želimo veliko uspeha pri vodenju fakultete. ■

Popravek

Opravičujemo se za neljubi napaki pri predstavitvi prejemnic zlatih znakov v majski številki Utripa.

Vrstni red predlagateljev pri dr. Ruži Pandel Mikuš na strani 31 je bil napačno zapisan, pravilno je najprej članice Katedre za zdravstveno nego Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani in nato DMSBZT Ljubljana.

Pri prejemnici zlatega znaka na strani 32 je pomotoma izpadel drugi, dekliški priimek in pravilno je Jožica Peterka Novak.

Odgovorna urednica

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano.

Kako še zmorete?

Preobremenjenost v službi in doma.

Nočno delo.

Nespečnost in izčrpanost.

Koliko še, preden se zlomite?

Enduranza®. Adijo izgorelost! Prvi paket brezplačno!

Enduranza® je najmočnejša zaščita pred izčrpanostjo in izgorelostjo. Vsebuje izjemno učinkovit izvleček iz lubja kočevske bele jelke, podprt z mešanico vitaminov in mineralov v najbolj naravni obliki. Odstranjuje telesne posledice stresa, krepi odpornost, preprečuje preutrujenost in razstruplja. Enduranza® je daleč močnejša od posameznih vitaminov ali koencima Q10. Nima nikakršnih stranskih učinkov, razen pozitivnih.

Priskrbite si brezplačen paket Endurance®

Obiščite spletno stran
www.enduranza.si/utrip
in vpišite, kam vam ga pošljemo.
Več informacij na brezplačni
številki 080 87 66.

Vitamin C in železo prispevata k zmanjšanju utrujenosti in izčrpanosti. Tiamin (vitamin B1) prispeva k normalnemu psihološkemu delovanju. Vitamin C, vitamin E, selen in cink imajo vlogo zaščiti celic pred oksidativnim stresom. Vitamin C, vitamin D3, železo, selen in cink imajo vlogo pri delovanju imunskega sistema. Abigenol® (naravni polifenoli) je naravna patentirana učinkovina z najmočnejšim zaščitnim delovanjem.

Narava je modra

ARS PHARMAE®

Resnične zgodbe iz patronaže

Knjiga **Srečevanja** ni ljubezenski roman, ki bi najbolj prijal za branje v poletnih in počitniških mesecih. Njen podnaslov **resnične zgodbe iz patronaže** pojasni, da gre za opis posebne vrste ljubezni, tako, kot jo do svojega dela in pacientov občuti

Marija Eržen, vodja patronažne službe v Zdravstvenem domu Kranj. Najprej je Marija svoje zgodbe pripovedovala avtorici, **mag. Maji Korošak**, ki jo je vestno tudi večkrat spremljala na terenu, se poglobila v njeno delo in jih potem s potrebno občutljivostjo zapisala. Njene zgodbe so verjetno take, kot so zgodbe številnih patronažnih medicinskih sester. Pa vendar, vsakič, ko patronažna medicinska sestra vstopi v pacientovo intimno domovanje, je situacija lahko drugačna. Najlažje in najlepše je, če se s pacientom ujame 'na prvo žogo', če se med njima sprosti pozitivna energija, ki pomaga pri zdravljenju ran, poškodb, bolezni. Vendar žal ni vedno tako. Bolj kot kdaj koli prej se patronažne medicinske sestre srečujete z revščino, nezaposlenostjo, nasiljem v družini, hudimi stiskami, ki se najprej dotaknejo najbolj ranljivih in bolnih. Ne nazadnje pa tudi vas, ki smete neovirano vstopati v družine in vam zaupajo. Pa jih nočete razočarati.

Sprašujete se, kako pomagati ljudem, kako koordinirati potrebno zdravstveno delo in oskrbo ter včasih nujne naveze s socialnimi in drugimi službami, kadar jih bolniki nujno potrebujejo. Kako ravnati, da boste ohranili bolnikovo človeško dostojanstvo, kar je včasih težje kot oskrbeti poškodbo. Kako narediti bolniku svet lepši, prijaznejši, da bo njegovo življenje lažje. Gotovo kljuje v vas veliko vprašanj. Nekaj pomembnih odgovorov, ki vam lahko pomagajo pri reševanju le-teh, ponuja knjiga. Gospa Marija, ki je zgodbe pripovedovala, ima dolgoletne izkušnje, veliko znanja, miline in empatije. Knjiga ima 112 strani, trde barvne ovitke, format 14,5 x 21,5 cm. Naročila sprejema: Založba Forma 7, Koprška 94, 1111 Ljubljana, T: 01 25 72 171; E: forma7@siol.net **Bralkam in bralcem Utripa ponujamo znaten popust. Namesto 24 EUR, je cena: za vas 20,00 EUR z vključeno (3,70 EUR) poštnino.**

17. BIENALNA MEDNARODNA KONFERENCA

MEDICINSKIH SESTER V PRIMARNEM ZDRAVSTVENEM VARSTVU OTROK IN MLADINE

Ljubljana, Slovenija - 22. do 26. julij 2013

»Moč za spremembe – medicinske sestre smo v prvi vrsti zdravstvenega sistema«
»Izboljšajmo kakovost življenja – približajmo se otrokom in mladini«

www.sniconference2013.org

Spoštovani,

z veseljem vam sporočamo, da je objavljen preliminarni program konference.

VABLJENI, DA SE NAM PRIDRUŽITE.

NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA

Marko Drešček

		GLAVNA KATOLIŠKA CERKEV V RIMU	CENTER, SREDIŠČE	PLANŠAR, PASTIR	PREDMET POGOVORA	ALES VERBIČ	ZEMLJI NAJBLIŽJI NOTRANJI PLANET	GERMANSKI BOGOVI						
UTRIP							7							
ŠPORTNO MOŠTVO, EKIPA														
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (EMILIO)					11	GRŠKA CRKA ZNAČILNOST TUJEGA								
LESENA NOSILNA GREDA V OSTREŠJU								ANTON NOVAČAN						
BIVŠA AVSTRJ. ALPSKA SMUČARKA GÖTSCHL														
SLAVILNA LIRSKA PESEM		6				ČASOMERILNA NAPRAVA	1							
RIMSKI CESAR SKUPNOST GOZDNEGA DREVJA						HOKEJIST MURŠAK TKANINA ZA ŽENSKO OBLEKE								
UTRIP	ZNESEK, KI SE PLAČA ZA ODSTOP OD POGODBE							AMERIŠKI ATLET LEWIS						
	TRMOGLAV ČLOVEK							NOETOVA BARKA						
	PRIMORSKA ZAČIMBNA RASTLINA, OZEPEK													
	ŠALJIVEC (KNJIŽNO)													
	ČENČA, IZMIŠJOTINA													
	NAŠA ODLIČNA PLAGALKA (A.K.)													
	RIBIŠKA MREŽA NA PALCI NIKELJ													
	KOŽNA ODEBELINA NA STOPALU			2				13						
	OTROŠKE PRSI NEMŠKO MESTO													
	NAJVIŠJI URADNIK NA MINISTRSTVU				14									
	NAŠ LITERARNI ZGODOVINAR (VIKTOR)													
	GLAVNO MESTO KANSASA	8												
	OLGA GRACELJ													
	VREČEVINA (POGOV.) ZAPOREDNI ČRKI													
	CELICA ZA NESPOLNO RAZMNOŽEVANJE													
	LADO AMBROŽIČ DEL JEDILNEGA PRIBORA													
	STAR, DOSLUŽEN VOJAK													
	BIVŠI FRANČ. SMUČAR (CHRISTOPHER)													
	LASTNIK NAFTNE DRUŽBE													
	RIMSKA ŠTEVILKA ŠTIRI													
	NEMOŠKOST													
	POLIFEMOV TEKMEC V GRŠKI MITOLOGJI													
	REŠEVANJE KRIZANK BISTRIM UMI													
	GRŠKA CRKA													
	EDVARD RUSJAN PEVEC PESTNER													
	IZNAKAŽEN ČLOVEK OTTO DIELS													
	GRŠKI BOG VOJNE													
	DROG V KOZOLCU													
	SIMON JENKO DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE													
	SPODNJA POVRŠINA FR. PISATELJ (GERARD DE)													
	VZDRŽEN ČLOVEK, SPOKORNIK													
	BIVŠE IME AFRIŠKEGA JEZERA MALAVI													
	REŠEVANJE KRIZANK BISTRIM UMI													
	GRŠKA CRKA													
	EDVARD RUSJAN PEVEC PESTNER													
	IZNAKAŽEN ČLOVEK OTTO DIELS													
	GRŠKI BOG VOJNE													
	DROG V KOZOLCU													
	SIMON JENKO DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE													
	SPODNJA POVRŠINA FR. PISATELJ (GERARD DE)													
	VZDRŽEN ČLOVEK, SPOKORNIK													
	BIVŠE IME AFRIŠKEGA JEZERA MALAVI													
OZNAČENE ČRKE RAZPOREDITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	6	11	6	2
	10	12	3	13	14	15	16	14	4	16	1	12	9	4

Domača lekarna ni popolna, če v njej ni Vivacare mel sterilnih obližev, dopolnjenih s tubico medicinskega medu. Opraskana kolena, že okužene rane ali rane, ki se počasi celijo, pa tudi ognučke, tuje in opekline – vse to enostavno in učinkovito oskrbimo z njim. Medicinski med namreč zavira rast mikroorganizmov in tako pospeši celjenje ran in prepreči okužbo. Enostavno ga naneseemo na blazinico primerne obliži iz seta ter z njim pokrijemo rano.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posredujte do 20. julija 2013 na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana

ali po e-pošti na naslov utrip@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 3 nagrajence.

Nagrajenci, članice oziroma člani Zbornice – Zveze, bodo objavljeni v naslednji številki. Poštar jih bo presenetil z nagrado podjetja Tosama d.d.

OHRANJAMO ZDRAVJE IN KREPIMO TELO

Učna delavnica z vsebinami, ki pomagajo posamezniku pri premagovanju ovir sodobnega časa.

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija:

Sreda, 19. 6. 2013 v Ljubljani
DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14
Pričetek ob 16.10 uri
Registracija udeležencev med 15.45 do 16.10 ure

Program izobraževanja: Oblika učenja in predstavljene teme bodo spodbudile udeležence k pristopu k aktivni obliki učenja, spremembi prehranskih navad, gibanja in čustvenega ravnanja v delovnem okolju.

Organizator: Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, Poljanska ul. 14, 1000 Ljubljana

Kotizacija: Prispevka za člane DMSBZT Ljubljana ni!

Licenčne točke: Oddana vloga za vpis v evidenco strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava: Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si, do 17. 6. 2013, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič: 041 754 695. Vljudno vabljeni!

KULTURA ODNOSOV – POTI, KI ZDRUŽUJEJO; PREDAVANJA Z DELAVNICO

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija:

Dom sv. Jožefa, Plečnikova 29, Celje, od 14. - 18. ure ali po dogovoru glede začetka ure delavnice.

Program izobraževanja:

13. 9. - Hipnoza v terapiji stresa
5. 12. - Glasba v terapiji stresa
7. 11. - Polstenje volne v terapiji stresa
10. 10. - Kreativno pisanje v terapiji stresa
Program je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze in www.dmsbzt-celje.si

Organizator: DMSBZT Celje, Gregorčičeva 5, 3000 Celje

Kotizacija: Kotizacija znaša za člane DMSBZT Celje 30 €, za nečlane 60 €. Število udeležencev je omejeno na 20. Zavodi plačajo kotizacijo po izstavitvi računa. Kotizacija se nakaže na TRR društva 06000-0007356391 (Banka Celje).

Licenčne točke: Program je v postopku vrednotenja za pridobitev licenčnih točk.

Dodatne informacije in prijava: PRIJAVE: info@dmsbzt-celje.si, preko elektronske prijavnice, ki jo dobite na spletni strani Zbornice - Zveze z izpolnjenimi vsemi podatki in jo pošljete na zgornji naslov. S sabo imejte člansko izkaznico. Prijave do zasedenosti mest. Informacije na: 051 398 909.

ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija: V soboto, 14. 9. 2013, LAŠKO, V THERMANI LAŠKO (NOVI DEL)

Program izobraževanja: Pravna ureditev zdravstvene dejavnosti, Kazenska in odškodninska odgovornost, Pravice pacientov in posebej otrok, Delovnopravno področje in preprečevanje nasilja v družini, Preverjanje znanja

Organizator: DMSBZT Velenje, v sodelovanju z DMSBZT Celje in DMSBZT Ljubljana

Kotizacija: Cena za člane Zbornice - Zveze je 60 eur, za nečlane 120 eur.

Cena za člane DMSBZT Celje je 15 eur. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo po prejetju računa, ostali nakažite znesek na TR DMSBZT Celje pri Banka Celje: 0600-0000-7356-391. Kotizacija vsebuje tudi okrepčilo med odmori in kosilo.

Licenčne točke: Vsebina je usklajena z zahtevami Zbornice - Zveze za obvezne vsebine licenčnega obdobja.

Dodatne informacije in prijava: Prijava izključno na elektronski naslov; info@dmsbzt-celje.si do 8. septembra. Za vse dodatne informacije lahko pokličete na mobi 051398909, Tomica Kordiš. Število mest je omejeno.

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM AED, OBVEZNA VSEBINA LICENČNEGA VREDNOTENJA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija: Torek 24. 9. ter 3. 12. 2013

Srednja zdravstvena šola Celje, IPAVČEVA 10
Registracija se prične ob 12.30. uri,
začetek delavnice ob 13. uri

Program izobraževanja: Program je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si in na spletni strani www.dmsbzt-celje.si

Organizator: DMSBZT CELJE V SODELOVANJU Z SEKCIJO REŠEVALCEV V ZDRAVSTVU ZBORNICE - ZVEZE

Kotizacija: Kotizacija znaša 40 eur z DDV za člane DMSBZT Celje, za nečlane znaša 160 eur z DDV.

Podjetja in zavodi znesek poravnajo po prejetju računa. Kotizacija se nakaže na TRR DMSBZT CELJE ŠT.06000-0007356391 (Banka Celje).

Licenčne točke: Licenciranje je v postopku, točke pa se beležijo. Če bo sprememba, vas obvestimo naknadno.

Dodatne informacije in prijava: Prijava: preko prijavnice za izobraževanja Zbornice - Zveze), ki jo pošljete na elektronski naslov. Ob prijavi obvezno napišite podatke o plačniku, številko licence, izkaznice. S sabo imejte člansko izkaznico. E- naslov: info@dmsbzt-celje.si. Če bo manj prijav, bomo delavnico vseeno izvedli.

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER,
BABIČ IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV C E L J E

PRIHODNOST JE UČINKOVITA OSKRBA.

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija:

Terme Zreče, 18. in 19. 10. 2013

Program izobraževanja: Program izobraževanja je objavljen na spletni strani <http://www.zbornica-zveza.si/>.

Organizator: Zbornica - Zveza, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji

Kotizacija: Kotizacija z vštetim DDV znaša 320 € (članom Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 160 €). Kotizacijo nakažite na TRR Zbornice - Zveze 02015-0258761480, sklic na št. 000216-18102013

Licenčne točke: V postopku dodelitve licenčnih točk.

Dodatne informacije in prijava: Prijava na izobraževanje preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze.

Dodatne informacije: Mateja Tomazin Šporar, e-pošta: mateja.tomazin.sporar@siol.net.

UČNA DELAVNICA: SPOZNAJMO IN PREPREČIMO PODHRANJENOST ALI ODGOVORNOST IN KOMPETENCE ZDRAVSTVENE NEGE ZA KAKOVOSTNO PREHRANJEVANJE PACIENTOV IN OSKRBOVANČEV

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija: 24. september 2013, Zbornica - Zveza, Ob železnici 30 a, Ljubljana

Program izobraževanja: Program je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si

Organizator: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Delavnico bo vodil Jože Lavrinec, viš. med. tehnik, klinični dietetik

Kotizacija: Kotizacija z vštetim DDV znaša 120 € (članom Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 60 €).

Kotizacijo nakažite na TRR Zbornice - Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0422-24092013. Podjetja in zavodi znesek poravnajo po prejemu računa.

Licenčne točke: Oddana je vloga za dodelitev licenčnih točk.

Dodatne informacije in prijava: Prijava na izobraževanje preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in licenčno številko.

Članstvo v Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornici – Zvezi)

Spoštovana kolegica, kolega,

veseli nas, da ste naša članica ali član. Hvala za zaupanje. Morda razmišljate, da bi to postali? Lepo povabljeni. Z vpisom se vključujete v enotno 85 let staro nacionalno stanovsko organizacijo, ki združuje preko 16.000 medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in bolničarjev v državi.

Kratka zgodovina: 27. novembra 1927 je bila ustanovljena "Organizacija absolventk šole za sestre v Ljubljani". Leta 1951 se je združenje preimenovalo v Društvo medicinskih sester, leta 1963 v **Zvezo društev medicinskih sester Slovenije** ter se povezovalo v Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije. 15. 12. 1992 je bila v okviru Zveze društev ustanovljena še **Zbornica zdravstvene nege Slovenije**; tako organizacija lahko izvaja tudi naloge regulacije stroke.

Organiziranost: Zbornica – Zveza je pravna oseba zasebnega prava (društvo) in je **ni mogoče deliti samo na »zbornični del« ali samo na »zvezo društev« oz. »društvo«**. Sestavlja jo **enajst regijskih strokovnih društev**; posameznik/ca se sam/a odloči, kateremu regijskemu strokovnemu društvu želi pripadati (Ljubljana, Maribor, Celje, Pomurje, Ptuj-Ormož, Nova Gorica,

Koper, Slovenj Gradec, Novo mesto, Velenje, Gorenjska). Obstaja tudi možnost vključitve **fizičnih članov** oz. aktiva fizičnih članov, če kdo ne bi želel biti član regijskega strokovnega društva. Člani regijskih strokovnih društev in aktiva fizičnih članov so tudi člani Zbornice – Zveze. V organizaciji deluje **31 strokovnih sekcij**, ki povezujejo izvajalke/ce na ožjih strokovnih področjih po vsej državi, ter več začasnih ali stalnih delovnih skupin in teles.

Včlanitev: preko pristopne izjave. Na osnovi slednje vsak/a član/ica prejme najprej začasno potrdilo o članstvu in nato še člansko izkaznico, s katero lahko koristi ugodnosti članstva.

Članstvo v Zbornici – Zvezi je **prostovoljno**.

Članarina znaša 0,6 odstotka bruto mesečnega osebnega dohodka za redno zaposlene, za upokojene in študente 20€ letno, za čas porodniškega dopusta in brezposelnosti pa 3€ mesečno.

Članstvo fizični osebi preneha: na podlagi pisne izjave, da izstopa, in vrnjene članske izkaznice, če eno leto ne plačuje članarine in je ne plača tudi po opominu, z izključitvijo, če ne deluje v skladu s statutom, če krši Kodeks etike medicinskih sester in

zdravstvenih tehnikov Slovenije ali Kodeks etike za babice Slovenije, če s svojim ravnanjem škoduje delu in ugledu Zbornice – Zveze in s smrtjo. Zbornica – Zveza na podlagi pisne izjave o izpisu obvesti delodajalca in regijsko društvo.

Ponovni vpis: če se je član/ica izpisal/a iz organizacije in se v tekočem letu želi ponovno vpisati, za ponovni vpis v register članov Zbornice – Zveze, za izdajo potrdila in članske izkaznice plača pavšalno članarino od izstopa dalje. Če je član/ica prekinil/a članstvo v preteklem letu ali letih nazaj, za ponovni vpis poravnava pavšalno članarino v višini 35€.

Spremembe podatkov: v pisarni Zbornice – Zveze si prizadevamo, da bi bili podatki o članstvu pravilni in ažurni. Zato vas prosimo, če nam spremembe, vezane na delodajalca, status (študent, zaposlen, upokojenec), naslov prebivališča, porodniški dopust ipd. pisno javljate na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana ali po e-pošti – clanarina@zbornica-zveza.si. Najhitrejša možnost sporočanja vaših podatkov je preko portala članov na naši spletni strani www.zbornica-zveza.si – zavihek »pripombe«.

 TOSAMA
Since 1923

Prve konfekonierke 1923

Kupon za stalni popust

- 10% splošni popust
- akcijski popust na naravno kozmetiko dr. Pasha
- akcijski popust na obutev Alegria

Kupon velja do 31.12.2013. Kupon velja ob predložitvi članske izkaznice Zbornice-Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo za izdelke v akciji.

Prednosti in ugodnosti članstva:

- številne možnosti za **vseživljenjsko učenje**: izobraževalni dogodki v okviru strokovnih sekcij, regijskih strokovnih društev, delovnih skupin, drugo;
- vključevanje posameznikov ali skupin v področje **raziskovanja lastne stroke**;
- različne **interesne dejavnosti**: skrb za zdrav življenjski slog, izletništvo, kulturne, športne in druge prostočasne aktivnosti, zlasti v okviru regijskih strokovnih društev;
- možnost enkratnega letnega zaprosila za **sredstva iz sklada za izobraževanje**;
- možnost **pravnega svetovanja**;
- možnost **koriščenja različnih popustov**, odvisno od trenutne ponudbe;
- možnost **reševanja osebnih stisk in težav** tako na delovnem mestu kot v zasebnem življenju (v sodelovanju z SOS telefonom);
- možnost **individualnih obravnav primerov nasilja na delovnem mestu** v sodelovanju z zunanjo strokovnjakinjo v okviru Delovne skupine za nasilje v zdravstveni negi;
- drugo.

Pravice člana/ice:

voliti in imenovati ter biti voljen/a in imenovan/a v organe Zbornice – Zveze, uresničevanje poklicnih interesov preko svojih predstavnic/kov ali neposredno v organih Zbornice – Zveze, soodločanje o zadevah, ki so pomembne za zdravstveno in babiško nego za izboljševanje kakovosti, varnosti, humanosti in učinkovitosti zdravstvene oskrbe, posredovanje idej, pobud, vprašanj organom in telesom Zbornice – Zveze, prejemanje informativnega biltena.

Dolžnosti člana/ice: spoštovanje statuta in drugih pravnih aktov in sklepov Zbornice – Zveze, delovanje v skladu z etičnimi načeli stanovskih kodeksov, širitev poslanstva in delovanje v skladu z vrednotami organizacije, redno plačevanje članarine in redno obveščanje odgovornih o spremembah podatkov, ki so potrebni za vodenje registra članstva in dobro delo pisarne Zbornice – Zveze.

Združeni v enotni nacionalni stanovski organizaciji – za kakovostno in varno stroko, za solidarnost med nami, za boljšo prepoznavnost in več vpliva v družbi.

Vaša Zbornica – Zveza ■

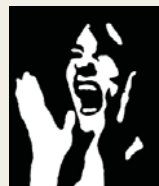

Delovna Skupina Za
Nasilje v Zdravstveni Negi

Delovna skupina za nasilje v zdravstveni negi

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

SVETOVALNI TELEFON ZA OSEBE Z IZKUŠNJO NASILJA NA DELOVNEM MESTU

031 722 333

vsak torek, od 17. do 20. ure

Telefonsko svetovanje je **anonimno in zaupno**. Namenjeno je osebam, ki:

- so žrtve nasilnih dejanj na delovnem mestu,
- imajo izkušnjo spolnega nadlegovanja ali nadlegovanja zaradi osebne okoliščine: invalidnosti, zdravstvenega stanja, starosti, politične, etnične ali verske pripadnosti, istospolne usmerjenosti ... ,
- imajo izkušnjo besednega nasilja, podcenjevanja in omalovaževanja,
- preživljajo sistematično psihično nasilje in poniževanja,
- so na delovnem mestu socialno izločene in diskriminirane,
- na delovnem mestu nimajo zagotovljenega dostojanstva in varnosti,
- so zaradi izkušnje z nasiljem v stiski in potrebujejo pomoč,
- bi rade ustavile nasilje, ukrepale ali pomagale sodelavki/sodelavcu, pa ne vedo, kako.

POKLIČITE NAS, POSKUŠALI VAM BOMO POMAGATI!

Nakupite na spletu, prevzemite doma ali na poti.

V prenovljeni Mercatorjevi spletni trgovini vse nakupe opravite prek spleta ter se sami odločite, kje in kdaj jih boste prevzeli. Izbirate lahko med skoraj 6000 izdelki, med katerimi najdete tudi sveže sadje in zelenjavo ter kruh in pekovske izdelke. Za hitre in enostavne nakupe, ki vam prihranijo čas in poti, sledite trem preprostim korakom:

- 1** Najprej pobrsajte med skoraj 6000 izdelki v naši spletni trgovini in izberite najljubše.
- 2** Pri spletnem plačilu izberite način prevzema: s storitvijo **Klik in dvig** izdelke prevzamete na eni od petih točk v Sloveniji, s storitvijo **Klik na dom** pa vam izdelke pripeljemo na dom.
- 3** Ob dogovorjenem času prevzemite izdelke doma ali na prevzemni točki.

Več na www.mercator.si/trgovina

Mercator
Spletna trgovina